

Mx 129756

การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย จันทชุม)
คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์)

ประธานกรรมการ

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อัจฉริยา พรหมท้าว)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชื่อเรื่อง : การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ดโดยประยุกต์ใช้รูปแบบซิปป ประเมินในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารและครู จำนวน 58 คนนักเรียนชั้นประถมศึกษา ป. 4 ถึง ป. 6 จำนวน 300 คน ผู้ปกครองจำนวน 153 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินมีดังนี้

ผลการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า ด้านบริบท บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 และ .79 ตามลำดับ ด้านปัจจัยนำเข้า บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ประเมินอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 และ .68 ตามลำดับ ด้านกระบวนการพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .60 ด้านผลผลิต พบว่า บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ประเมินอยู่ในระดับมาก มากที่สุดและ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 4.64 และ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .55 .49 และ .60 ตามลำดับ

คำสำคัญ : ประเมินโครงการ, รักการอ่าน และ รูปแบบซิปป

Title : Evaluation of the Reading Promotion Project at Sri Arunwit Selaphum School, Roi ed Province

Author : Mrs. Jatuphon Rattanachairit

Degree : Master of Education (Educational Research and Evaluation)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr. Piyatida Panya
Associate Professor Dr. Paisarn Worakham

Year : 2020

ABSTRACT

This research objective is to evaluate the reading promotion project of Sri Arunwit Selaphum School, Roi Et Province by applying the CIPP Model. Assessed in context, inputs, processes and products. The sample consisted of 58 administrators and teachers, 300 primary school students, grade 4 to grade 6 students, and 153 parents. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis are percentage, mean and standard deviation. The evaluation results are as follows:

The evaluation of the reading promotion project of Sri Arunwit Selaphum School Roi Et province found that in the context of personnel in the school and parents. Assessed at the highest level with mean values of 4.28 and 4.79, standard deviation of .56 and .79 respectively. In the process, it was found that school personnel and student parents were evaluated at the high level and highest level with the mean values of 4.03 and 4.29, the standard deviation of .51 and .68 respectively. In the process, it was found that the personnel in the educational institutions were evaluated at a high level with an average of 4.04 and a standard deviation of .60. As for the production, it was found that personnel in educational institutions, parents and students assessed at the highest, highest and highest levels, with an average of 4.10, 4.64 and 3.92, standard deviation of .55, .49 and .60 respectively.

Keywords : Keywords, Project Evaluation, Love to Read and Zip Format

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ด้วยความเมตตาและการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัย คือ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่คอยดูแล เอาใจใส่ในทุกกระบวนการทำงาน ตลอดจนกำหนดกรอบเวลาในการนำเสนอความก้าวหน้าของงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งถือเป็นแรงกระตุ้นให้แก่ผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี ทั้งอาจารย์ยังได้สละเวลาอันมีค่าตรวจสอบความถูกต้องของงานในทุกครั้ง ถึงแม้ว่าในช่วงเวลาที่อาจารย์มีภารกิจอย่างอื่นที่ต้องทำก็ตามแต่ด้วยความเมตตาที่มีให้ต่อผู้วิจัย จึงทำให้เกิดผลสำเร็จขึ้นกับงานในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจในพระคุณของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์ ดร.อัจฉริยา พรหมท้าว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และให้ข้อสังเกตต่างๆ ที่ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวความคิดและไตร่ตรองปัญหาต่างๆ ได้อย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยให้มีความถูกต้อง

ขอกราบขอบพระคุณนางสาวปิยวรา คล้ายหนองสรวง ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลา ภูมิ ที่คอยให้กำลังใจและให้คำแนะนำแนวทางข้อคิดต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นในการทำงานอย่างรอบคอบมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานและนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้จนสามารถทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินและการประเมินโครงการ	8
2.2 หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน	32
2.3 โครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ.....	58
2.4 บริบทโรงเรียนศรีอรุณวิทย์.....	62
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	71
3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	71
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	72
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	74

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	76
4.1 สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุปผลการวิจัย	91
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	93
5.3 ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	104
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย	105
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ	120
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ.....	129
ประวัติผู้วิจัย	136

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ความถี่และร้อยละจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของนักเรียน	77
4.2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง	78
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถานศึกษา	79
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านบริบทเป็นรายข้อ	80
4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อ การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านบริบทเป็นรายข้อ.....	81
4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นรายข้อ.....	82
4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านบริบทเป็นรายข้อ	84
4.8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการ ประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านกระบวนการทำงาน เป็นรายข้อ.....	85
4.9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อ การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านผลผลิต เป็นรายข้อ.....	86
4.10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านผลผลิต เป็นรายข้อ.....	88
4.11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านผลผลิต เป็นรายข้อ.....	89

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) ได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาไทย ทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักการสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน ทุกฝ่าย (Education of All) และทุกคน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวแล้ว เป็นการปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการศึกษาเน้นในส่วนที่เป็นแนวทาง หลักการโครงสร้างและระบบบริหารให้เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ คุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้บัญญัติสาระในหมวดที่ 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดและถือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และ มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้จะเห็นได้ว่า ภาระดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้และที่สำคัญต้องเปลี่ยนแปลงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพราะการวัดและประเมินผลเป็นตัวกำหนดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่กระบวนการที่ศนใหม่ของการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข (ราตรี นันทสุคนธ์, 2553, น. 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กำหนดไว้ในมาตรา 25 กำหนดให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ห้องสมุดจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นชุมชนวิชาในทุกรูปแบบ เป็นแหล่งทางด้านคุณภาพการศึกษา เมื่อต้องการให้เรียนรู้ต้องมีการประเมินทั้งภายในและภายนอกโดยมีห้องสมุดเป็นดัชนีชี้วัดถึงคุณภาพ การศึกษานโยบาย การจัดการ ห้องสมุดต้องเป็นส่วนสำคัญของสถานศึกษาต้องเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถใช้แหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างทั่วถึงตลอดเวลา การพัฒนาห้องสมุดในยุคใหม่เป็นสังคมฐานความรู้ (Know Ledge-Based Society) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและสามารถใช้เป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ได้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนา สติปัญญาที่ยั่งยืนต่อไป (สุกัญญา กุลนิตติ, 2549, น. 11) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังนี้ สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา เห็นความสำคัญของการอ่าน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องหลากหลาย และสม่ำเสมอ ส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนาห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ใช้การอ่านในกระบวนการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้นประกอบกับสภาพปัญหาของโรงเรียนคือนิสัยรักการอ่านของนักเรียน การแสดงออกของนักเรียน ระเบียบวินัย และการจัดกิจกรรมกลุ่มของนักเรียน ความต้องการในการพัฒนาในโรงเรียน คือการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา คือสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสังคมที่เน้นวัตถุนิยมขาดการพัฒนาด้านจิตใจ แข่งขันกันในทางวัตถุ ประกอบกับนักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการอ่าน ใช้เวลากับการดูโทรทัศน์ ดูวีซีดีเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งผู้ปกครองให้เวลากับบุตรหลานน้อยเกินไป หนังสืออ่านนอกเวลามีน้อย ในวันหยุดหรือหลังเลิกเรียนจะพบนักเรียนบางส่วนสนใจกับการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ตามร้านเกม หรือไปนั่งดูผู้อื่นเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ทำให้เสียเวลาไปโดยไม่มีประโยชน์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549, น. 4-17 แต่การสำรวจพบว่า คนไทยอ่านหนังสือเพียงปีละ 8 บรรทัด (กรมวิชาการ, 2553, น. 9-10) การที่คนไทยมีสถิติการอ่านหนังสือยังไม่ดีเท่าที่ควรนั้น มีสาเหตุมาจากหลายประการ เช่น การขาดแคลนหนังสือที่ดีและตรงกับความสนใจของผู้อ่าน การขาดแคลนแหล่งหนังสือที่จะซื้อหรือยืมมาอ่านได้ และประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ ภาษาไทยกำลังตกอยู่ในสถานะที่น่าเป็นห่วง ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและคุณภาพชีวิตซึ่งจากเอกสารของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กล่าวไว้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ถูกต้อง นอกจากนี้การอ่านหนังสือยังไม่สามารถดึงความสนใจคนไทยมาจากการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น จากการชมรายการทางโทรทัศน์ และฟังจากรายการวิทยุ เป็นต้น และที่สำคัญที่ขาดการชักจูง การกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการอ่านตลอดจนมีนิสัยรักการอ่านทั้งในและนอกสถานศึกษาและต้องมีทักษะในการอ่านถ้าจะให้อ่านหนังสือ

เกิดเป็นนิสัยจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและชักชวนให้เกิดความสนใจ โดยควรเริ่มต้นจากเด็กเล็ก เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการปลูกฝังการรักการอ่านตั้งแต่เยาว์วัย ถึงแม้ว่าในระยะเวลาที่ผ่านมานี้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่านมาโดยตลอด แต่สภาพปัจจุบันสังคมไทยยังไม่เป็นสังคมการอ่าน จึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและเพิ่มมากขึ้น (กรมวิชาการ, 2553, น. 9-10) รัฐบาลจึงได้จัดโครงการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น เช่น การประกาศให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปีเป็นวันรักการอ่านโดยถือเอาวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีเป็นวันกำหนด นอกจากนี้ได้ชูพันธกิจที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านของคนไทยโดยกำหนดให้ปี พ.ศ. 2552 ถึงปี พ.ศ. 2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่านพร้อมผลักดันการส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระแห่งชาติ ตั้งเป้าภายในปี พ.ศ. 2555 คนไทยต้องอ่านหนังสือเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 10 เล่ม จากเดิมซึ่งอ่านปีละ 5 เล่ม (วันรักการอ่าน, 2552, น. 6)

การจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นการอ่านหนังสือมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษามาก อีกทั้งการอ่านเป็นการแสวงหาความรู้ที่ครอบคลุมกิจกรรมหลายด้าน เช่น การรับรู้ การตระหนัก การพัฒนา การสนองตอบ และการใช้จินตนาการ เป็นต้น การอ่านจึงสัมพันธ์กับการทำงานของสมอง การตอบสนองทางร่างกาย และอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ บุคลิกภาพตลอดจนการประพฤติปฏิบัติของผู้อ่านเอง ดังที่ ไทพรรณ อินทนิล (2546) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ทั้งหมด และเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กจะต้องเรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจนสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านได้อย่างเต็มที่ มีทัศนคติที่ดีและมีพฤติกรรมรักการอ่าน เนื้อหาที่ดีมีประโยชน์ การที่จะให้เด็กได้อ่านและมีพฤติกรรมรักการอ่าน เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศึกษาของเด็กต่อไปในอนาคตนั้น จำเป็นต้องดำเนินการที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) สอนให้เด็กอ่านหนังสือจนสามารถอ่านได้ ซึ่งได้กระทำกันอยู่แล้วในโรงเรียน 2) การปลูกฝังให้เด็กมีพฤติกรรมรักการอ่านในเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ด้วยคุณค่าของการเรียนรู้ การปลูกฝังจิตสำนึก พฤติกรรมส่งเสริมการอ่านและเหตุผลที่ว่าคนไทยอ่านหนังสือน้อยมากดังกล่าว โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถลภูมิจึงมุ่งจัด “โครงการส่งเสริมรักการอ่าน” ขึ้นเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ ให้การอ่านนำไปสู่ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต ซึ่งโครงการนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในโรงเรียน โดยมีโรงเรียนเป็นฐานปฏิบัติการที่สำคัญที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา และโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่นักเรียนแต่ละคนมารับรู้ประสบการณ์และการพัฒนาการทุกด้าน ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีภารกิจสำคัญที่จะต้องให้ความสนใจและเน้นไปที่กิจกรรมที่จะทำให้ นักเรียนเรียนรู้และพัฒนาให้มากที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนที่กระทำภารกิจนี้ต้องเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดที่มีผลต่อนักเรียนตั้งแต่นักเรียนเข้ามาในโรงเรียน

จนนักเรียนออกไปจากโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของนักเรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตและสอดคล้องกับแนวความคิดของรัฐบาล ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และอุปนิสัยรักการอ่าน (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2542, น. 121)

โรงเรียนศรีธรรมวิทย์เสลภูมิ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนศรีธรรมวิทย์เสลภูมิจึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมรักการอ่านขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนในโรงเรียนเกิดนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจหรือความสมัครใจของนักเรียน ซึ่งกิจกรรมที่มีอยู่ในโครงการนอกจากจะส่งเสริมการอ่านแล้วยังช่วยสร้างภูมิปัญญาและความรู้จากการอ่านทำให้เป็นคนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและรู้วิธีการแก้ปัญหาของสังคมได้ สามารถใช้กระบวนการอ่านเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์แห่งความรู้และการศึกษาเพื่อชีวิตอย่างแท้จริง โครงการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างนั้นจะต้องมีการประเมิน และการประเมินจะทราบถึงปัญหาอุปสรรค ข้อบกพร่องที่เกิดจากโครงการ ความพร้อมของนักเรียนอุปกรณ์เพียงพอหรือไม่ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมแล้วนักเรียนสามารถอ่านได้มากน้อยเพียงใด และเมื่อประเมินโครงการแล้วช่วยให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการ ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารโครงการว่าจะดำเนินโครงการต่อเนื่องไปหรือไม่ มีข้อควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

จากการศึกษาแนวคิด การประเมินโครงการของสตีฟเฟิลบีมจึงสรุปได้ว่าชิปปโมเดล เป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ผู้วิจัยจึงเลือกใช้รูปแบบชิปป (Cipp Model) ของ สตีฟเฟิลบีม มาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีธรรมวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านนักเรียนโรงเรียนศรีธรรมวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปโมเดล (CIPP Model) ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้เป็นการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบจำลองซิปป (CIPP Model) ซึ่งแบ่งการประเมินเป็น 4 ด้านดังนี้

1.3.1.1 ด้านบริบท (Context) ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการกับวิธีการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมรักการอ่าน

1.3.1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ เป็นการประเมินเกี่ยวกับ

- 1) ความพร้อมของบุคลากร
- 2) วิธีการดำเนินงานตามที่โครงการกำหนด
- 3) วัสดุอุปกรณ์
- 4) เงินทุนงบประมาณ

1.3.1.3 ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขั้นตอนของโครงการ การดำเนินงานตามแผน การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและนักเรียน พร้อมทั้งขั้นตอนการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

1.3.1.4 ด้านผลผลิต (Product) ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

- 1) ความพึงพอใจของการเข้าร่วมโครงการการรักการอ่าน
- 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกิดความสนใจ เห็นความสำคัญของการอ่าน ชอบอ่านหนังสือ และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านเช่น การอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และอ่านหนังสือบ่อย ๆ จนเกิดเป็นนิสัย
- 3) ผลของการดำเนินโครงการ ข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อย ของโครงการ และสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3.2 ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ครูผู้ปกครอง และนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ ปีการศึกษา 2558 ซึ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมรักการอ่านและมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะทำแบบประเมินโครงการได้ จำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการได้ดังนี้

1.3.2.1 บุคลากรในสถานศึกษาได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 8 คน และครูผู้สอนระดับประถมศึกษาจำนวน 50 คน

1.3.2.2 นักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 จำนวน 300 คน

1.3.2.3 ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน

1.3.3 ขอบเขตระยะเวลา

การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 เดือนพฤศจิกายน 2558 ถึง เดือนมีนาคม 2559

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

“โครงการส่งเสริมรักการอ่าน” หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการที่โรงเรียนได้จัดขึ้นสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือ และรู้จักใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือด้วย ตนเอง อีกทั้งมีนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่อง ด้วยการแสดงการชอบอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอของนักเรียนที่มีต่อการอ่าน ความสนใจในการอ่าน การชอบอ่าน การมีความพร้อม และมีความพยายามในการอ่าน ซึ่งสามารถที่จะอ่านหนังสือได้ทุกโอกาสทุกสถานที่ตามความเหมาะสม ได้แก่ การอ่านหนังสือ การดูรูปภาพจากหนังสือ การอ่านหนังสือสำหรับเด็ก การอ่านหนังสือพิมพ์ การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

“การประเมินโครงการ” หมายถึง กระบวนการของการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น กระบวนการในการประเมินผลโครงการอาจมีขั้นตอนและรายละเอียดของขั้นตอนแตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักวิชาการทางการประเมินผลโครงการ

“การประเมินโครงการแบบชิปป์” หมายถึง การพิจารณาตัดสินถึงประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมโดยการประเมินโครงการแบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต

1. ด้านบริบท หมายถึงการประเมินเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับตัวโครงการ และความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมทั่วไปของการจัดโครงการ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึงการประเมินเกี่ยวกับ สิ่งที่ถูกนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ
3. ด้านกระบวนการ หมายถึงการประเมินเกี่ยวกับ การดำเนินงานโครงการ การร่วมกิจกรรมของนักเรียน การวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการปรับปรุงพัฒนาโครงการเพื่อให้โครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
4. ด้านผลผลิต หมายถึงการประเมินเกี่ยวกับ ผลที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วย นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของการเข้าร่วมโครงการรักการอ่าน

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ

การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประโยชน์ดังนี้

- 1.5.1 ได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนตลอดจนการวางแผนการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 1.5.2 ได้ข้อมูลตามความคิดเห็นของนักเรียน ทราบปัญหา ข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการในปีต่อไป และนำข้อคิดเห็นมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน
- 1.5.3 ได้สารสนเทศด้านผลการดำเนินงานจากการโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโครงการ เพื่อนำผลไปปรับปรุง กระบวนการการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
5. โครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่นได้แนวทางการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการดำเนินงานตามโครงการไปใช้ในการพัฒนาโครงการของโรงเรียนตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินและการประเมินโครงการ
2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
3. โครงการส่งเสริมรักการอ่านของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
4. บริบทโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินและการประเมินโครงการ

การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจคุณค่าสิ่งต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมิน ผู้วิจัยจึงนำเสนอเกี่ยวกับทฤษฎีการประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการประเมิน

มีผู้อธิบายความหมายของการประเมินไว้หลายท่าน ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553, น. 20-21) กล่าวว่า หมายถึงกระบวนการใช้ดุลยพินิจ และ/หรือค่านิยมและข้อจำกัดต่างๆ ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการเปรียบเทียบที่ได้กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2552, น. 11) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ สังคมที่สอดคล้องกับแนวทางประชาธิปไตย โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาและสร้างประโยชน์สุขแก่สังคม การประเมินเกี่ยวกับการกำหนดคุณค่าของสิ่งที่สนใจภายใต้บริบทของสังคมที่ทำการศึกษา สำหรับการเข้าถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ ภายใต้บริบทนั้นๆ ขึ้นอยู่กับระบบความเชื่อและประสบการณ์ของนักประเมินว่าต้องการใช้มาตรการลักษณะใดทำการตัดสินคุณค่า

Worthen and Sander (1987, อ้างถึงใน สุวิมล ติรกาพันธ์, 2547, น. 2) ให้ความหมายว่าการประเมินเป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งหนึ่งๆ ประกอบด้วย การจัดหาสารสนเทศ เพื่อตัดสินคุณค่าของแผนงาน ผลผลิต กระบวนการ หรือการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการพิจารณาศักยภาพของทางเลือกต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

พิสนุ พงศ์ศรี (2551, น. 4) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สุพักตร์ พิบูลย์ (2551, น. 72 - 73) กล่าวถึง กลุ่มผู้ให้ความหมายของการประเมินมีอยู่ 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 มองการประเมินเสมือนกับการวัดผล เช่น การตัดสินผลการเรียนที่ได้จากคะแนนจากการทดสอบ การสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของครูแล้วนำไปให้นักเรียนตัดสินให้คะแนนครูในแต่ละด้าน กลุ่มที่ 2 มองว่าการประเมินการให้บริการ เช่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของลูกค้าผู้เกี่ยวข้องของกลุ่มต่างๆ กลุ่มที่ 3 มองว่าการประเมิน เป็นการตัดสินคุณค่าของต่างๆ เช่น การประเมินเพื่อรับรองวิทยฐานะในอดีต โดยอาศัยความรู้สึกของตนเองเป็นเกณฑ์ ส่วนกลุ่มที่ 4 มองการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

จิระศักดิ์ สารรัตน์ (2551, น. 8-9) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินโครงการว่า กระบวนการประเมินโครงการเป็นการประเมินที่ซับซ้อนจะต้องมีความละเอียด มีทัศนคติกว้างว่าจะทำการประเมินจุดใด และในรูปแบบใด และการประเมินโครงการจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร การหาข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นในการประเมินโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดเกณฑ์ และกำหนดเครื่องมือในการประเมินต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ การวิเคราะห์ผล ของการประเมินจะต้องทำอย่างระมัดระวัง และมีความเที่ยงตรง เพื่อพิจารณา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงโครงการให้เหมาะสมต่อไป

Stufflebeam and Shinkfield (2007, p. 326) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นวิธีการศึกษาหรือสืบค้นหาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างเป็นระบบการประเมินจึงเป็นกระบวนการที่จัดหานำเสนอสารสนเทศและนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายและการตัดสินคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินงานโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่จัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาข้อมูลที่ได้นั้นมาใช้ในการพัฒนา ตัดสินใจ เกี่ยวกับการปรับปรุง แนวทางการดำเนินโครงการให้เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศ และให้โครงการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.1.2 ความหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษา จึงได้มีผู้ให้ความหมายของการประเมินโครงการไว้หลายท่าน ดังนี้

เชาว์ อินโย (2553, น. 4) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2553, น. 68) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศ จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการ ทดลองหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน ระวัง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ

สุวิมล ว่องวาณิช (2551, น. 57-58) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการเป็นตัวช่วย ในการตัดสินใจว่า โครงการดังกล่าวนั้นสมควรได้รับการขยายงาน สนับสนุนให้คงอยู่ต่อไปหรือสมควร ระวังการดำเนินการ การประเมินจะต้องให้ได้ข้อมูลที่ช่วยผู้บริหารตัดสินใจในการเลือกหนทางปฏิบัติ ในการแก้ไขปัญหา ผลของการประเมินควรจะสมารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

สมคิด พรหมจ้อย (2552, น. 37) ให้ความหมายว่าการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงาน นั้นๆว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ แผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงาน หรือไม่เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินกำลังดำเนินการอยู่และการ ประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

จากคำจำกัดความเบื้องต้นอาจกล่าวได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การรวบรวม สารสนเทศโดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะเห็นถึงความสำเร็จ ความผิดพลาด ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบต่อ โครงการ นำผลที่ได้มาเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงโครงการให้การดำเนินการตาม โครงการ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1.3 ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ

ในปัจจุบันยอมรับว่าการประเมินโครงการในทุกด้านไม่ว่าในด้านใดจำเป็นต้องอาศัยการ ประเมินที่เป็นระบบคือ มีการประเมินทั้งเหตุและประเมินผล กล่าวได้ว่าผลการประเมินย่อมทำให้ผู้ ทราบจุดเด่น จุดด้อย เพื่อจะได้เสริมจุดเด่นและแก้ปัญหาคือจุดด้อยได้อย่างทันที่ โดยการทำ

ประเมินต้องการทราบล่วงหน้าว่าโครงการนั้นได้บรรลุเป้าหมายเพียงใด คุ่มค่ากับทุนหรือแรงงานที่ลงไปหรือไม่ คำตอบเหล่านี้จะได้รับการประเมินผล ผลของการประเมินที่เชื่อถือได้ต้องเป็นการประเมินที่มีการดำเนินการอย่างมีจุดหมายที่ชัดเจนดำเนินการประเมินอย่างเป็นระบบในการประเมินโครงการ มีความมุ่งหมายตามความคิดเห็นของนักวิชาการในหลายแง่มุม ดังต่อไปนี้

Mitzel (1982, pp. 594 - 595) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการที่

1. เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ
2. เพื่อให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง
3. เพื่อบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

Rossi & Freeman (1982, p. 15) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการมีความมุ่งหมายตามเหตุผล ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ
2. เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการ
3. เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ
4. เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หรือข้อจำกัดของโครงการเพื่อการตัดสินใจในการสนับสนุนโครงการ

ตัดสินใจในการสนับสนุนโครงการ

5. เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

สำราญ มีแจ้งและสมหวัง พิชยานวัฒน์ (2556, น. 10-11) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินทั่วไป มีดังนี้

1. เพื่อช่วยปรับปรุงพัฒนาคน พัฒนางานหรือโครงการต่างๆ
2. เพื่อตัดสินใจผลเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานหรือโครงการต่างๆ
3. เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารบุคคล โครงการหรืออนาคตของโครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

โครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4. เพื่อกระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามวิธีการประเมินแนวใหม่ วัตถุประสงค์เฉพาะในการประเมินโครงการหรืองานจะได้อมาจากการผสมผสานข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ จากผู้บริหารระดับสูงที่ต้องใช้ผลการประเมินเป็นฐานในการตัดสินใจ ตลอดจนผู้บังคับบัญชา หรือผู้เกี่ยวข้องกับโครงการหรืองานนั้นๆ และจากวัตถุประสงค์หลักของโครงการหรืองานนั้นๆ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง โดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาตลอดจนแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.1.4 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการไว้หลายประเด็น ดังต่อไปนี้

เชาว์ อินโย (2553, น. 12) ได้อธิบายถึง ความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ว่า การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือ กฎเกณฑ์ต่างๆ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการอีกด้วย การประเมินโครงการเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช้ความพยายามในการสร้างทฤษฎีหรือพัฒนาความรู้ทาง สังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่นำมาใช้นั้นเป็นการเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุง โครงการทางสังคม เหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการก็คือ มีทางเลือกในการดำเนิน โครงการได้มากมายที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประเมิน โครงการว่า ประสบความสำเร็จหรือไม่

พิสนุ พงศ์ศรี (2551, น. 36) ได้สรุปความสำคัญของโครงการไว้ดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นใน อนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่างๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่อง สอดคล้อง กันอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่างๆ และมีประสิทธิผล
3. ทำให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติเกี่ยวข้องไม่ให้ กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และมีขั้นตอน และมีคุณภาพที่ดี ทำให้ ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการประเมินโครงการ มีความสำคัญต่อการวางแผนการจัดทำ โครงการต่างๆ ซึ่งสามารถนำผลการประเมินโครงการมาตัดสินใจ วางแผนบริหารงานเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพต่อไป

2.1.5 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556, น. 93-95) กล่าวว่า ประเด็นที่สนับสนุนเหตุผล ของการประเมินโครงการ สามารถชี้ให้เห็นประโยชน์ของการประเมินโครงการต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่ สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการให้บริการ ในระดับหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้ องค์กรที่เป็นเจ้าของโครงการต่างๆ จำนวนมาก จึงเห็นความจำเป็นที่ต้อง ใช้วิธีประเมินโครงการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจาก ประชาชนทั่วไปด้วย

2. การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินลงทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล เช่น โครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาสจากการประเมินโครงการดังกล่าว ย่อมทำให้ทราบว่า ทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการนี้มีจำนวนเพียงพอหรือไม่ เด็กนักเรียนที่เข้ารับบริการจากโครงการประเภทนี้มีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหรือแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

3. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานที่ต้องพิจารณาจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ เช่น สำนักงานงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะมีการอนุมัติงบประมาณให้แก่โครงการใดๆ ทางสำนักงานงบประมาณแผ่นดินก็มักจะขอข้อมูลสารสนเทศที่เป็นผลการประเมินจากหน่วยงานซึ่งจัดทำโครงการเหล่านั้นไปประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดสรรเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดคำวิพากษ์วิจารณ์ และสอดคล้องกับความต้องการที่เป็นจริง

4. การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบได้ว่า โครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากโครงการมีจำนวนมาก (ทั้งจากการขยายโครงการและโครงการที่ต่อเนื่อง) แต่เงินทุนสนับสนุนมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการประเมินโครงการต่างๆ อย่างมีระบบและครบทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจได้ว่า โครงการใดควรจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนก่อน และโครงการใดควรจะให้ การสนับสนุนในลำดับถัดไป เป็นต้น

5. การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ

6. การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการต่างๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พึงประสงค์เป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงแล้ว ก็อาจจะมีผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมาด้วย

สมคิด พรหมจ้อย (2552, น. 28) สรุปประโยชน์ของการประเมินได้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวางแผนและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน (กรณีประเมินก่อนดำเนินโครงการ)

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานโครงการ
4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินงานโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานหรือไม่
5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่
6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อยและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นว่าการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงานหรือโครงการที่วางไว้หรือไม่

2.1.6 ประเภทของการประเมินโครงการ

นักวิชาการหลายท่านได้แบ่งประเภทของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

เยาวตี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556, น. 96-103) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินโครงการการประเมินโครงการบริการสังคมนั้น สามารถจำแนกประเภทของการประเมินโดยทั่วไปได้เป็น 4 ประเภทคือ 1) การประเมินความต้องการที่จำเป็น 2) การประเมินกระบวนการ 3) การประเมินผลผลิตและ 4) การประเมินประสิทธิภาพ

1. การประเมินความต้องการที่จำเป็น

แนวคิดของการประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need Assessment) ได้เริ่มต้นที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 โดยโครงการต่างๆ เหล่านั้น มักถูกเรียกร้องให้ระบุวิธีการวัดและประเมินความต้องการของโครงการไว้ในเป้าหมายด้วย ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของการวางแผนโครงการ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเกณฑ์พื้นฐานสำหรับการพิจารณาอนุมัติเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการต่างๆ ทางการศึกษา เช่น โครงการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวิชาการ โครงการพัฒนาจิตใจและอารมณ์ของเด็กนักเรียน และโครงการฝึกอบรมทางการอาชีวศึกษา เป็นต้น โครงการทั้งหลายเหล่านี้ต่างก็ได้ทำการประเมินให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค และระดับชาติ (Stufflebeam, 1977) หลังจากช่วงปลายปี ค.ศ. 1970 ได้มีการเน้นในเรื่องของการวางแผนโครงการ และการประเมิน เพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ต้องจัดดำเนินการร่วมกันอย่างใกล้ชิด และในช่วงนี้ได้วารสารที่ชื่อว่า Evaluation and Program Planning ซึ่งเน้นหนักการประเมินโครงการด้านสุขภาพอนามัย ก็ได้เน้นเกี่ยวกับหลักการและแนวปฏิบัติในการให้การสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงแผนของโครงการด้วย (Posavac and Carey, 1980)

ในการวัดและประเมินความต้องการที่จำเป็นนั้น ก่อนดำเนินโครงการใดๆ ก็จะต้องมีการวางแผนของโครงการนั้นๆ ไว้ล่วงหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตอบคำถามต่างๆ ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง ในปัจจุบันนักประเมินได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อการประเมิน และเชื่อว่า การวางแผนโครงการจำเป็นต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมิน โดยให้การวางแผนโครงการเป็นขั้นตอนหนึ่งของการประเมินนั้นๆ ก่อนนำโครงการไปสู่ขั้นปฏิบัติ ทำให้นักวางแผนที่ดีต้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นอย่างถูกต้อง โดยอาศัยเทคนิคซึ่งสามารถวัดและประเมินความต้องการที่เหมาะสมได้ในเชิงปริมาณรวมทั้งเทคนิคอื่นๆ ที่เอื้อต่อการประเมินความต้องการได้ เช่น การใช้ข้อมูลจากกระเบียนสะสมที่มีอยู่ หรือการสังเคราะห์สารสนเทศที่มีอยู่ เป็นต้น

2. การประเมินกระบวนการ

แนวคิดหลักของการประเมินกระบวนการก็คือ เมื่อโครงการได้รับการพัฒนาและเริ่มดำเนินการแล้ว นักประเมินต้องย้อนกลับไปทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าโครงการนั้นๆ ได้ปฏิบัติตามทุกขั้นตอนที่ได้ออกแบบไว้หรือไม่ และจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการต่อกลุ่มเป้าหมายตรงตามที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่ การประเมินกระบวนการของโครงการเช่นนี้ ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการตรวจสอบความพยายามของโครงการว่า ได้ดำเนินการไปอย่างครบถ้วนและตรงตามแผนที่วางไว้ทุกขั้นตอนหรือไม่

ตามปกติแล้ว ข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการประเมินโครงการ มักจะถูกรวบรวมไว้โดยตัวแทนของหน่วยงานและมักจะไม่มีอยู่ในรูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้โดยตรง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการ ก็มักจะประเมินกฎอยู่ในโบสถ์ ซึ่งไม่มีรายละเอียดเท่าที่ควรเกี่ยวกับการเข้ารับบริการจากโครงการ ในทางกลับกันมักจะเป็นเพียงบันทึกสั้นๆ ของเจ้าหน้าที่ให้บริการเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การที่จัดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เรียกใช้ได้นั้น ซึ่งต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายด้วย ซึ่งนักประเมินกระบวนการควรตระหนักในเรื่องนี้ และควรมีความพยายามที่จะออกแบบการเก็บข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ อย่างมีระบบ ทั้งนี้เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการรวบรวมข้อมูลและการสรุปข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติโครงการให้มากที่สุด

ถึงแม้ว่าการประเมินกระบวนการ มิได้บ่งชี้ถึงความสำเร็จของโครงการแต่ก็มีความสำคัญต่อผู้รับผิดชอบโครงการในส่วนที่เกี่ยวกับเงินทุนที่จะนำมาสนับสนุนโครงการ หรือนำมาใช้เพื่อขยายโครงการ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีข้อมูลเบื้องต้นจากการประเมินดังกล่าวเพื่อจะได้ทราบว่าโครงการนั้นๆ มีแผนงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเพียงใด และน่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพราะได้เคยให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายที่วางไว้ก่อนแล้วเป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อมีการประเมินกระบวนการของโครงการแล้ว สิ่งสำคัญก็คือ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้อำนวยความสะดวกโครงการสามารถจะปรับการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการได้อย่างสมเหตุสมผลด้วย

3. การประเมินผลผลิต

เท่าที่ผ่านมานักประเมินมักจะเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการจากการประเมินผลผลิตโดยตรงของโครงการนั้น ๆ ซึ่งความจริงแล้วเป็นการยากที่จะระบุ “เหตุ” ซึ่งมักจะหมายถึงปัจจัยนำเข้าในระหว่างการทำโครงการกับ “ผล” ที่เกิดตามมาของโครงการ ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการจัดโครงการพัฒนานิสัยการอ่านสำหรับเยาวชนท้องถิ่น ปรากฏว่ามีคำถามที่น่าสนใจคือ

3.1 ผู้เข้าร่วมโครงการจะมีนิสัยรักการอ่านมากกว่าผู้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการหรือไม่

3.2 มีหลักฐานหรือไม่ ที่แสดงว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น

คำถามข้างต้นเป็นคำถามที่ดีและมีเหตุผล แต่ก็ยากที่จะชี้ชัดลงไปในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการโดยตรง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าอาจจะมีอิทธิพลจากตัวแปรอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องได้ เช่น สภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ ดังนั้น การประเมินผลผลิตของโครงการที่สำคัญก็คือ นักประเมินจะต้องแสดงแนวทางในการวัดผลสำเร็จของโครงการให้น่าเชื่อถือ มีการวัดที่แม่นยำ มีผลการวัดที่ตรงกับความเป็นจริง และมีความคงที่ด้วย สำหรับวิธีการวัดนั้น อาจต้องใช้การออกแบบตามวิธีวิจัยที่ซับซ้อน คล้ายกับการออกแบบโครงการการวิจัยเชิงทดลอง ส่วนการกำหนดความสำเร็จของโครงการ ยังมีความเห็นแตกต่างกันตามกลุ่มของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานที่สนับสนุนเป็นทุน บุคลากรของโครงการ และผู้รับบริการ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีระดับของการยอมรับความสำเร็จที่ต่างกันไป ดังนั้น นักประเมินจึงต้องหาตัวบ่งชี้ที่สามารถเป็นที่ยอมรับของทุกกลุ่มและมีความเป็นไปได้สำหรับการประเมินผลผลิตด้วย

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555, น. 13- 16) ได้จำแนกประเภทของการประเมินโครงการ 5 ประเภทดังนี้

1. การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน
 - 1.1 การประเมินความก้าวหน้า
 - 1.2 การประเมินสรุปผลรวม
2. การจำแนกตามหลักที่ยึดในการประเมิน
 - 2.1 การประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ
 - 2.2 การประเมินแบบไม่อิงวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ
3. การจำแนกตามช่วงระยะเวลาการบริหารโครงการ
 - 3.1 การประเมินก่อนการดำเนินโครงการ (Intrinsic Evaluation)

3.1.1 การศึกษาความเหมาะสมของโครงการ โดยพิจารณาปัญหาความจำเป็นของการจัดทำโครงการ อาจใช้เทคนิคการประเมินความต้องการความจำเป็น หรือใช้เทคนิค

การศึกษาความเป็นไปได้ ซึ่งเป็นการพิจารณาสภาพความพร้อมของการจัดทาโครงการในด้านต่างๆ ที่จะทำให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง

3.1.2 การวิเคราะห์โครงการหรือการประเมินร่างโครงการ เป็นการพิจารณาเอกสารโครงการเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของสิ่งที่กำหนด ความสอดคล้องระหว่างหัวข้อต่างๆ ตั้งแต่หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ ฯลฯ เพื่อให้โครงการที่เสนอมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (On-Going Evaluation)

3.3 การประเมินหลังการดำเนินโครงการ (Pay-off Evaluation)

3.3.1 เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (Outcome) และผลกระทบ (Impact) โครงการ

3.3.2 เป็นการประเมินผลสรุปรวมของโครงการทั้งหมด (Summative Evaluation)

4. การจำแนกตามสิ่งที่ถูกประเมินได้แบ่งการประเมินเป็น 4 ประเภท คือ

4.1 การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่า มีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทาโครงการหรือไม่ ตลอดจนความเป็นไปได้และข้อจำกัดต่างๆ ในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยเหนือและบริบทหรือสภาพขององค์กรที่จะจัดทาโครงการ

4.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะดาเนินโครงการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินโครงการและวิธีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เหมาะสม เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินขณะดำเนินงาน เพื่อประเมินความก้าวหน้าของโครงการ และศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพ

4.4 การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินโครงการสิ้นสุดแล้ว ประกอบด้วยการประเมินผลลัพธ์ (Output Evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของโครงการและการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของแผนงานหรือองค์การ

สารสนเทศที่นำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของโครงการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อ
การตัดสินใจว่า ควรจะคงไว้ ปรับขยายหรือล้มเลิกโครงการ

5. การจำแนกตามผู้ประเมิน

5.1 การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluation) เป็นการ
ประเมินโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กร

5.2 การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก (External Evaluation) เป็นการ
ประเมินโดยบุคคลากรภายนอกองค์กร

สมคิด พรหมจ้อย (2552, น. 38) กล่าวว่า การประเมินแบ่งได้หลายประเภท ตามแต่จะ
ใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่งในครั้งนี้จะนำเสนอประเภทการประเมินใน 3 ลักษณะ คือ แบ่งโดยยึด
จุดมุ่งหมายของการประเมิน ยึดหลักในการประเมินและลำดับเวลาในการประเมิน ซึ่งมีดังนี้

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การประเมินเพื่อปรับปรุง หรือ การประเมินความก้าวหน้า (Formative
Evaluation)

1.2 การประเมินเพื่อสรุปผลเรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative
Evaluation)

2. แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-Based Evaluation)
เป็นการประเมินที่ทราบว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนประเมินว่าโครงการนี้
มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

2.2 การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-Free
Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนี้มี
อะไรบ้าง

3. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน

3.1 ประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินที่มี
จุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินใจเลือกโครงการ ตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของการวางแผน
ดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ คุณภาพของโครงการ
รวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย การประเมินเพื่อการ
ตัดสินใจหรือข้อสรุปสำหรับการตัดสินใจเลือกโครงการมีชื่อเรียกต่างกัน ส่วนใหญ่เรียกว่า “การ
วิเคราะห์โครงการ” ในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม เรียกว่า การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ไม่ว่าจะ
จะชื่อใดโดยหลักการประเมินในขั้นนี้เน้นการพิจารณาใน 3 เรื่องใหญ่ คือ ทางโครงการ (Need
Assessment) ซึ่งเป็นการตรวจสอบขั้นต้นเพื่อกำหนดปัญหา กำหนดความจำเป็น และเหตุผลที่

สำคัญในการริเริ่มโครงการนั้นขึ้น และการศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการ (Feasibility Studies) โดยพิจารณาความครอบคลุมดังนี้

3.1.1 ความเป็นไปได้ทางเทคนิควิชาการ

3.1.2 ความพร้อมทางการบริหารโครงการนั้นให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีตาม

เป้าหมาย

3.1.3 ความพร้อมในการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะ ความเป็นไปได้ทางการเงิน กำลังคน วัสดุและการจัดการ และถ้าเป็นโครงการด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ก็จะมีการวิเคราะห์ทางการตลาด รวมทั้งศึกษาความสอดคล้องกับนโยบายและปัญหา

3.1.4 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากโครงการ พิจารณาวินิจฉัย ต้นทุนและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และดูจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลกำหนด

3.1.5 การศึกษาและคาดคะเนถึงผลประโยชน์หรือสิ่งที่จะเกิด ตามมาจากการดำเนินโครงการนั้น ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ส่วนใหญ่เป็นการพิจารณาแรงต้านทานต่อการดำเนินโครงการ เป็นการคาดการณ์เกี่ยวกับผลที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อม ตลอดจนเป็นการรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์และกำหนดนโยบายสำคัญๆ ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.2 การประเมินในระหว่างการทำงาน (Implementation Evaluation or Process Evaluation) เป็นการประเมินการทำงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้ กิจกรรมใดทำไม่ได้ มีปัญหาอุปสรรคอะไร

3.3 การประเมินหลังการทำงาน เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่า โครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลจากโครงการจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นโดยเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยแบ่งการประเมิน 2 ขั้นตอนคือ

3.3.1 ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการ

3.3.2 การติดตามผลต่อมา โดยเฉพาะการประเมินผลกระทบของโครงการที่ต้องอาศัยการทิ้งช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1-2 ปี

รัตน์ บัวสนธ์ (2550, น. 40-42) การประเมินโครงการแบ่งเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ ตามเกณฑ์ที่ใช้แบ่งดังนี้

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์การประเมินและช่วงเวลาของโครงการหากแบ่งตาม เกณฑ์นี้การประเมินก็มี 3 ประเภท ได้แก่

1.1 ประเมินก่อนดำเนินโครงการหรือก่อนนำโครงการไปใช้ (Pre-Evaluation Program or ex-Ante Evaluation Program) ซึ่งเป็นการประเมินโดยมีวัตถุประสงค์

1.2 ประเมินขณะดำเนินโครงการ (Formative, Process, on-Going or Monitoring Evaluation Program) เป็นการประเมินโครงการขณะที่กำลังดำเนินการอยู่ยังไม่แล้วเสร็จ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานในโครงการ หรือประเมินเพื่อทำการกำกับติดตามการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

1.3 ประเมินสิ้นสุดโครงการ (Post or Summative Evaluation Program) เป็นการประเมินเมื่อโครงการได้ดำเนินการมาครบตามระยะเวลาที่กำหนดออกแบบไว้ โดยมุ่งพิจารณาผลสำเร็จของโครงการเป็นหลัก

1.3.1 แบ่งตามเป้าหมายที่ยึด ถ้าแบ่งเช่นนี้ การประเมินก็จะประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินที่ยึดเป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งเรียกว่าการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Base Evaluation) และการประเมินที่ไม่ยึดหรือเป็นอิสระจากเป้าหมาย (Goal-Free Evaluation) โดยที่การประเมินแบบนี้จะพิจารณาจากผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากโครงการ แม้ว่าผลดังกล่าวนั้นจะเป็นหรือไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการก็ตาม

1.3.2 แบ่งตามปรัชญาหรือความเชื่อพื้นฐาน การแบ่งเช่นนี้อาศัยพื้นฐานทางปรัชญาหรือความเชื่อเกี่ยวกับความจริงของคุณค่าและวิธีการเข้าถึงความจริงของคุณค่าในการประเมินดังกล่าวผ่านมาในหัวเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาการประเมินและคุณค่าการประเมิน ดังนั้นจึงแบ่งประเภทของการประเมินได้ 2 ประเภท คือการประเมินตามวิธีการเชิงระบบหรือแบบปรนัยนิยม และการประเมินตามวิธีการเชิงธรรมชาติหรือแบบอัตนัยนิยม

1.3.3 แบ่งตามผู้ประเมินหรือหน่วยงานผู้รับผิดชอบทำการประเมินก็จะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินภายใน (Internal Evaluation) และการประเมินภายนอก (External Evaluation)

1.3.3.1 แบ่งตามวิธีการและลักษณะข้อมูลที่มุ่งประเมินก็แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation)
- 2) การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation)
- 3) การประเมินแบบผสมผสาน (Mixed Evaluation)

2.1.7 การกำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ

สุวิมล ตีรภานันท์ (2550, น. 28 - 30) กล่าวว่า การกำหนดประเด็นในการประเมินโครงการ สามารถกำหนดได้จาก

1. พิจารณาวัตถุประสงค์และ/ หรือเป้าหมายของโครงการเป็นการนำวัตถุประสงค์มากำหนดเป็นประเด็นในการประเมิน
2. พิจารณาความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน ได้แก่ ผู้ให้ทุน ผู้มีหน้าที่ จัดทำนโยบาย ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับต้น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ
3. พิจารณาจากประสบการณ์ของผู้ประเมิน ทั้งนี้โดยได้รับความเห็นชอบของผู้ใช้ผลการประเมินอย่างก็ตามการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินจากประสบการณ์ผู้ประเมินยังมีปัญหาเกี่ยวกับ ทัศนคติของผู้ประเมิน และภูมิหลังของผู้ประเมิน
4. อาศัยแบบจำลองและแนวคิด โดยแบบจำลองที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมี 2 ลักษณะคือ
 - 4.1 Descriptive Model เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นการบรรยาย การอธิบายลักษณะของสิ่งต่าง ๆ และอาจมีส่วนที่แสดงสิ่งที่คาดหวังในแบบจำลองนั้นอีกด้วย
 - 4.2 Prescriptive Model เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยมีลักษณะเป็นกฎหรือเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติ ผู้ใช้แบบจำลองจะอาศัยแบบจำลองนี้เป็นกรอบแนวคิดเป็นวิธีการในการดำเนินการ ซึ่งลักษณะแบบจำลองแบบ Prescriptive Model ผู้ประเมินจะใช้แบบจำลองในการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินและกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญนอกจากจะมีแบบจำลองแล้วยังมีแนวคิดต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ได้ในลักษณะเดียวกัน ซึ่งการสร้างแบบจำลองหรือแนวคิดใด ๆ ก็ตามจะถูกสร้างขึ้นภายใต้บริบทของผู้คิด ซึ่งไม่ใช่ว่าจะเหมาะสมกับบริบทอื่นได้ทั้งหมด ในเรื่องนี้ผู้มีหน้าที่ประเมินต้องศึกษาบริบทและความเป็นมาของแบบจำลองและแนวคิดก่อนที่จะนำมาใช้ในงานที่ตนเองรับผิดชอบ โดยแบบจำลองที่ใช้ในการประเมินในปัจจุบันเกือบทั้งหมดเป็นแบบจำลองที่มีจุดเริ่มต้นมาจากการประเมินทางการศึกษา ต่อมาได้มีผู้นำมาประยุกต์ใช้กับการประเมินโครงการต่างๆ

2.1.8 รูปแบบการประเมิน

คำว่ารูปแบบการประเมินโครงการนั้นมีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินไว้หลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีแนวคิดทฤษฎีเหตุผลและวิธีการประเมินที่แตกต่างกันดังนี้

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556, น. 25) กล่าวว่าไว้ว่า วิวัฒนาการของกาพัฒนาแนวคิดและเทคนิควิธีของการประเมิน จนถึงยุคของการประเมินเป็นวิชาชีพ ทำให้ความก้าวหน้าของศาสตร์แขนงการประเมินนับว่ามีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน มีความเป็นระบบ ตลอดจนนักประเมินหลายท่านได้

พัฒนารูปแบบที่เรียกกันว่า “แบบจำลอง” หรือ “โมเดล” (Model) ขึ้นหลายรูปแบบ จนทำให้แนวคิดและหลักการเหล่านั้น สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวาง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553, น. 168) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินแนวทางเดียวกันว่า การประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งผู้ประเมินต้องพิจารณาว่า จะประเมินอย่างไรถึงทำให้การประเมินผลได้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริงครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะใช้ผลการประเมินซึ่งจะต้องทันเวลาด้วยการสังเคราะห์รายงานการประเมินทั้งหลายปรากฏประเมิน 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบประเมินเชิงสำรวจ แบบประเมินนี้จะเป็นการสำรวจสิ่งต่างๆ ที่จะช่วยในการประเมิน เช่น การวิเคราะห์ตัวโครงการเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของโครงการกับกิจกรรมในโครงการการวิเคราะห์เอกสารเป็นวิธีการหลักที่ใช้ในแนวการประเมินตามแนวการสำรวจ จากความเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จุดอ่อนของการใช้แบบประเมินเชิงสำรวจก็คือพยายามเก็บข้อมูลเชิงความคิดเห็นให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกันพยายามประเมินจากหลักฐานหรือเอกสารที่มีอยู่

2. การประเมินเชิงทดลอง เป็นการประเมินโดยอาศัยแบบการทดลอง ในการวิจัยแบบทดลองที่นิยมใช้กันมากเป็นแบบกลุ่มเดียว เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นเป็นแบบเปรียบเทียบผลที่ได้ทดลอง การประเมินรูปแบบนี้มีจุดอ่อนค่อนข้างมาก ซึ่งอาจแก้ไขโดยอาศัยรูปแบบทดลองที่มี 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ผลที่เกิดขึ้นยังเป็นที่น่าสงสัยว่าเปรียบเทียบกันได้จริงหรือ ซึ่งจะต้องระมัดระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้นทำให้ผลการประเมินที่เน้นผลการทดลองมากเกินไปซึ่งผลการประเมินมีผลกระทบต่อปรับปรุงกิจกรรมและดำเนินการต่างๆ น้อย

3. การประเมินตามรูปแบบการประเมิน นักประเมินได้พัฒนารูปแบบการประเมินขึ้น เพราะรูปแบบในการประเมินจะเป็นเครื่องชี้ทิศทางประเมินจะเกี่ยวข้องกับอะไรบ้างและในการเลือกรูปแบบการประเมินจะต้องให้สอดคล้องกับ ความจำเป็นหรือความต้องการ

สมคิด พรหมจ้อย (2552, น. 49-50) ให้ความหมายว่า รูปแบบการประเมินโครงการ คือ กรอบความคิดหรือแบบแผนในการประเมินที่แสดงให้เห็นถึงรายการที่ควรประเมิน หรือ กระบวนการของการประเมิน ในการประเมินโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น เราควรพิจารณาประเมินในเรื่องใดบ้าง ในขณะที่เดียวกันบางรูปแบบอาจจะมีการนำเสนอแนะด้วยว่าในการประเมิน แต่ละรายการแต่ละเรื่อง ควรพิจารณาหรือตรวจสอบสอบอย่างไร ซึ่งเป็นลักษณะการเสนอแนะวิธีการโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดหมาย (Objective Based Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler, 1943) ครอนบาค (Cronbach, 1973) และเคริกแพตทริก (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgemental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่าของโครงการนั้นได้แก่ รูปแบบการประเมินของสเตค (Stake, 1967) สคริฟเว่น (Scriven, 1967) โพรวิส (Provis, 1971)

3. ปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch, 1967) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1989) อัลคิน (Alkin, 1967)

2.1.9 แนวคิดและรูปแบบโมเดลการประเมินรูปแบบ CIPP

รัตนะ บัวสนธ์ (2556, น. 10-16) ได้กล่าวว่ารูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้านมาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) ซึ่งสตัฟเฟิลบีม พัฒนารูปแบบขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การทำการประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่กลางปี 1960 โดยต้องการที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิการออกแบบการทดลองการประเมินอิงวัตถุประสงค์และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาในสมัยนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาการประเมินใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP ก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมินอื่นๆที่นักประเมินในยุคนี้พัฒนานำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินบริบท : Context Evaluation หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการแผนงาน และการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ทั้งนี้การประเมินบริบทมีวัตถุประสงค์ที่จะ

1.1 กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ

1.2 จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และ

ประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

1.3 ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น

1.4 จำแนกความเกี่ยวข้องของระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น

1.5 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง

1.6 ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง

1.7 จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจผลลัพธ์ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า: Input Evaluation จุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางต่างๆ ที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุด ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การประเมินปัจจัยนำเข้าจะเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้นๆ ต้องการให้เกิด จุดมุ่งเน้นประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่างๆ และเพราะเหตุใดจึงเลือกแนวทางนั้น ในกรณีเช่นนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้าจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับบ่งบอกให้เห็นถึงความรับผิดชอบ (Accountability) ใดๆ ของผู้พัฒนาโครงการที่พยายามออกแบบและปรับปรุงงบประมาณใดๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว นอกจากนี้แล้วการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการดำเนินงานต่อไป โดยสรุปการประเมินปัจจัยนำเข้า ก็เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ก่อให้เกิดแผนงานที่ปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการบันทึกและสร้างสำเนารับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้นๆ นอกจากนี้แล้วหน้าที่สำคัญ อีกประการหนึ่งของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้วัตรกรรมหรือโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไปนักประเมินสามารถทำการประเมินปัจจัยนำเข้าได้หลายขั้นตอนโดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามลำดับต่อเนื่องกัน นักประเมินอาจเริ่มจากการทบทวนปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และตอบสนองความต้องการจำเป็นที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งทำได้ตามขั้นตอนหรือวิธีการต่างๆ ได้แก่ 1) การทบทวนวรรณกรรมหรือเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) การตรวจเยี่ยมโครงการตัวอย่างหรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน 3) การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนจากรัฐบาล

4) สืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการจากแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 5) ทบทวนเอกสารบทความเกี่ยวกับรายงานผู้บริโภคหรือเอกสารอื่นๆที่ตีพิมพ์เรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการ และ 6) การชี้ชวนให้ผู้ปฏิบัติงานจัดทำข้อเสนอแนะจากจัดสารสนเทศเหล่านี้ว่าเป็นหมวดหมู่ไว้ในห้องวางแผนโดยเฉพาะและจัดกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะเพื่อทำการสืบค้นหรือดำเนินการจัดทำแผนสัมมนาโดยตรงเกี่ยวกับการวิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในโครงการนักเรียนต้องใช้สารสนเทศที่ได้ทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การได้กลยุทธ์หรือแนวทางการดำเนินงานที่มีแนวโน้มศักยภาพก่อให้เกิดการยอมรับได้ต่อการนำไปใช้ทั้งนี้โดยอาจจัดลำดับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวโดยอาศัยหรือพิจารณาจากเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

- 2.1 ตอบสนองการบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์
- 2.2 ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เป็นปัญหาขององค์กร
- 2.3 ศักยภาพของประสิทธิผล
- 2.4 ต้นทุนที่ต้องใช้
- 2.5 สอดคล้องมีอยู่จริงในทางการเมือง
- 2.6 มีความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการ
- 2.7 มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกพื้นที่หนึ่งๆ

ต่อจากนั้นนักเรียนสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจว่าจะเลือกหรือค้นหาแนวทางการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร ในกรณีที่เป็นการค้นหาวัตถุประสงค์หรือแนวทางการดำเนินงานใหม่ๆ นักเรียนและผู้รับบริการอาจจัดทำเกณฑ์อย่างเป็นทางการชัดเจนที่นวัตกรรมนั้นต้องบรรลุและจัดลำดับข้อเสนอแนะต่างๆ ตามเกณฑ์ที่ต้องการบรรลุซึ่งเลือกไว้แล้วในลำดับต่อไปนักเรียนอาจจัดลำดับข้อเสนอแนะหรือแนวทางที่มีศักยภาพแก่การยอมรับได้และชี้แนะแนวทางหรือคุณลักษณะที่ดีที่สุดให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานว่าควรจะทำอย่างไร นอกจากนั้นนักเรียน ก็อาจทำได้โดยการจัดให้มีการรับฟังเพื่อให้ได้สารสนเทศเพิ่มเติมจากผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหารเกี่ยวกับข้อเสนอแนะหรือแนวทางต่างๆ ที่ดีที่สุดสำหรับเป็นทางเลือกการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานองค์กรนั้นๆ การประเมินปัจจัยนำเข้า นำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิ ผู้บริหารใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับเงินลงทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการกำหนดนโยบาย ในหน่วยงานหนึ่งๆ โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนแผนงานโครงการทางการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการศึกษาก็ใช้สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประสิทธิผลที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนหรืองบประมาณที่ต้องจัดสรรให้กับโครงการหรือนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ

3. การประเมินกระบวนการ : Process Evaluation เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินกระบวนการก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้นๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการว่าเป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่การใช้งบประมาณและประสิทธิภาพเป็นอย่างไรสำหรับวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งก็เพื่อชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ในการปรับปรุงการใช้งบประมาณและแนวทางการดำเนินงานของโครงการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเพราะโดยปกติแล้วเมื่อมีการเริ่มต้นการดำเนินงานของโครงการหรือแผนงานผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่างๆ ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้บุคลากร งบประมาณ หรืออื่นๆ ดังนั้นการได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการ ก็สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงสิ่งต่างๆ ในโครงการให้สามารถดำเนินการต่อไปและมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการในการประเมินกระบวนการนั้น ควรทำการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริง กับกิจกรรมในแผนงานโครงการ และงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายให้เห็นถึงปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้และท้ายที่สุดก็ควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการหรือผู้ทำการสังเกตได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการใช้โครงการแผนงานดังกล่าว นักประเมินกระบวนการจำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมากในการควบคุมกำกับและจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องแผนการปฏิบัติงาน งบประมาณและการประเมินภูมิหลังของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซงเพื่อที่จะพิจารณาว่ากิจกรรมอะไรที่ควรต้องกำกับในโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณาตัวอย่าง ที่เป็นไปได้ในการให้บริการกลุ่มผู้รับประโยชน์ การฝึกอบรมให้คำปรึกษาทีมผู้ปฏิบัติงาน การจัดประชุมทีมผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบเครื่องอุปกรณ์การจัดลำดับและแจกจ่ายวัสดุ การควบคุมค่าใช้จ่าย การจัดการสารสนเทศของโครงการเหล่านี้เป็นต้นเทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการประเมินกระบวนการนั้น นักประเมินควรใช้วิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้นๆ ด้วยเช่นกันนักประเมินอาจพิจารณาภาพรวมๆ ว่ากิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวเป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้นการทบทวนวิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ (เช่น แผนปฏิบัติงาน งบประมาณ รายงานบัญชีและระยะเวลาการจัดประชุม) การเข้าร่วมประชุมกับทีมผู้ปฏิบัติงานและการสัมภาษณ์บุคคลหลักหลังจากนั้นนักประเมินต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อค้นพบและประเด็นการสังเกต

นักประเมินควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้จากผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอรายงานนี้ในการประชุมทีมผู้ปฏิบัติงานและเชิญผู้อำนวยการของทีมผู้ปฏิบัติงานให้เป็นผู้นำในการอภิปรายเกี่ยวกับข้อค้นพบซึ่งปรากฏในรายงานที่ทีมงานของโครงการอาจจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะกับการปฏิบัติงานของตนต่อไป ต่อจากนั้นนักประเมินก็ควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงานการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำรายงานตามลำดับ โดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทีมผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ในการจัดประชุมนำเสนอรายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกต บันทึกการปฏิบัติงานประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงานการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น นอกจากนี้นักประเมินก็ควรสอบถามผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมหรือดีที่สุดสำหรับการใช้ประโยชน์จากรายงานการประเมินช่วงถัดไปนักประเมินกระบวนการควรจัดลำดับรายงานโดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุดแก่ทีมผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงานและบูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น นักประเมินควรจะต้องบรรยายให้เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจากแผนงานที่กำหนดและควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะอย่างไรเมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลหรือสถานที่ที่แตกต่างเบี่ยงเบนไปจากแผนงานนั้นผลการประเมินกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายกรณียกตัวอย่าง เช่น สมาชิกในทีมงานใช้สำหรับชี้แนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมแก้ไขแผนงานที่ผิดพลาดและจัดทำบันทึก ความรับผิดชอบ ผู้จัดการบางคนใช้ตารางหรือปฏิทินสะท้อนผลกลับผลการประเมินกระบวนการที่จัดทำตามปกติหรือสม่ำเสมอเพื่อทำให้ทีมผู้ปฏิบัติงานรักษาน้ำที่และความรับผิดชอบของตน การประเมินกระบวนการยังช่วยให้นักภายนอกได้เรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องทำและอะไรคือต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในกรณีที่พวกเขาต้องการกระทำในลักษณะที่คล้ายๆ กันนี้

4. การประเมินผลผลิต : Product Evaluation วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลผลิตก็เพื่อสอวัด ดีความ และตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุนความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินผลผลิตก็ยังคงประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่นักประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิตไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่า ผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย การประเมินผลผลิตควรดำเนินการโดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน (Evaluation) นั้น ในบางครั้งก็อาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินอื่นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและก็มีอยู่บ่อยๆ ที่ผู้รับบริการจากโครงการต้องการจะรู้ว่า

โครงการดังกล่าวได้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงไรดังนั้นในทางที่เหมาะสมแล้วนักประเมินก็ควรที่วิเคราะห์ ความสำเร็จให้เห็นว่า จุดอ่อนของการใช้โครงการหรือแผน ปฏิบัติงานส่วนใดที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อนด้อยลงไปด้วย เทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิตมิได้กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่นักประเมินอาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลายร่วมกันเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งยังช่วยในการตรวจสอบข้ามกันไปมาระหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วยในการประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น นักประเมินจำเป็นต้องศึกษา ค้นหาผลลัพธ์ที่มีได้คาดหมายด้วย ทั้งผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบโดยการรับฟังความคิดเห็นหรือสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ให้ครอบคลุมทุกๆ ด้าน และสืบหาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยันหรือไม่ยืนยันสมมุติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้แล้วนักประเมินอาจใช้วิธีการศึกษารายกรณีโดยเลือกบุคคลที่ได้รับการประเมินจากโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อทำการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว หรือนักประเมินอาจใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นทางโทรศัพท์หรือทางจดหมายของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับบริการตามมุมมองของแต่ละคนทั้งที่เป็นภาพบวกและภาพลบ ยิ่งไปกว่านั้นนักประเมินก็อาจจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เขียนเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับบริการและก่อให้เกิดผลต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้น หรือตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งนักประเมินอาจใช้การสังเกตเพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มบุคคล โดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับโครงการที่ได้รับการประเมินการจัดทำรายงานข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตอาจทำให้แตกต่างกันตามขั้นตอน กล่าวคือนักประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละวงรอบของโครงการ รายงานดังกล่าวนี้ควรจะแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้นๆ ได้บรรลุเป้าหมายความต้องการจำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงานเมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการ ควรเป็นรายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว ดังนั้นรายงานผลการประเมินผลผลิตจึงต้องเป็นการสรุปตีความให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนในการตอบสนองความต้องการจำเป็น ต้นทุนที่ใช้ดำเนินการและผลตอบแทนหรือ ผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงาน โครงการนั้นๆ นักประเมินยังต้องจัดทำรายงานการติดตามเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาวที่เกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้บางกรณีอาจต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์และบูรณาการผลที่ได้รับทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อเสนอต่อกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคลผลการประเมินผลผลิตนั้น ประชาชนทั่วไปนำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงนั้นมีคุณประโยชน์เพียงพอต่อการนำไปดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หรือควรดำเนินการซ้ำอีกหรือควรขยายขอบเขตการนำไปใช้ใน

สถานการณ์หรือสถานที่อื่นๆ ต่อไป ในขณะที่เดียวกันสถาบันและหน่วยงานก็ยังใช้สำหรับปรับเปลี่ยนหรือแทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและตอบความต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้นประชากรเป้าหมาย ผลจากการประเมินผลผลิตมีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก เมื่อผลจากการประเมินแสดงให้เห็นถึงความงอกงามที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนินโครงการ ผลการประเมินเช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงานในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการหรืออาจจะเป็นสิ่งที่ทำลาย ลดทอนแรงจูงใจก็ได้ ถ้าหากผลที่ได้จากการประเมินผลผลิตนั้น มีความอ่อนด้อยหรือไม่แสดงถึงความงอกงามใดๆ ที่จะพึงได้รับจากโครงการนั้นๆ เลยประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้องพึงระวังในการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิต ก็คือ นักประเมิน ไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิตและจัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนินโครงการต้องการระยะเวลาพอสมควรที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้ การจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยังไม่มีวุฒิภาวะสุกงอม (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อเนื่องของโครงการเพราะเหตุว่าทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใดๆ เกิดขึ้นเลย ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการต้องใช้ระยะเวลายาวพอสมควรในการศึกษาติดตามดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตสู่สาธารณะได้มีการหน่วงเวลาอย่างสมเหตุสมผลแล้วนักประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไปแต่อย่างไรก็ตามนักประเมินก็สามารถจะตอบสนองข้อเรียกร้องของทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการได้อย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการแสดงผลข้อค้นพบหรือผลการประเมินผลผลิตเป็นระยะๆ (Formative Product Evaluation) เพื่อช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยการแลกเปลี่ยนข้อค้นพบให้แก่สมาชิกผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้นโดยตรงกฎกำปั้นหลัก (Rules of Thumb) สำหรับนักประเมินนั้นคือ ควรลดความสำคัญในการประเมินผลผลิตของโครงการในระยะแรกๆ และไม่ควรรีบเร่งจัดทำรายงานสู่สาธารณะควรเสนอข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตเป็นระยะๆ ให้แก่ทีมผู้ปฏิบัติงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้น นักประเมินควรแจกจ่ายข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตให้กับผู้มีสิทธิ์รับรู้หลังจากโครงการนั้นมีระยะเวลาพอสมควรและมีวุฒิภาวะสุกงอมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์แล้ว หรือกล่าวอย่างถึงที่สุดได้ว่า จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำรายงานข้อค้นพบการประเมินผลผลิตสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลผลิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงรายงานความรับผิดชอบของสถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินโครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงใดๆ เมื่อใดก็ตามที่รายงานนั้นแสดงให้เห็นความมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์อย่างเด่นชัดก็จะถูกนำไปใช้โน้มน้าวชุมชนและหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนเพื่อให้เพิ่มเติมงบประมาณและขอรับการสนับสนุนทางการเมืองได้เป็นอย่างดี

ดี แต่ถ้าหากผู้มีอำนาจตัดสินใจรู้ว่าสิ่งแทรกแซงหรือโครงการนั้นๆไม่ทำให้ได้ผลตอบแทนที่มีความสำคัญอื่นใดเลยก็จะทำให้ยกเลิกการลงทุนดำเนินการอีกต่อไป

สุพักตร์ พิบูลย์ (2551, น. 40-41) สรุปรูปแบบการประเมินชีพ ในความหมายของการประเมินว่า คือกระบวนการรวบรวม พรรณนา จัดหาและจัดกระทำสารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจ รายการประเมินและการตัดสินใจประเภทต่างๆ มีดังนี้

1. การประเมินบริบท หรือการประเมินสภาวะแวดล้อมของโครงการ เป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนหรือไม่ สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ มีแรงต้านแรงเสริมใด ๆ หรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้เหมาะสม

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินความเป็นไปได้ด้านทรัพยากรการพิจารณาเลือกกลวิธีดำเนินโครงการที่เหมาะสม การออกแบบกระบวนการดำเนินโครงการให้มีศักยภาพสูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการเช่นเดียวกับบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้าจะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์วิธีดำเนินการและวางแผนวิธีดำเนินงานของโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติ เป็นการประเมินขณะดำเนินโครงการเพื่อศึกษาว่าอะไรเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินโครงการ อะไรที่เป็นปัญหาคุกคามความสำเร็จของโครงการ ส่วนใดของโครงการต้องการปรับปรุงแก้ไข คำตอบของคำถามเหล่านี้จะทำให้สามารถกำกับดูแล ควบคุม และปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของโครงการได้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินกระบวนการจะช่วยให้ผู้บริหารทราบความก้าวหน้า จุดแข็ง จุดอ่อนของโครงการเพื่อการกำกับดูแลการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีดำเนินโครงการและเร่งรัดการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรและเวลาที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ เป็นการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ การประเมินผลผลิตจะตอบคำถามว่า ผลผลิตที่ได้จากโครงการมีอะไรบ้าง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ความต้องการจำเป็นลดลงหรือไม่ อย่างไร ผลการดำเนินงานโครงการคุ้มค่าเพียงใด ควรจะจัดการอย่างไรกับโครงการที่จะติดตามมา ซึ่งคำถามเหล่านี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจความสำเร็จของโครงการ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลผลิตจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจปรับขยายโครงการ ยุติโครงการ หรือยกฐานะเป็นงานประจำ

Mertens&Wilson (2012) ได้กล่าวถึงการประเมินในรูปแบบ CIPP นั้นเป็นการประเมินที่มีองค์ประกอบสุดท้ายคือผลลัพธ์หรือผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นเชิงลบหรือเชิงบวก ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในแต่ละขั้นตอนก็จะสามารถช่วยให้การประเมินสามารถระบุความต้องการหรือสิ่งที่

ต้องการ ในการเตรียมการเพื่อประโยชน์ที่จะได้รับ การประเมินในแต่ละขั้นตอนต้องสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อหรือไม่อย่างไร

Stufflebeam and Shinkfield (2007) ได้เสนอวิธีการประเมินในแนวคิดการประเมิน CIPP Model การประเมินเป็นกระบวนการที่เป็นระบบเกี่ยวข้องกับคุณภาพ คุณค่า (Merit/Worth) และความสำคัญ (Significance) ของสิ่งที่มุ่งประเมินเพื่อใช้ในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยมาตรฐานของการประเมินอยู่บนหลักของประโยชน์ (Utility), ความเป็นไปได้ (Feasibility), ความชอบธรรม (Propriety), ความถูกต้อง (Accuracy) ในการประเมิน CIPP Model นักประเมิน (Evaluator) ต้องร่วมมือกับผู้ใช้การประเมิน (Client/Stakeholder) ในสิ่งที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ได้รับผลประโยชน์ (Beneficiaries) ความต้องการจำเป็นของผู้ใช้การประเมินในทุกขั้นตอนของ CIPP ซึ่งประกอบด้วย Context Evaluation เป็นการประเมินบริบทซึ่งเกี่ยวข้องกับความ ต้องการจำเป็นของผู้ได้รับผลประโยชน์ (beneficiaries' needs) สินทรัพย์ (Assets) ที่มีและปัญหา (Problems) ภายใต้บริบทสิ่งแวดล้อมในการประเมินซึ่งรวมถึงการเมืองในการประเมิน (political Dynamics) ด้วย โดยการประเมินบริบทจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย (Goal-Setting Tasks) Input Evaluation เป็นการประเมินสิ่งนำเข้าเพื่อการวางแผน (plans) การเลือกกลยุทธ์ (Strategies) ที่ตอบสนองต่อ needs และมีความเป็นไปได้ ตลอดจนงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน (Budgets of the Selected Approach) Process เป็นการประเมินกระบวนการในการดำเนินงานของโครงการซึ่งเกี่ยวข้องกับการติดตาม (Monitor) รวมถึงเอกสาร (Document) และกิจกรรมต่างๆ (Activities) Product เป็นการประเมินผลผลิตและผลที่ได้จากโครงการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประเมินดังนี้การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation), การประเมินประสิทธิผล คุณภาพ และความสำคัญของผลลัพธ์ที่ได้ (Effectiveness Evaluation), การประเมินความสำเร็จและความต่อเนื่อง (Sustainability Evaluation), การประเมินเพื่อขยายความสำเร็จของโครงการนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการอื่น (Transportability Evaluation) การประเมิน CIPP Model มีบทบาทของการประเมินในเชิงการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) ดังนี้

1. บทบาทของการประเมินความก้าวหน้า : การใช้ข้อมูลของ CIPP เป็นแนวทางชี้แนะ (guidance) ช่วยในการตัดสินใจพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานในขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่เพื่อคุณภาพของโครงการ

2. บทบาทของการประเมินผลสรุป : การใช้ข้อมูลของ CIPP ในการตัดสินใจคุณภาพ ความคุ้มค่าและความสำคัญของโครงการเมื่อโครงการสิ้นสุดลงแล้วจุดเด่นของการประเมินแบบ CIPP คือมีทั้งการประเมินในช่วงระหว่างดำเนินการและประเมินเมื่อโครงการสิ้นสุดลง

Stufflebeam (1971) ได้กล่าวไว้ว่าการประเมินในรูปแบบ CIPP ถือเป็น การประเมินที่ดีเยี่ยมสำหรับการพัฒนาระบบ การตัดสินใจ รวมทั้งความต้องการ ความรับผิดชอบ ซึ่งรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. ขั้นตอนการประเมินซึ่งประเมินในขณะที่ทำกิจกรรมหรือดำเนินงานอยู่
2. วิธีการและรูปแบบของเนื้อหาของการประเมินผล ขั้นตอนการป้อนข้อมูล ซึ่งรูปแบบ CIPP หลังจากให้ข้อมูล ความเป็นจริง ในการใช้งานซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการ การตัดสินใจของ พวกเขาที่จะทำงาน และยังคงต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่จะช่วยให้การตัดสินใจในอนาคต โดยรวม นั้นง่ายขึ้นเพราะมันเป็นวิธีการของการประเมินผลที่มีคุณค่าและมีความสนใจในหมู่ของ การศึกษา มากขึ้นเรื่อยๆ

สรุปได้ว่าการประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบซิโม่เดล เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ ข้อมูลเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ โดยการประเมิน บริบท กระทำก่อนเริ่มโครงการ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินปัจจัย เบื้องต้น ประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อนำข้อมูลไปใช้ออกแบบกิจกรรมในขั้นกระบวนการ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินกระบวนการ กระทำใน ระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อเป็นการประเมินหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการเพื่อทำการแก้ไข ให้สอดคล้องกับข้อบกพร่อง รวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนางานต่าง ๆ และบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน ส่วนการประเมินผลผลิตเป็นการประเมินเมื่อ สิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเกณฑ์มาตรฐาน หรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้แต่ต้น

2.2 หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

2.2.1 ความหมายของการอ่าน จุดมุ่งหมายของการอ่าน

ความหมายของการอ่าน

“การอ่าน” ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 900) ให้ความหมายว่า “ดู หรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ” ซึ่งในช่วงเวลาร้อยปีเศษมานี้ได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกลไกในการอ่าน เพื่อจะศึกษากันอย่างมีระบบ พบว่า การอ่านเป็นการเคลื่อนสายตาแบบอ่านข้ามคำ และมีการหยุดพ่วงเป็นระยะโดยสัมพันธ์กับเขาวนปัญญา ความคุ้นเคยกับเรื่องที่อ่าน ความยากง่ายของคำ แนวคิด เรื่องที่อ่าน และรูปประโยค ความชัดเจนของลีลาการเขียน

การอ่าน เป็นการสื่อความหมายที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับชีวิตมนุษย์และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่ถูกต้องและยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับผู้อ่าน

การอ่าน คือ การบริโภคคำที่ถูกเขียนออกมาเป็นตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์ โดยมีกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เริ่มมาจาก “แสง” ที่ถูกสะท้อนมาจากตัวหนังสือ ผ่านเลนส์นัยน์ตาและประสาทตา เข้าสู่เซลล์สมองไปเป็นความคิด (Idea) ความรับรู้ (Perception) และความจำ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว (Memory)

ดังนั้น การอ่านจึงมิใช่การมองไปที่คำหรือสัญลักษณ์และตัวหนังสือเท่านั้น แต่จะประกอบไปด้วยสมาธิ คือ ใจที่สงบนิ่ง การรับรู้ การจัดลำดับ และการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการรับรู้เพื่อให้ได้สาระมากที่สุด

2.2.2 ทฤษฎีการอ่าน

ปีอาเจ (Piaget) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของเด็กจะเห็นได้ว่า ในระยะที่เด็กเจริญทางภาษาเป็นต้นมา คือ ตั้งแต่ระยะ 2-7 ปี ระยะนี้จึงมีความหมายสำคัญ ผู้ปกครองและครูเริ่มที่จะปลูกฝังความสามารถการเรียนรู้และทักษะให้แก่เด็ก เพราะกระบวนการอ่านจำเป็นต้องมีพื้นฐานทางทักษะหลายอย่างที่เกิดจากประสบการณ์ คำศัพท์ แบบประโยค เข้าใจความหมาย สามารถตีความเข้าใจความ แยกความ สรุปความจากรื่องราวที่อ่านได้ นอกจากนั้น Piaget ยังเน้นว่า การอ่านนั้นจำเป็นต้องมีวิภาวิสัย (Effective Domain) เพราะการอ่านจะเป็นผลทำให้เกิดความรู้สึกมีอารมณ์เช่น สนุกเพลิดเพลิน ขมขื่น รำคาญ หมั่นไส้ น่าสงสาร เห็นอกเห็นใจ เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น การอ่านนำไปใช้ในการกระทำได้ด้วย เพราะการอ่านทำให้มีอิทธิพลเกิดขึ้น ทางจิตใจ และความประพฤติของผู้อ่านด้วย ทำให้เกิดภาพพจน์ จินตนาการสร้างปรัชญาชีวิตของตนเอง สร้างความเข้าใจระหว่างตนและสังคม ฉะนั้น นิทาน นิยาย ที่เด็กอ่านจะมีอิทธิพลต่อตัวเด็กด้วย (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2531, น. 108 -112, อ้างถึงใน Cecco & Crawford, 1974, p. 74)

ทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานของการอ่านได้ดี เช่น อ่านคล่อง อ่านเร็ว บทบาทของการสอนจะช่วยพัฒนาการอ่านให้แก่เด็กเป็นอย่างมาก คนบางคนให้คำจำกัดการอ่านเพียงอ่านออกคงหมายถึงอ่านออกเสียงได้ ให้อ่านคำได้เท่านั้น แต่ไม่คิดว่าการสอนอ่านจะทำให้อ่านได้เข้าใจเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งในด้านส่วนตัวผู้อ่านและสังคมที่ตนอยู่ว่าที่จริงแล้วการอ่านออกเขียนได้เป็นทางนำไปสู่ความเข้าใจ และช่วยให้สังคมเข้าใจตนได้ดีขึ้นการอ่านกับชีวิตเด็ก เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึง 7- 8 ขวบ ความสำคัญมีมาแต่กำเนิดอยู่ในครรภ์มารดา คือ จะต้องนึกถึงสมองของเด็กที่จะต้องได้รับการพุ่มพูกอย่างดีจากมารดาขณะตั้ง ครรภ์ เพราะระหว่างนั้น เซลล์ระบบประสาทกำลังจะเติบโตเฉพาะเซลล์สมอง สุขภาพของมารดาเป็นสิ่งสำคัญ การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ การรับประทานยา การดูแลและหวังสุขภาพอนามัยของมารดาที่มีผลต่อทารกในครรภ์เป็นอย่างยิ่ง หลังจากเกิดความ

เจริญเติบโตทางร่างกายแล้วนั้น ยังอยู่ที่การเลี้ยงดูที่ได้รับอาหาร พอเพียง และความสมบูรณ์ของครอบครัวด้วย ประสิทธิภาพ การเห็น การได้ยิน การอ่านต้องการสายตาทิ่มมองเห็นอะไรชัดเจน มองดูตัวหนังสือเห็นความแตกต่างเด็กต้องมีประสบการณ์จากสัมผัสไปสู่การรับรู้ (Perception) และไปสู่ความคิดรวบยอด (Concept) กล่าวคือ จะต้องมีความรู้จากการได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้จับต้องได้พูด เพื่อนำไปสู่การรับรู้และมโนภาพนั่นเอง เพื่อจะทำให้เกิดกระบวนการทางความคิด ความเจริญเติบโตของการอ่านในปีแรก ๆ ที่เด็กควรจะได้รับ เริ่มมาตั้งแต่ความเจริญเติบโต หรือการพัฒนาการทางร่างกาย ความคล่องแคล่วของการใช้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ทักษะทางการรับรู้และเข้าใจเรื่องราว สติปัญญาทางสมองและประสบการณ์ทางสังคมของเด็กแต่ละคนอันเป็นพื้นฐาน สืบเนื่องของเด็กแต่ละคน เตรียมพร้อมที่จะรับประสบการณ์จากการเรียนการสอนอ่านในขั้นต่อไป ซึ่งในขั้นต้นเด็กจะสนใจและมีความอยากเรียนเฉพาะคำที่มีความหมายต่อตัวเด็กที่ เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เด็กจะสนใจเฝ้าดูการเขียนคำต่าง ๆ วิธีลากเส้นตัวอักษร รูปร่างของตัวอักษร การเปล่งเสียงคำนั้นๆ และอ่านเสียงของพยัญชนะตัวนั้นๆ เด็กจะพอใจในการอ่านตามเป็นคำ วลีประโยค และจะพอใจในภาษาที่ใช้เรียนด้วย

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการพัฒนาการอ่านในภาวะแรก ๆ ของเด็ก ควรจะให้ประสบการณ์อย่างกว้างขวางอันเหมาะสมกับวัย มิใช่อยู่ในวงจำกัดเฉพาะอ่านออก หรืออ่านได้เพียงอย่างเดียว มีกิจกรรมทางภาษาอีกมากมายหลายอย่าง เช่น การอ่านบทกลอนง่าย ๆ การมีเพลงกล่อมเด็กร้องมีนิทานสนุก ๆ เล่าเรื่องต่าง ๆ ที่ให้ภาพพจน์ จินตนาการแก่เด็ก เป็นกิจกรรมทางภาษาที่ควรจัดขึ้นให้กับเด็ก เพื่อนำไปสู่ความรู้สึกประทับใจ สนุก และอยากเรียนภาษาไปด้วย ประสบการณ์จากกิจกรรมทางภาษาอย่างกว้างขวางเช่นนี้จะนำไปสู่เนื้อหาทางความมุ่งหมายในการอ่านออกเขียนได้ในโอกาสต่อไป หรือเป็นพื้นฐานอันเป็นแบบแผนทางภาษาที่ควรจะฝึกต่อไป เช่น การฝึกออกเสียง โดยการเปล่งเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การสะกดคำ การเขียนคำ เขียนวลี เขียนประโยคสั้นๆ (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2531, น. 112-114, อ้างถึงใน ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2525, น. 25)

ตามทฤษฎีของ ปิโอเจ t มีขั้นตอนของการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาการอ่าน ดังนี้

ทฤษฎีที่ 1 ความสัมพันธ์ของพัฒนาการทางกายและจิตวิทยา ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กันนับตั้งแต่เด็กเริ่มปฏิสนธิ ได้แก่ ระบบเซลล์ประสาท และเซลล์สมอง การเลี้ยงดูของพ่อแม่ในเรื่องสุขภาพอนามัย การให้อาหาร การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

ทฤษฎีที่ 2 การช่วยส่งเสริมให้ประสบการณ์ในเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมแก่เด็ก เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตทางสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ และความเฉลียวฉลาด ด้วยเหตุนี้ผลจากการทดลองเอาเด็กมาเลี้ยงและศึกษาเกี่ยวกับอายุสมองปรากฏว่า อายุสมองเด็ก 2 คน ที่เกิดจากมารตามีสติปัญญาทรมานทั้งคู่ I.Q.46 และ 35 ตามลำดับ เมื่อส่งเด็กไปอยู่ในสถาบันบำบัดเกี่ยวกับสติปัญญาทรมานเป็นเวลา 8 เดือน I.Q. ของเด็กเปลี่ยนเป็น 77 และ 87 และพอ 1 ปี เด็กเปลี่ยนมาเกือบเท่าคน

ธรรมดา วิธีการเลี้ยงดู คือ จัดหาผู้หญิงมาดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความอบอุ่น ร้องเพลงให้ฟัง ให้ของเล่น พาเดินดูอะไรต่ออะไร เด็กได้รับความสนใจ ความรัก ความเอ็นดู ความอบอุ่น สิ่งเหล่านี้เป็นยาขูกำลัง ให้เด็กเปลี่ยนได้และสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเรียนภาษาและการเรียนอ่านมาก ฉะนั้นการค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ช่วยสนับสนุนให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนนั้น มีความต้องการเป็นอย่างมากในเรื่องที่ครู โรงเรียน หรือศูนย์รับเลี้ยงเด็ก หรือแม้แต่ในบ้านของเด็กเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง แม่บ้านในสถานพยาบาล พี่เลี้ยงเด็กจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กวัยนี้ก่อน จึงจะช่วยปูพื้นฐาน เพื่อพัฒนาการเรียนอ่านของเด็ก ตลอดจนการเรียนภาษาของเด็กในโอกาสต่อไป

ทฤษฎีที่ 3 การประสมกลมกลืนระหว่างการจัดประสบการณ์ทางภาษาในส่วนกว้าง ๆ เพื่อเสริมประสบการณ์ และเพื่อพัฒนาในทางการอ่าน ได้แก่ กิจกรรมทางภาษาต่าง ๆ เช่น การเล่านิทาน การท่องกลอน การร้องรำทำเพลง การเล่นเกม การเชิดหุ่น กิจกรรมเหล่านี้สามารถช่วยให้เด็กมีพื้นฐานทางภาษากว้างขวางขึ้น ในทางทักษะการเรียนภาษาโดยเฉพาะ เช่น การออกเสียงและการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ อ่านคำ วลี ประโยคได้ สิ่งเหล่านี้เป็นทักษะโดยตรงเกี่ยวกับการอ่าน การเขียน เป็นกิจกรรมที่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่เห็นสมควรว่าจะนำมาสอนเด็กได้ในระยะใด

ทฤษฎีที่ 4 เกี่ยวกับการเรียนภาษานั้นควรจะเริ่มจากจุดสนใจของเด็กและความสนุก เพลิดเพลิน ความพอใจ และสนใจอยากเรียน ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่จะต้องจัดกิจกรรมซ้ำๆ ให้เด็กได้เล่น ได้เรียนอยู่บ่อย ๆ เสมอ ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนและช่วยให้อยากเรียน

ทฤษฎีที่ 5 สมรรถภาพในการเรียน การอ่านจะดีหรือไม่ดีก็ตาม มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง อาจซับซ้อนและไม่ซับซ้อน แต่เป็นปัญหาสืบเนื่องเกี่ยวของกัน

ทฤษฎีที่ 6 การวิเคราะห์ปัญหาเมื่อมีอะไรเกิดขึ้นเพื่อทราบสถานการณ์ขณะนั้นครูจะต้องศึกษาสาเหตุและทราบข้อมูลของปัญหาด้วย

ทฤษฎีที่ 7 วางวัตถุประสงค์ของความมุ่งหมายในเรื่องการสอนอ่าน หรือการแนะแนวการอ่านว่า จะสอนหรือแนะแนวการอ่าน เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางอะไร

1. เพื่ออ่านออก เพื่อทักษะในการอ่านเท่านั้น
2. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้อ่านในเรื่องของกระบวนการอ่าน กล่าวคืออ่านได้ มีทักษะดีเยี่ยม มีความสนใจ เข้าใจความหมาย และเอาไปใช้ได้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านในเรื่องพัฒนาตนเอง
3. สามารถรู้จักที่จะเลือกอ่านสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อตนได้

2.2.3 แนวความคิดของ บรูเนอร์ (Bruner)

บรูเนอร์ (Jerome Bruner) เป็นบุคคลสำคัญเกี่ยวกับการสอนชนิด "Discovery Approach" โดยมีความคิดเกี่ยวกับการสอนว่า ในการสอนเรามุ่งหวังที่จะสอนให้คนมี

ส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ เราสอนเนื้อหาแต่มีใช้เพื่อให้ท่องจำ แต่สอนเพื่อจะช่วยให้ได้ผลผลิตผล (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2531, น. 114-115, อ้างถึงใน Bruner, 1960, น. 34) แนวความคิดเกี่ยวกับการอ่านตามธรรมชาติของ บรูเนอร์ นั้นจะเป็นการผสมผสานกระบวนการต่าง ๆ 3 กระบวนการ ต่อไปนี้เข้าด้วย ซึ่งทั้ง 3 กระบวนการนั้นอาจเกิดขึ้น เรียงตามลำดับดังต่อไปนี้คือ

1. ขั้นค้นหาความรู้ (Acquisition) เป็นกระบวนการของการรวบรวมความรู้จากการอ่านใหม่ ๆ เข้าแทนที่ความรู้เก่า หรือเป็นการจัดระเบียบโครงสร้างของความรู้ที่ได้รับมาให้เป็นระเบียบมากขึ้น
2. ขั้นดัดแปลงความรู้ (Transformation) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงข่าวสารความรู้ที่ได้รับมาจากการอ่าน ให้เกิดประโยชน์ต่อประสบการณ์ หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือเกิดแนวทางการคิดใหม่ ที่จะจัดระเบียบโครงสร้างของข่าวสารความรู้เดิมนั้นเพื่อให้สัมพันธ์หรือต่อเนื่องกับสถานการณ์ หรือความรู้ใหม่
3. ขั้นประเมินผลความรู้ (Evaluation) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกับข้อ 2 โดยผู้เรียน หรือ ผู้อ่านจะประเมินว่า สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี หรือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นหรือไม่เพียงไร เป็นต้น

จากแนวคิดของ บรูเนอร์ สามารถยกตัวอย่างได้ดังนี้คือ ผู้อ่านเมื่ออ่านไปแล้วได้รับความรู้ใหม่ว่า การจัดทำขนมที่ไม่ให้บูดงายนั้นจะต้องทำอย่างไร เมื่อทราบแล้วก็นำมาดัดแปลงกับความรู้เก่าที่ผู้อ่านรู้แต่เพียงว่า การทำขนมนั้น ทำอย่างไร และเมื่อมาถึงขั้นประเมินผลก็พอสรุปได้ว่า ควรจะลดส่วนผสมอะไรและใส่อะไรเพิ่มจากความรู้เก่าและใหม่ที่ได้มาทั้งสองอย่างมา ประเมินผลครั้งสุดท้ายอีกทีหนึ่ง เพื่อไม่ให้ขนมบูดจากทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ต่างก็มีความน่าสนใจแตกต่างกันไป แต่ทฤษฎีที่น่าสนใจในการนำมาใช้ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก ได้แก่แนวคิดและทฤษฎีของ ปิอาเจ(Piaget) ซึ่งให้ความสำคัญของการพัฒนาการมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดและแบ่งออกเป็นช่วง ๆ โดยเฉพาะในช่วงของเด็ก ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญ เพราะเป็นช่วงของการเริ่มเรียนรู้ทางภาษา เป็นวัยที่เรียนรู้จากการสัมผัสไปสู่การรับรู้จะต้องมีการได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้จับต้อง ได้พูด เพื่อนำไปสู่การรับรู้และมโนภาพ และเพื่อจะก่อให้เกิดพัฒนาการการอ่าน ซึ่งจะก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านต่อไปนั้นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังและควรจัดให้กับเด็กประถมศึกษา เพื่อให้มีความสามารถเรียนรู้ทางด้านภาษา การอ่านและเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านนั้นจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการเด็กเป็นหลัก และการให้ความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ หรือครูประจำชั้นจะต้องเลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพกายและใจที่ดีให้ความอบอุ่น เข้าใจธรรมชาติของเด็ก การบอกให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่าน จัดหาหนังสือให้เด็กได้อ่านตามความสนใจ อ่านหนังสือให้ เด็กฟัง การเป็นแบบอย่างในการอ่าน การแสดงให้เด็กเห็นว่า การอ่านหนังสือมีประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตประจำวัน การอ่านช่วยให้เกิด

ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน มีการรับหนังสือพิมพ์ หรือวารสารต่าง ๆ เป็นประจำ จัดมุมหนังสือภายในบ้าน ง่ายและสะดวกต่อการหยิบจับไปอ่าน การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจของเด็ก การเสริมแรงให้กำลังใจกับเด็ก เช่น การให้รางวัลในวันเกิด หรือวันสำคัญต่าง ๆ เป็นหนังสือให้กับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นเจ้าของหนังสือ หรือให้รางวัลที่เด็กชอบ เมื่อเด็กอ่านหนังสืออย่างสนใจด้วยตนเอง แต่การเสริมแรงต้องระมัดระวัง ต้องให้รางวัลทันทีหลังจากเกิดพฤติกรรมการอ่านที่เราต้องการ และไม่ให้รางวัลกับเด็กมากเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ต้องการไม่แท้จริง แต่เป็นการทำเพื่อให้ได้รางวัลเท่านั้น

2.2.4 ความสำคัญของการอ่าน

ปัจจุบันการศึกษาและความเจริญด้านต่างๆ ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก การอ่านจึงมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตลอดจนแนวคิดต่างๆ ความรู้ส่วนใหญ่ที่จำเป็น ค้นคว้าได้ด้วยตนเองมักจะออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ ซึ่งต้องอาศัยทักษะในด้านการอ่านและการเขียน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือ ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยไว้ดังนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อ้างถึงใน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย, 2543, น. 4)

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การฟัง
2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ที่สามารถนำไปไหนมาไหนได้
3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยไม่จำกัด
4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน
5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ
6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านข้าม หรืออ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่านหรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้
7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และมีราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่นจึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้างสร้างแนวคิดและทัศนคติได้มากกว่า ไม่ยึดติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ
8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย เมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการอ่านในยุคนี้มีความจำเป็นมากกว่ายุคที่ผ่านมา การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ผู้ที่สนใจและติดตามอ่านอยู่เสมอ ย่อมจะทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของเหตุการณ์ต่างๆ เพราะยุคนี้เป็นยุคแห่งข่าวสาร โลกปัจจุบันเจริญทั้งด้านวัตถุวิทยาการและเทคโนโลยี การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์กับมนุษย์ทุกด้าน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตคนในปัจจุบันมาก

2.2.5 องค์ประกอบของความพร้อมทางการอ่าน

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมทางการอ่านพอจะแยกแยะออกมาได้ ดังนี้

- 2.2.5.1 องค์ประกอบทางสติปัญญา
- 2.2.5.2 องค์ประกอบทางอารมณ์และสังคม
- 2.2.5.3 องค์ประกอบทางกาย
- 2.2.5.4 องค์ประกอบทางการศึกษาและอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม เราจะต้องไม่ลืมว่าองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้จะมีส่วนสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ฉะนั้นความสามารถพิเศษในบางองค์ประกอบอาจจะช่วยชดเชยส่วนบกพร่องบางอย่างได้ หรือในทำนองเดียวกันความบกพร่องในบางองค์ประกอบก็อาจจะไปมีส่วนทำให้ทักษะอื่นบกพร่องไปด้วย ดังนั้น การที่จะบอกว่าเด็กพร้อมที่จะเรียนอ่านหรือยัง จำเป็นครูจะต้องตัดสินใจจากองค์ประกอบต่างๆ รวมๆ กัน มิใช่มองด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว

1) สติปัญญา

มีการศึกษาในเรื่องสติปัญญากับความสามารถในการเรียนอ่านอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการอ่านเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อนทางสมอง เป็นกระบวนการคิดซึ่งต้องการและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับด้านความจำและระยะเวลาของความสนใจ จากรายงานผลวิจัยและการศึกษาด้านความสามารถทางสติปัญญาของเด็กเริ่มเรียนอ่าน ในช่วงต้นๆ ของปี 1930 ชี้ให้เห็นว่าอายุสมอง 6 ปี 6 เดือน เป็นอายุทางสมองที่จะทำให้การเริ่มเรียนอ่านประสบผลสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าในตอนหลังๆ ได้ชี้ให้เห็นว่าความจำเป็นทางอายุสมองนั้นจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีก เช่น สื่อวัสดุ อุปกรณ์ วิธีสอน ขนาดของชั้นเรียน ทักษะของครู และบุคลากรอื่นๆ ที่สามารถให้คำแนะนำทางด้าน การอ่าน อย่างไรก็ตาม สำหรับชั้นเรียนที่ไม่สามารถจะเน้นหรือครูไม่สามารถจะทำการเรียนการสอน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ได้ นั้นแหละ อายุสมองประมาณ 6 ปี จึงเป็นอายุสมองที่เหมาะสม

ฉะนั้น ครูจึงควรคำนึงถึงเรื่องนี้ให้มาก เพราะอายุสมองกับความยากหรือความง่ายที่จะเรียนอ่านของเด็กมีส่วนสัมพันธ์กันระดับสูง การเริ่มสอนให้เด็กอ่านทั้งๆ ที่อายุสมองต่ำกว่านี้อาจจะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการเรียนอ่านของเด็ก หรือทำให้เด็กต้องเรียนอ่านโดยใช้ความเพียรพยายามอย่างมากเกินความจำเป็น หรือทำให้เด็กไม่สามารถเรียนอ่านได้ ในทำนองเดียวกัน เด็กจะ

เรียนอ่านได้โดยไม่มี ความยากลำบาก และมีความสามารถที่จะจำข้อมูลเรื่องราวเมื่อระดับของวุฒิภาวะทางสมองสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ข้อทดสอบสำหรับวัดอายุสมอง ผู้เขียนเองก็ไม่แน่ใจว่ามีใช้แพร่หลายหรือไม่สำหรับบ้านเรา ของสรุปส่วนนี้สั้นๆ ว่า สำหรับเด็กที่มีเชาวน์ (I.Q.) ระดับปกติ อายุสมองกับอายุจริงมักจะเท่าๆกัน สำหรับเด็กที่มีว่าเกณฑ์อายุในการรับเด็กประถมศึกษาปีที่ 1 จึงใช้เกณฑ์รับเด็ก 6 ขวบเข้าเรียนแต่สำหรับเด็กบางคนที่ได้เข้าเรียนในชั้นอนุบาลมาก่อน เด็กเหล่านี้มักจะมีประสบการณ์ต่างๆ มากมายที่ทางโรงเรียนจัดหาไว้ให้ (โดยเฉลี่ยจะมากกว่าเด็กที่เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยที่ไม่ได้เข้าเรียนในอนุบาล) ซึ่งทำให้เขาได้ใช้ประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาความคิดรวบยอดในด้านต่างๆ พัฒนาการทางสมองของเด็กเหล่านี้จะไปมีอิทธิพลต่อการดูดย่อย ซึมซับไว้ซึ่งข้อมูลต่างๆ ตลอดจนแยกแยะข้อมูลเหล่านั้น และเก็บไว้ในความทรงจำเพื่อนำมาใช้ในภายหลัง นอกจากนี้ ถ้าเราสังเกตเด็กและพบว่าถ้าเขามีความสามารถทางสมองที่จะจำเรื่องราวได้ แยกแยะได้ คิดได้ ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ มีสมาธิในการทำงานทำตามคำสั่งได้ สร้างเรื่องง่ายๆขึ้นเองได้ และสามารถทำงานที่มอบหมายให้ได้ เด็กเหล่านี้ก็ไม่ควรถูกยับยั้งจากการอ่าน

2) วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

เด็กที่เข้าโรงเรียน เราจะเห็นได้ว่า ถึงแม้จะมีอายุเท่ากันก็จริง แต่วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมอาจแตกต่างกัน เด็กที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมมักจะมี ความเชื่อมั่นในตนเองและความนับถือตนเอง ซึ่งเป็นผลเกิดจากการที่เด็กประสบผลสำเร็จในประสบการณ์ต่างๆ จากวัยต้นๆ และจากการยอมรับจากผู้ใหญ่ ฉะนั้นภูมิหลังของครอบครัวจึงอาจมีอิทธิพลในเรื่องนี้มาก

เด็กที่รู้ว่าตนเองเป็นที่รัก เป็นบุคคลสำคัญของครอบครัว เชื่อว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่างๆได้ และพ่อแม่ปกครองอย่างมีระเบียบวินัยที่แน่นอนสม่ำเสมอ คงเส้นคงว่า เด็กเหล่านี้มักจะรู้สึกมั่นคงปลอดภัย อันเป็นผลเชื่อมโยงต่อความสำเร็จทางการเรียน ตรงกันข้าม เด็กที่ถูกตำว่ากล่าวติเตียน เยาะเย้ยถากถางตลอดเวลา รู้สึกว่าตนไม่เป็นที่รักใคร่นิยม มักจะกลายเป็นเด็กขี้กลัว ไม่สามารถที่จะปรับตัวในทางที่พึงปรารถนาในชีวิตที่โรงเรียนได้ถ้าเด็กมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย หรือมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมต่ำก็ยิ่งไม่เป็นผลดีต่อความก้าวหน้าทางการอ่าน

อาการของปัญหาทางด้านอารมณ์ที่สังเกตเห็นง่ายๆ ก็คือ ความประหม่ากลัว ตื่นเต้น ขี้อายมาก เจ้าทุกข์ ฝืนกลางวัน ไม่เชื่อใจใคร ก้าวร้าว ส่วนอาการของวุฒิภาวะทางสังคมต่ำ จะสังเกตได้จากการเป็นเด็กเจ้าอารมณ์ขี้โมโหโทโส เห็นแก่ตัว ร้องไห้บ่อย ทูบทิ้ง พุดแบบทารก ติดพ่อแม่ผู้ปกครองมากเกินไป และมักเกิดความอึดอัดในสถานการณ์ที่เป็นกลุ่มย่อย อย่างไรก็ตามก็อย่าลืมว่า เด็กปกติทุกคนก็จะมีอาการที่กล่าวมาในบางเวลา ซึ่งไม่ถือว่าเป็นสิ่งผิดปกติอันใด แต่ถ้าพฤติกรรมเหล่านี้ปรากฏให้เห็นบ่อยครั้ง ควรจะมีการปรึกษากับนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์เพื่อหาทางพิจารณาแก้ไข

3) องค์ประกอบทางร่างกาย

3.1) สุขภาพ

เด็กที่มีสุขภาพที่ดี ได้กินอิ่ม นอนหลับ ย่อมเป็นเด็กที่มีความสุข และมีสภาวะทางกายที่จะทำงานได้ดี พร้อมทั้งจะร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดไว้ให้ ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ต้องอดมื้อกินมื้อ มาโรงเรียนก็ไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรือมาถึงโรงเรียนโดยสภาพเหนื่อยอ่อน อิดโรยเนื่องจากการเดินทาง หรือ่วงเนื่องจากนอนดึก ซึ่โรค ก็จะกลายเป็นเด็กที่ไม่กระฉับกระเฉง ไม่กระปรี้กระเปร่า ไม่ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมาย หงุดหงิด ฉุนเฉียว และแน่นอนที่สุด ไม่สามารถจะเรียนได้ดีเท่าที่ควร การที่เด็กต้องขาดเรียนบ่อยเนื่องจากสุขภาพไม่แข็งแรงก็ย่อมจะทำให้เรียนล่าช้าหลังเพื่อนฝูงซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนของเด็ก

3.2) สายตา

สายตาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนการอ่านมาก เพราะเด็กต้องใช้ตามองคำต่างๆ เพื่อที่จะผ่านเข้าไปให้สมองรับรู้ เพื่อแปรความหมายออกมา ถ้าความสามารถในการเห็นบกพร่อง ภาพที่มองอาจจะไม่ชัด พร่าไม่สามารถแยกความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างภาพคำ หรืออักษรได้ เด็กที่เข้าโรงเรียนโดยมีประสบการณ์น้อยกว่าที่บ้านในด้านการเปรียบเทียบสิ่งของและรูปทรง จะต้องการฝึกจากโรงเรียนอย่างมาก ในอันที่จะมีความสามารถแยกแยะตัวอักษรและคำได้

การอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้การบังคับตาอย่างมาก ผู้อ่านจะต้องสามารถที่จะติดตามจากด้านซ้ายไปขวาของข้อความ และระหว่างบรรทัดต่อบรรทัด ประสานเชื่อมการมองจากสายตาทั้งสองข้างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เด็กที่เริ่มเรียนอ่านจะต้องสามารถที่จะกำหนดสายตาของเขาให้ตกอยู่ที่ข้อความใกล้ๆ ตาในช่วงระยะเวลานานเวลาหนึ่ง เด็กที่สายตาวาวจะรู้สึกเมื่อยกล้ามเนื้อตาเร็ว และอาจจะไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของตัวอักษรหรือคำได้ในเวลาที่ยาวมาก และโดยปกติพัฒนาการทางสายตาของเด็กจะเจริญเต็มที่เมื่ออายุ 8 ขวบ ฉะนั้น เด็กที่อายุต่ำกว่านี้ มักจะมีปัญหาทางด้านสายตาวาว ดังนั้น ขนาดของสิ่งพิมพ์หรือเวลาจึงเป็นสิ่งที่ต้องคำนึง

สาเหตุของการที่จะอ่านได้ดีนั้น ผู้อ่านจะต้องมีความจำในด้านการมองเห็นได้ดีด้วย โดยปกติวิสัยทั่วไปแล้ว ถ้าเด็กไม่มีความบกพร่องทางด้านประสาท มีการมองเห็นที่ดีคมเฉียบแหลม และแยกแยะได้ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและมีสิ่งเร้าสูง จะรับรู้ถึงสภาพของคำต่างๆ ได้อย่างไม่ลำบากอะไรนัก

อย่างไรก็ดี เราจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เด็กเล็กๆ มีความคิดว่าทุกคนเห็นสิ่งต่างๆ เหมือนกับที่เขาเห็น โดยไม่ทันได้นึกว่าตัวเขานั้นเห็นได้ไม่ดี หรือไม่ชัดเจน พ่อแม่ ครู ผู้ปกครองควรจะต้องตื่นตัวอยู่เสมอเกี่ยวกับอาการที่บ่งชี้ถึงแนวโน้มของปัญหาทางด้านตา เช่น ตาขี้แดง การเอียงคอ (มอง) การหรี่ตา ง่วงนอน ไม่สนใจ และการนั่งดูโทรทัศน์ที่ใกล้เกินควร ถ้าเป็นไปได้

ได้เด็กทุกคนควรได้รับการตรวจเช็คสายตาเมื่อเริ่มเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือรีบส่งเช็คสายตาทันทีที่มีอาการผิดปกติดังกล่าวเกิดขึ้น

3.3) การได้ยิน

ความสามารถที่จะได้ยินชัดเจนจะช่วยให้เด็กเพิ่มโอกาสที่จะเพิ่มความคิดใหม่ๆ รู้ศัพท์ใหม่ๆ และเลียนเสียงที่ถูกต้องได้ ความบกพร่องทางการได้ยิน แม้จะเป็นเพียงนิดเดียว แต่ก็มีส่วนทำลายความก้าวหน้าทางการศึกษาของเด็กได้ อย่างน้อยเขาก็พลาดสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวเขาไปมากทีเดียว แบบทดสอบทางการฟังควรจะนำมาใช้กับเด็กทุกคนเมื่อเริ่มเข้าเรียนในโรงเรียน ความสามารถในการได้ยินและแยกแยะเสียงต่างๆ รวมทั้งฝึกให้รู้ถึงเสียงที่คล้ายคลึงกัน (ร ล คำควบกล้ำ ฯลฯ) เด็กบางคนจะได้ยินชัดเจนเมื่อความถี่ของเสียงต่ำ และจะไม่ค่อยได้ยินชัดเมื่อความถี่ของเสียงสูง หรืออาจจะตรงกันข้าม เสียงบางเสียงอาจจะฟังเหมือนกับพึมพำ แต่บางเสียงอาจจะชัดเจน สำหรับเด็ก และอย่าลืมว่า โดยปกติเสียงพูดคุยของคนมักก่อให้เกิดปัญหาทางด้านความสามารถในการรับฟังและแยกแยะเสียง ตลอดจนด้านความจำเสียงต่างๆ

ความสามารถในการจำสิ่งที่ได้ยิน ควรจะได้รับการฝึกและแก้ไขเพื่อที่จะช่วยในด้านความจำลำดับเสียงของตัวอักษรต่างๆ ในคำ ช่วยในการสอนทางภาษา ตลอดจนจำสิ่งที่ครูบอกได้

การวัดความสามารถทางการได้ยินปกติจะชี้ได้ชัดและแม่นยำจากการใช้เครื่องวัดการฟัง อย่างไรก็ตาม ถ้าเครื่องวัดการฟังไม่มี จะใช้วิธีอ่านก็ได้ ซึ่งอาจมีความแม่นยำไม่เท่า แต่ก็ใช้ได้ เช่น การทดสอบกับนาฬิกาหรือการทดสอบด้วยเสียงกระซิบ อย่างไรก็ตาม การทดสอบทั้งสองนี้มักใช้ได้กับกรณีที่ได้กหูตึงเท่านั้น และต้องใช้กับห้องเรียนที่มีความเงียบจริงๆ ดังนั้นประโยชน์ของมันจึงค่อนข้างจะจำกัดและผลที่ออกมาก็ไม่ควรจะถือเป็นสิ่งสิ้นสุด

อาการของการมีปัญหาของการได้ยิน ได้แก่ การไม่แสดงความสนใจ การขอร้องให้ครูพูดประโยคซ้ำบ่อยๆ การเข้าใจผิดคำสั่งง่ายๆ บ่อยๆ การเอียงคอ การเงยหูฟังอย่างผิดปกติ การแสดงท่าทีเฉยเมย (เหมือนไม่ได้ยิน) หรือเปิดทีวีวิทยุตั้งเกินสมควร

3.4) การบังคับกล้ามเนื้อ

จะบ่อยบ่อยๆ ว่าเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านมักจะมีความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวที่ไม่ดีนัก ปัญหานี้มองเห็นได้ง่ายจากการสังเกต จากการเดิน วิ่ง กระโดดโลดเต้น และกิจกรรมทางด้านความสัมพันธ์ทางร่างกายอื่นๆ สิ่งบกพร่องเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุมาจากการที่ไม่ค่อยได้ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ต่างๆ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเกินไป การเจ็บป่วยระยะนาน ความมีวุฒิภาวะช้า หรือความบกพร่องของสมองบางส่วน

ความสัมพันธ์ระหว่างมือและตาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการติดตามตัวอักษรในแต่ละบรรทัด การลากเส้นตามรอยปรุ การระบายสี ติดกาว เขียนลากเส้นตามแบบ และการวาดเขียน การใช้เขียน การใช้มือข้างใดข้างหนึ่งบ่อยๆ (จนในที่สุดกลายเป็นถนัดข้างเดียว) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาทักษะทางการเขียน เช่นเดียวกับจำเป็นสำหรับการหยิบจับหนังสือ กระดาษ ดินสอ ดินสอเทียนอย่างมีความชำนาญ

3.5) การพูด

กระบวนการพูดที่ดีและมีคุณภาพย่อมเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนอ่าน การออกเสียงพูดผิดๆ อาจทำให้เด็กสับสนถึงเสียงที่มีความสัมพันธ์กับตัวอักษรได้ เด็กอาจจะออกเสียงคำๆนี้แบบหนึ่ง และได้ยินคนอื่นออกเสียงอีกแบบหนึ่งที่ไม่เหมือนของเขา ความสับสนในเรื่องนี้จะส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของเด็กในด้านการแยกแยะเสียงที่ได้ยินและความจำเสียงที่ได้ยินตลอดจนถึงความสามารถจดจำระลึกได้ถึงศัพท์และความเข้าใจเรื่อง ในบางครั้ง เด็กที่มีปัญหาด้านการพูด อาจจะก่อให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์ตามมา เนื่องจากการถูกล้อเลียนหรือถูกแกล้งคำพูดบ่อยๆ

พ่อแม่ที่มีลูกมีปัญหาด้านการพูด ควรจะได้รับการสนับสนุนให้ได้พูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญทางการบำบัดการพูด นักสังคมสงเคราะห์ หรือแพทย์ เพื่อที่จะได้นำเอาวิธีแก้ไขที่ถูกต้องไปใช้กับเด็ก ปัญหาการพูดอาจเกิดจากปัญหาของลิ้นหรือฟัน หูตึง การพูดแบบทารกที่บ้าน ภาษาลิ้น หรือภาษาต่างประเทศที่พูดที่บ้าน ความขัดแย้งทางอารมณ์ การขาดภูมิหลังทางประสบการณ์ วุฒิภาวะทางด้านต่างๆไปซ้ำ หรือจากการที่สมองผิดไปจากปกติ

3.6) ความตั้งใจ

ความสามารถที่จะเอาใจใส่และตั้งใจทำงานได้นานพอเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่เริ่มหัดเรียนอ่าน ในอันที่จะทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยว เด็กที่เคยได้รับการฝึกจากที่บ้านให้หัดทำงานที่น่าสนใจในช่วงระยะเวลาสั้นๆ จะได้กำไรในเรื่องความใส่ใจในการทำงานที่โรงเรียนดีกว่าเด็กที่ไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาเลย ปกติแล้วในห้องเรียนประถมศึกษาหนึ่งห้อง มักจะมีเด็กประมาณ 25-35 คนต่อครู 1 คน ซึ่งเป็นไปไม่ได้เลยที่ครูจะมีเวลาอยู่กับเด็กได้ตลอดเวลา ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นของเด็กที่จะต้องมีความอดทน และตั้งใจที่จะทำกิจกรรมในการเรียนของตนแต่ละอย่างที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้นไป ความไม่มีสมาธิหรือวอกแวก ตลอดเวลา เป็นลักษณะหนึ่งของเด็กเล็กหรือเด็กที่ค่อนข้างจะมีวุฒิภาวะต่ำ

3.7) ความผิดปกติทางประสาท

พ่อแม่ผู้ปกครองรวมทั้งตัวครูเองด้วย จะต้องไหวทันและระมัดระวังเสมอ กับการเป็นไปไม่ได้ของความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กอันมีสาเหตุก่อกำเนิดมาจากทางกาย เพราะถ้ามีอันเกิดขึ้นแล้ว เด็กอาจจำเป็นต้องได้รับเทคนิคการเรียนการสอนพิเศษออกไป ความผิดปกติทางประสาทนั้น บางครั้งอาจเป็นมาแต่กำเนิด แต่ก็อาจเกิดขึ้นได้จากการเจ็บป่วยในระยะ

ยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่เคยมีไข้สูงมาก หรืออาจเกิดจากสภาวะการคลอดที่ผิดปกติ หรืออุบัติเหตุใหญ่ๆ หรือการตกลงมาจากที่สูงและส่วนศีรษะได้รับการกระทบกระเทือนขนาดหนัก

ความผิดปกติทางประสาทเป็นคอนละอย่างกันกับสมองที่บีบ เด็กที่มีสมองทำงานผิดปกติ อาจจะเป็นเด็กที่มีสติปัญญาสูง แต่ไม่สามารถที่จะเรียนได้ผลดีกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนธรรมดา อาจจำเป็นต้องจัดโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นพิเศษสำหรับเด็กเหล่านี้ ในทำนองเดียวกันเด็กที่มีความสามารถปานกลางจากครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคงอาจจะเป็นเด็กที่ไม่ค่อยมีสมาธิวอกแวกง่าย ไม่ค่อยมีความตั้งใจ เด็กที่ไม่อยู่นิ่ง ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและความจำไม่ดี และ/หรือมีความบกพร่องทางการเห็นและการได้ยิน ถ้าเด็กคนใดมีอาการที่กล่าวมานี้หลายๆอย่างด้วยกัน ก็ควรที่จะได้ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหล่านี้ทำการตรวจสอบ

4) องค์ประกอบทางด้านโอกาส ประสบการณ์ การศึกษา

ภูมิหลังทางประสบการณ์ที่กว้างขวางเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดในการรู้จักโลกภายนอก ตั้งแต่เกิด เด็กจะรู้สึกและมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา บ้านก็คือห้องเรียน และพ่อแม่ก็คือครู ในช่วงที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตของเด็ก และเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตมากกว่าช่วงไหนๆตลอดอายุขัยของชีวิต

ความรู้สึกต่างๆของเด็ก เป็นสิ่งที่บอกเราได้ว่าเด็กเคยผ่านพบเห็นอะไรมาบ้าง เด็กจะพัฒนาความคิดรวบยอดต่างๆ จากประสบการณ์ จากการดู การฟัง ความรู้สึก การจับต้องได้ การดม และการชิมรส ปกติเด็กจะถามคำถามสารพัด คำตอบที่ถูกต้องที่เด็กได้รับเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กเรียบเรียง แยกแยะ และจัดลำดับข้อมูลเหล่านั้น และในภาวะเดียวกัน ก็จะช่วยให้เขาแก้ความคิดหรือความเข้าใจผิดๆ ให้ถูกต้องชัดเจนขึ้น นอกจากนี้แล้ว เด็กยังเรียนรู้จากการเล่นเกม ดูทีวี การพูดคุย การมีโอกาสเดินทางไปพบเห็นสิ่งต่าง เด็กปกติธรรมดาจะดูดซึมข้อมูลต่างๆ รวดเร็วมาก และจะเต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็นทุกสิ่งทุกอย่าง การที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จะทำให้เขารู้สึกพอใจ และรู้สึกว่าตนเป็นคนสำคัญ ฉะนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงควรอย่างหนึ่งที่จะสอนเด็ก บอกเด็ก ชี้หรือแสดงให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง และรับฟังเด็กอย่างสม่ำเสมอ การป้อนกลับก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นการให้โอกาสเด็กได้คิด จำ และเรียงลำดับความคิดต่างๆ ให้ถูกต้องสมเหตุสมผล ตลอดจนเรียนรู้การใช้โครงสร้างของคำและประโยคที่ถูกต้อง ที่ยอมรับ การได้ใช้ภาษานี้ จะช่วยให้เด็กนำไปใช้กับความรู้ใหม่ที่เขาประสบ ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นพัฒนาการต่างๆ ของเด็ก จะเห็นได้ว่า เด็กในปัจจุบันมีพัฒนาการทางด้านคำศัพท์สูงตั้งแต่อายุน้อย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้ยินคำสนทนาต่างๆ จากเพื่อน ผู้ใหญ่ วิทยุ และโทรทัศน์นั่นเอง

อย่าลืมว่าเด็กใช้คำต่างๆ เป็นเครื่องมือ สำหรับเด็ก แรกเริ่มทีเดียวเด็กจะเรียนรู้ชื่อของผู้คน สถานที่ สิ่งของ และกิจกรรมต่างๆ แล้วก็จะเรียนรู้คำต่างๆ ที่ใช้อธิบายสิ่งของนั้นๆ ในด้านลักษณะ รูป รส กลิ่น เสียง และความรู้สึก เมื่อความเข้าใจต่างๆ เจริญขึ้น ภาษาพูดก็งอกงาม

ตามไปด้วยการอ่านเป็นกระบวนการคิดและฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงเป็นการยากที่จะฟังความเห็นของผู้อื่นได้จนกว่าผู้อ่านจะมีความรู้ในด้านภาษาที่พอเพียง และสามารถอธิบายความเห็นของตนเองออกมาได้ ดังนั้น ถ้าจะให้การอ่านเป็นไปอย่างมีความหมาย เด็กจำเป็นจะต้องมีภูมิหลังทางภาษามากพอควร จำเป็นจะต้องรู้จักความหมายของคำต่างๆ ต้องเข้าใจความคิดต่างๆ ในหนังสือที่อ่านต้องสามารถแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนโดยใช้ภาษาพูดที่ดีพอสมควร ตลอดจนต้องรู้จักประเมินความคิดเห็นต่างๆ ของผู้อื่น

โดยปกติ เด็กจะมีโอกาสได้รับพัฒนาการทางการศึกษาแบบนี้จากประสบการณ์ต่างๆ เช่น จากหนังสือ จากกลุ่มของเด็กด้วยกัน จากการจัดการเรียนรู้ จากกิจกรรมต่างๆ ในบ้าน จากสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่รับเลี้ยงเด็ก วัด หอสมุด ฯลฯ ฉะนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงควรใช้โอกาสจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ตนและเด็กได้เข้าไปสัมผัสให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กให้มากที่สุด ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการอ่าน เช่น อายุ เพศ ความสนใจ ความต้องการที่จะอ่าน แบบแผนของความเจริญเติบโต และพัฒนาการโดยทั่วไปของเด็ก

อายุ เด็กโดยเฉลี่ยจะเข้าเรียน ป.1 เมื่ออายุประมาณ 5.11-6.11 ปี อายุทางกายไม่ใช่สิ่งที่เป็นสาเหตุที่เชื่อถือได้ตลอดเวลาในการขยายความพร้อมทางอ่าน แต่เป็นตัวชี้แนะโดยทั่วไปสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย เป็นความจริงที่ว่า เด็กในบางโรงเรียนถูกสอนให้อ่านตั้งแต่อายุเฉลี่ย 5 ขวบ แต่อย่างไรก็ตาม การสอนอ่านและอัตราการสอนในอายุเช่นนี้ควรจะเป็นไปในลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

เพศ ปกติเด็กผู้หญิงค่อนข้างจะมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กผู้ชาย และมักจะทำกิจกรรมที่ใช้ความสงบได้ดีกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยในด้านความพร้อมทางการอ่าน โดยธรรมชาติแล้ว เด็กผู้หญิงมักพร้อมที่จะอ่านในอายุที่เร็วกว่าเด็กผู้ชาย

ความสนใจและความต้องการ ปริมาณที่เด็กใช้ในการเรียนอ่านมากหรือน้อยนั้น โดยส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการที่จะเรียนอ่าน อย่าลืมว่าการอ่านเป็นงานที่ยากลำบากสำหรับเด็ก เพราะจำเป็นต้องใช้สมาธิและการทำงาน ถ้าเด็กไม่มีความต้องการที่จะเรียนรู้จริงๆ ก็จะไม่ค่อยพยายามมากนัก ครูและผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องช่วยเด็กพัฒนาความต้องการที่จะเรียนอ่าน โดยอาจจัดให้เด็กได้ฟังหรืออ่านนิทานดีๆ สนุกๆ โคลงกลอนมุขตลกต่างๆ ภาพ และเนื้อหาสาระต่างๆ จากหนังสือ ซึ่งจะมีส่วนทำให้เด็กได้มีโอกาสรู้จักและพัฒนาความชอบหรือสนใจในการอ่าน

สำหรับครู ควรจะมองถึงความเจริญเติบโตโดยทั่วไปทั้งหมดและวุฒิภาวะของเด็กคนนั้นพร้อมที่จะเรียนอ่านแล้วหรือยัง การที่เด็กขาดทักษะบางอย่างไป อาจไม่สำคัญมากนัก ถ้าแบบแผนของพัฒนาการโดยทั่วไปดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีเทคนิคการสอนอย่างพิเศษในระหว่างการเริ่มเรียนอ่าน เพื่อจะชดเชยกับความบกพร่องอย่างของเด็ก

การรับรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก มีส่วนช่วยให้ครูวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะและความสนใจของเด็กได้มาก ถ้าเราจะลองฟังคำบอกเล่าอะไรบางอย่างจากเด็กหรือผู้ปกครองในวันแรกของการเข้าโรงเรียนอย่างสนใจแล้ว เราจะสามารถเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละคนได้อย่างดี ตัวอย่างเช่น “คุณครูอาจจะลำบากที่จะเข้าใจคำพูดของหนูแป่ว หน้อยนะคะ” หรือ “ตาเปี้ยกแกไม่เคยอยู่เฉยแม้แต่วันทีเดียว” หรือ “แอ๊ดซี้ช้อยมากคะ” หรือ “ทางบ้านสอนหนูเล็กอ่านหนังสือมานานแล้วคะ” หรือ “อาร์ตเขาเป็นหือบ้อยครับ” หรือ “อ้อยถูกคุณแม่ทอดทิ้งไปตั้งแต่เล็กๆ ปัจจุบันแกอยู่กับป้า” ฯลฯ ดังนั้น ครูควรจะถือโอกาสนี้ทำบันทึกลงในสมุดของตนถึงพฤติกรรม ปัญหาทางการพูดของแป่ว ความไม่เคยอยู่นิ่งของตาเปี้ยก ความซ้ายของแอ๊ด ความพร้อมในการอ่านของหนูเล็ก สุขภาพของอาร์ต และปัญหาทางด้านอารมณ์ของอ้อย เพราะเหตุนี้จึงไม่เป็นการยากเลยที่ครูคิดว่าเด็กแต่ละคนที่เข้ามาในโรงเรียนนั้น แกมีประสบการณ์ต่างๆ ความกระตือรือร้น ความรู้สึก ทักษะคิด ฯลฯ ที่เป็นของแกเองโดยเฉพาะ ซึ่งอาจไม่เหมือนกันเลย ดังนั้น งานชิ้นแรกที่โรงเรียนจะต้องทำในวันที่เด็กเข้าโรงเรียนใหม่ก็คือ การปฐมนิเทศและช่วยเด็กให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้

ครูจะบอกว่าเด็กคนไหนพร้อมที่จะเรียนอ่านได้อย่างไร

ถ้าจะพูดถึงวิธีที่เป็นอุดมคติแล้ว ก็คือการใช้แบบทดสอบทางด้านสติปัญญา และแบบทดสอบทางความพร้อม ซึ่งครูสามารถที่จะทราบถึงความสามารถของเด็กแต่ละคนได้อย่างง่าย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่แบบทดสอบที่กล่าวมาไม่มี ครูก็ยังสามารถบอกได้ว่าเด็กคนใดพร้อมหรือยัง เราคงต้องยอมรับกันเสียก่อนว่า ครูเป็นอาชีพที่ได้รับการฝึกมาให้เข้าใจถึงเรื่องจิตวิทยาในการเรียนรู้และเรื่องพัฒนาการเด็กมาแล้ว ดังนั้น ถ้าครูผู้มีความรู้และประสบการณ์และใช้การตัดสินใจโดยใช้การสังเกตและวัดผลเด็กโดยสม่ำเสมอแล้ว ก็พอที่จะเชื่อการตัดสินใจได้ เช่นเดียวกับผลการใช้แบบทดสอบความพร้อมต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นๆ จึงเป็นสิ่งที่ครูควรจะทำอย่างยิ่ง

ผู้ปกครองก็ควรได้รับการกระตุ้นให้ได้พบปะแลกเปลี่ยนความเห็นกับครูในด้านความก้าวหน้าของเด็กบ่อยๆ เพื่อที่จะได้เข้าใจจุดมุ่งหมายของลักษณะการสอนที่ครูจัดให้กับบุตรหลานของตน

2.2.6 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.2.6.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คืออะไร

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านคือการกระทำต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่านเกิดความเพลิดเพลินในการอ่านพยายามพัฒนาการอ่านของตนให้ถึงระดับการอ่านเป็นอ่านจนเป็นนิสัยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะมีลักษณะสำคัญดังนี้

1) ระวัง บุคคลที่เป็นเป้าหมายอาจเป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนหรือคนทั่วไปให้เกิดความอยากอ่านหนังสือโดยเฉพาะหนังสือที่มีคุณภาพตามที่ประสงค์หรือที่ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าควรอ่านกิจการจะชี้ให้เห็นว่าการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นมีความสำคัญมีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมนานาประการ

2) จูงใจ ให้บุคคลที่เป็นเป้าหมายเกิดความพยายามที่จะอ่านให้แตกฉานเพื่อจะได้รู้เรื่องราวอันน่ารู้ น่าสนุก ที่มีอยู่ในหนังสือตามที่ผู้จัดกิจกรรมนำมา กล่าวนอกจากจะเป็นประโยชน์แล้วยังเกิดความรู้สึกว่าความพยายามอ่านให้เข้าใจถ่องแท้ นั้นคุ้มค่าให้ความรู้สึกเป็นอิสระเสรีไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยอ่านช่วยตีความหมายซึ่งบางครั้งอาจคลาดเคลื่อนได้ เห็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนการอ่านและการใช้คู่มือช่วยการอ่านเช่นพจนานุกรมศัพท์วิชาเฉพาะ เป็นต้นไม่เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ที่จะต้องต่อสู้เอาชนะตนเองให้เอาชนะหนังสือให้ได้

3) กระตุ้น แนะนำ ให้อยากรู้ อยากเห็น เรื่องราวต่างๆที่มีอยู่ในหนังสือมากมายหลายอย่าง อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อะไรรอบและรู้สึกซึ่งเปิดความคิดให้กว้างเมื่ออ่านเรื่องหนึ่งแล้วก็อยากอ่านอีกเรื่องหนึ่งต่อไปมีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นกิจกรรมประจำวันที่จะขาดเสียมิได้เกิดความรู้สึกว่าหนังสือทำทนายให้อ่านให้วิจารณ์ให้ประเมินค่าให้อยากนำเอาความรู้ที่ได้รับไปใช้อยากเขียนหนังสือทำนองเดียวกันนี้ให้ดีกว่าเล่มที่อ่านเหล่านี้ เป็นต้น

4) สร้างบรรยากาศการอ่านขึ้นในบ้านในโรงเรียนและในสังคมนอกจากกิจกรรมจะระวังใจจูงใจให้อ่านและกระตุ้นให้เกิดความคิดให้กว้างแล้วกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจะเกี่ยวข้องกับการผลิตวัสดุการทำให้เหมาะสมการสร้างและปรับปรุงแหล่งวัสดุการอ่านให้มีเพียงพอการบูรณาการอ่าน เข้าไว้ในการเรียนการสอนและการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่างๆ

2.2.6.2 ทำไมจึงต้องมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1) การอ่านไม่ใช่ทักษะที่เกิดเองตามธรรมชาติเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้สามารถเรียนรู้ต่างๆที่มีการบันทึกไว้ด้วยตัวหนังสือในภาษาแต่ละภาษา(บางภาษาก็ไม่มีตัวหนังสือ ต้องอาศัยตัวหนังสือของชนชาติอื่น) ต้องเรียนรู้จึงจะรู้ตัวอักษรและต้องอ่านคำเขียนหรือทำที่ตีพิมพ์สำหรับบางคนการเรียนอ่านเป็นการยากต้องอาศัยการแนะนำสั่งสอนฝึกฝนด้วยตนเองและมีโอกาสได้อ่านกันที่จรรู้ว่าหนังสือให้ความรู้และความเพลิดเพลินอย่างไรก็ต้องหัดอ่านให้ได้แต่เช้าอาหารก่อนถึงเวลานั้นจะต้องมีผู้บอกให้รู้ว่าหนังสือจะให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างไรบ้างในระยะแรกเริ่มการเรียนอ่านหรือแม้ก่อนหน้ากันเรียนอ่านจะต้องมีการแนะนำให้รู้จักหนังสือระวังใจให้เกิดความอยากอ่าน

2) การอ่านเป็นพฤติกรรมการสื่อสารและรับสารอย่างหนึ่งพฤติกรรมเช่นนี้จะเจริญงอกงามเมื่อมีผู้กระทำมากกว่า 1 คนเพื่อส่งสารรับสารย่อยสารสนองต่อสารพัฒนาสารและกระจายหรือส่งสารต่อไปเป็นวงจรดังนี้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นการกระทำที่มีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 คนคือผู้จัดกิจกรรมหนึ่งคนและเป้าหมายหนึ่งคนหนึ่งคนที่เป็นเป้าหมายอาจมีการรับสาร

พัฒนาสารและกระจายไปสู่กลุ่มคนก็ได้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่ที่จัดโดยหน่วยราชการ สมาคมองค์การเอกชนจะเป็นการจัดโดยกลุ่มโคเนมมีกลุ่มบุคคลเป็นเป้าหมายดังนั้นจึงมีความรู้สึกร่วม หรือรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันเพื่อให้ได้ดีที่สุด

3) ผู้ที่อ่านหนังสือแต่ฉันทแล้วและสังคมที่ประกอบด้วยผู้อ่านที่พัฒนาการอ่าน ไปมากแล้วก็ยังมีคามอยากรู้เรื่องราวต่างๆให้มากหลากหลายขึ้นไปอีกยังต้องการการกระตุ้นหรือ แนะนำให้ทราบถึงแหล่งวัสดุการอ่านที่มีหนังสือมากมายอยากรู้ว่ามีหนังสือใหม่ๆในเรื่องนั้นหรือ เรื่องนี้ อีกหรือไม่บางครั้งถ้าเกิดความพอใจว่าได้อ่านมากแล้วรู้มากแล้วความพอใจเช่นนี้เป็นอันตรายเพราะ จะ ปิดกั้นความเจริญทางสติปัญญา ความรู้ของตนเองปิดตันเองให้อยู่แต่ในสมองของตนเองเท่านั้น จำเป็นที่ต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อรักษาความสนใจในการอ่านให้ต่อเนื่องเป็นการเปิดทาง เพื่อพัฒนาตนเองจนตลอดชีวิต

2.2.6.3 เป้าหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอาจแบ่งได้ 2 เป้าหมายคือ เป้าหมาย บุคคล และเป้าหมายระดับพัฒนาการอ่าน

1) เป้าหมายบุคคลบุคคล ในที่นี้ จะเป็น 1 คนหรือกลุ่มคนหรือประชาชนทุก เพศทุกวัยทุกระดับความรู้และระดับความสามารถในการอ่านการกำหนดเป้าหมายบุคคลอาจกำหนด ได้ทั้งในวงกว้างและองค์เทพถ้ากำหนดในวงกว้างเช่นประชาชนทั่วประเทศก็ต้องเลือกกิจกรรมที่คน ทั่วไปจะเข้าใจได้ง่ายรับสารได้และต้องใช้สารทางไกลเช่นวิทยุกระจายเสียงโทรทัศน์ ตัวอย่าง กิจกรรมที่กำหนดกลุ่มเป้าหมายในวงกว้างและใช้วิทยุกระจายเสียง เช่นการอ่านหนังสือทาง วิทยุกระจายเสียงให้ถึงผู้ฟังโดยทั่วไปการอ่านหนังสือทางวิทยุกระจายเสียงของวิทยุศึกษามุ่ง กลุ่มเป้าหมายในวงกว้างแต่จำกัดเฉพาะนักเรียนดังนี้เป็นต้น

1.1) กิจกรรมที่จัดขึ้นเหมาะสมกับเป้าหมายและเกิดประโยชน์แก่ เป้าหมายอย่างแท้จริงก่อนกำหนดลักษณะและประเภทกิจกรรมควรศึกษาเป้าหมายบุคคลให้ถ่องแท้ เสียก่อนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอายุเพศความสามารถในการอ่านอาชีพความสนใจถิ่นที่อาศัย วัฒนธรรมประจำถิ่นรายได้ปัญหาศึกษาข้อมูลความกว้างจากสำมะโนประชากรรายงานของจังหวัด ท้องถิ่นงานราชการจัดทำแฟ้มไว้โดยเฉพาะเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้รับมาใหม่จากเอกสารของทางราชการ จัดหาในหนังสือพิมพ์วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์มีการวิจัยเกี่ยวกับการผ่านการใช้สื่อมวลชนหรือ เรื่องคล้ายคลึงกันนี้ก็เก็บรวบรวมไว้สำหรับเป้าหมายที่เป็นคนเดียวหรือกลุ่มคนก็ควรจัดทำแฟ้มข้อมูล ไว้เช่นเดียวกัน

1.2) นอกจากศึกษาข้อมูลในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เกี่ยวกับบุคคลที่ เป็นเป้าหมายแล้วการศึกษาด้วยตนเองให้รู้จักบุคคลก็จะช่วยให้การจัดกิจกรรมได้ผลดีสถิติและข้อมูล ต่างๆในเอกสารเป็นเพียงตัวเลขและตัวหนังสือซึ่งผู้อ่านควรรวมไม้แนวความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลแต่

ละกลุ่มซึ่งได้รับทราบจากผู้อื่นก็ไม่ทำให้เกิดความรู้สึกว่าได้เข้าใจความต้องการของคนเหล่านั้นได้ ดังนั้นความพยายามทำความเข้าใจด้วยตนเองด้วยการพูดจาปราศรัยการเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มจะเป็นโอกาสให้รู้จักบุคคลเป้าหมายดียิ่งขึ้นสามารถจะจัดกิจกรรมได้ตรงตามความต้องการและความสนใจ

1.3) ความต้องการและความสนใจของคนแต่ละเพศ แต่ละวัย แต่ละระดับและพื้นความรู้ และจะมีความคล้ายคลึงกันบางส่วนก็ยังมี ความแตกต่างการการอ่านหนังสือ จิตวิทยาเกี่ยวกับคนเหล่านี้จะช่วยเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการออกแบบสอบถามความต้องการ เป็นครั้งคราวก็จะทำให้รู้ความต้องการและความสนใจได้ดี

2.2.7 เป้าหมายของการอ่าน

2.2.7.1 เป้าหมายของการอ่านหมายถึง ระดับของการพัฒนาการอ่านที่ประสงค์จะให้ บรรลุเล่นจูงใจให้รักการอ่านให้พยายามอ่านให้ออกให้เห็นคุณประโยชน์ของการอ่านกระตุ้นให้ พยายามอ่านให้แต่ฉันอ่านให้เป็นเห็นความจำเป็นว่าควรพยายามอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ ประเมิน ค่าของสิ่งที่อ่านและสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ให้สามารถมีส่วนร่วมสร้างสังคมการ อ่านได้เป็นต้น

2.2.7.2 การกำหนดเป้าหมายของการอ่านต้องพิจารณาพื้นฐานความรู้ทักษะในการ อ่านและวัยของบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นอย่างไรขณะนั้น ควรกำหนดระดับการพัฒนาระดับใด บุคคลที่เป็นเป้าหมายจึงจะสามารถพัฒนาการอ่านของเขาให้ถึงระดับได้ สำหรับเด็กเริ่มอ่านเพื่อ เรียนรู้คำว่าหมายของการพัฒนาก็ควรเป็นเพียงสร้างความเพลิดเพลินในถ้อยคำไพเราะให้รู้ว่คำใน หนังสือมีความเชื่อมโยงกับคำพูดในหนังสือมีเรื่องสนุกและอาจอ่านได้ไม่ยากนะ

2.2.7.3 บันไดแห่งการอ่าน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการอ่านได้กำหนดไว้มี 3 ชั้น คือ อ่าน ออก อ่านได้ และอ่านเป็น ถ้าจำออกไปให้ละเอียดกว่านั้นก็ได้อีกคือ อ่านออก ผสมสระพยัญชนะได้ พอรู้ความหมายของคำในหนังสือผสมอักษรเป็นคำได้อ่านแต่ฉันไม่เห็นคำในหนังสือก็อ่านไม่ คล่องแคล่วรู้ความหมายของคำและข้อความสั้นๆบางคำอาจไม่เข้าใจความหมายได้อ่านออกเสียงได้ จับความหมายของประโยคข้อความและเรื่องทั้งหมดได้อ่านวิเคราะห์วิจารณ์รู้จักแยกแยะเรื่องราวที่ อ่านรู้จักประเมินว่าความคิดเห็นของผู้เขียนผิดถูกอย่างไรข้อมูลในหนังสือถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนการ สังเคราะห์สามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านได้

2.2.8 ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

2.2.8.1 ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องข้องในการสอนอ่านสอนภาษา และสอนวิชาต่างๆในสถานศึกษาทุกระดับบรรณารักษ์และครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดประเภทต่างๆ หน่วยราชการซึ่งเกี่ยวข้องข้องกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการศึกษานอกโรงเรียนหรือ

การศึกษาต่อเนื่องสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอาทิสมาคมนักเขียนสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือสมาคมนักอ่านสมาคมห้องสมุดสมาคมภาษาและหนังสือสมาคมการพิมพ์

2.2.8.2 ผู้จัดกิจกรรมจะต้องได้รับมอบหมายหน้าที่ และได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการเงินบุคลากรและความสะดวกต่างๆเท่าที่จำเป็นสำหรับกิจการแต่ละอย่างความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานก็มีส่วนสำคัญที่จะให้ดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพ

2.2.8.3 ในประเทศไทยมีหน่วยราชการและองค์กรซึ่งสนับสนุนและดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับชาติมีหลายแห่งเช่นกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือกรมวิชาการจัดการรณรงค์เพื่อส่งเสริมการอ่านคณะกรรมการพัฒนาหนังสือของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเป็นผู้ประสานกิจกรรมของสมาคมที่เกี่ยวกับการอ่านจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. 2515 ซึ่งเป็นปีหนังสือสากลนอกจากจัดงานสัปดาห์หนังสือแล้วยังได้จัดการประกวดหนังสือ คัดเลือกหนังสือดีสำหรับห้องสมุดสนับสนุนให้สมาคมต่างๆจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระหว่างงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

2.2.8.4 องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติเป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งรณรงค์และสนับสนุนให้รัฐสมาชิกดำเนินการเพื่อการรู้หนังสือและส่งเสริมการอ่านของประชาชนโครงการศึกษาได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าใน ปี ค.ศ. 2000 ทุกคนในโลกจากหนังสือออกหนังสือและการพัฒนาการอ่านนั้นเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งองค์การพศ 2515 ได้กำหนดให้เป็นปีหนังสือสากลมีการสำรวจสภาพการพัฒนาหนังสือทั่วโลกและเชิญชวนรัฐสมาชิกให้เร่งรัดพัฒนากิจการหนังสือซึ่งรวมทั้งการอ่านเมื่อ พ.ศ. 2525 ได้มีการปรับ ขุมในระดับโลกว่าด้วยหนังสือโอบ พรบ. ที่ประชุมได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยการสร้างสังคมการอ่านหนังสือเป็นการตกลงกันระหว่างรัฐสมาชิกว่าจะใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะให้มีหนังสือสำหรับทุกคนและมีคนทุกคนอ่านหนังสือยอมรับว่าหนังสือและการอ่านเป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็นและเป็นที่ยิ่งประสงค์ในชีวิตประจำวัน

2.2.9 แนวคิดที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลดี

การจัดกิจกรรมให้ได้ผลดีนั้นต้องคำนึงถึงแนวคิดทฤษฎีและหลักเกณฑ์บางอย่างซึ่งจะช่วยให้งิจกรรมเป็นที่สนใจสร้างความประทับใจให้แก่บุคคลเป้าหมายให้เกิดความกระตือรือร้นเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

2.2.9.1 แนวความคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของคนเราเส้นประสาทสัมผัสความพึงใจและไม่พึงใจเกิดขึ้นได้อย่างไรแนวคิดของคนรุ่นก่อนที่ว่าการเรียนต้องประกอบด้วยสุ จิ ปุ ลิ ฟัง คิด ถาม เขียนให้ได้ยินได้ฟัง รวมทั้งให้อ่าน ให้รู้จักคิดและรู้จักถามรู้จักจดบันทึกและเขียน

ชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้หูรวมทั้งตาสมองและมือกิจกรรมที่จัดขึ้นตั้งง่ายแก่การดูการฟังเราให้เกิดความคิดสร้างความประทับใจให้จำก่อให้เกิดความสงสัยใคร่รู้อยากถามอยากรู้ต่อไปสิ่งที่ได้ยินได้เห็นนั้นน่าสนใจจริงต้องจดและนำไปเขียนเป็นเรื่องราวได้ดังนี้ เป็นต้น

2.2.9.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมคนเราต้องการอยู่ในหมู่เราความคิดใหม่ๆ จะเกิดขึ้นเมื่ออยู่เป็นหมู่เหล่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นกิจกรรมซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 คนคือผู้จัดกิจกรรมและเป้าหมายบุคคลคนเราต้องการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและต้องการเป็นสุขอยู่ในสังคมการส่งเสริมการอ่านเป็นการเร่งเร้าและแนวทางการพัฒนาตนเองของแต่ละคนการเน้นประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับจากกิจกรรมจะมีส่วนทำให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จ

2.2.9.3 แนวความคิดที่ว่ามนุษย์มีการเคลื่อนไหวมีวิวัฒนาการไปสู่สิ่งใหม่กว่าแบบว่าให้ผลดีกว่าการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องคำนึงว่ามีอะไรใหม่และแปลกกว่าคนทั่วไปหรือคนในชุมชนนั้นสถานศึกษานั้นเคยเห็นเคยได้ยินแล้วหรือไม่การดัดแปลงแต่งเติมเปลี่ยนรูปแบบทำให้สิ่งที่คุ้นเคยแล้วมองดูแปลกและใหม่ได้เหมือนกัน

2.2.9.4 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสุนทรียภาพการจัดกิจกรรมเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ต้องอาศัยความรู้และความงามทั้งในด้านภาพเสียงและความคิดช่วยทำให้น่าดูน่าฟังเป็นที่ประทับใจเรื่องดูดีให้ฟังให้ฟังและจดจำไว้ได้นานก่อให้เกิดจินตนาการและความจรรโลงใจที่จะอ่านและทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ติงาม

2.2.10 การเตรียมตัวเพื่อจัดกิจกรรม

ครู อาจารย์ บรรณารักษ์ หรือผู้ที่ประสงค์จะจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านควรเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อจะได้จัดกิจกรรมให้เกิดผลได้ตามวัตถุประสงค์

2.2.10.1 อ่านหนังสือและวัสดุการอ่านอื่นอยู่เนืองนิตย์เป็นกิจวัตรประจำวันอ่านหนังสือที่จะใช้ในการพัฒนาการงานในหน้าที่หนังสือที่สนใจเฉพาะส่วนเช่นหนังสือที่ส่งเสริมงานอดิเรกที่จะให้ข้อคิดในการแก้ปัญหาในการพัฒนาบุคลิกภาพหนังสือที่ช่วยให้ความเข้าใจชีวิตและให้ความสบายใจหนังสือที่จรรโลงใจให้ความมั่งคั่งงามในสิ่งต่างๆ เลยอย่ากระทำสิ่งที่ติงามเหล่านี้เป็นต้นอ่านหนังสือใหม่ๆ ที่มีผู้จัดพิมพ์จำหน่ายและแจกหนังสือในงานศพงานมงคลหลายเล่มเป็นที่น่าสนใจยิ่งในการอ่านคนพยายามอ่านอย่างวิเคราะห์ฝึกฝนตนเองให้ตั้งคำถามในสิ่งที่อ่านใครทำไมอย่างไรเชื่อถือได้หรือไม่ มีประโยชน์อะไร อ่านแล้วบันทึกไว้เพื่อจะได้หยิบข้อความเหล่านั้นมาใช้ได้ทันทีในเวลาต้องการ

2.2.10.2 รู้จักบุคคลที่เป็นเป้าหมาย เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติ เรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียน กลุ่มกิจกรรมที่มีในโรงเรียนและในชุมชนเช่น กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มอาสาสมัคร สมาคมและชมรม พยายามรู้จักกับสมาชิกของกลุ่มและผู้มีหน้าที่เป็นประธานเลขานุการประธานแผนกต่างๆ ใน

กลุ่มสอบถามความต้องการและความสนใจสำหรับเป้าหมายที่เป็นรายบุคคลนั้นทำความรู้จักพูดคุยกันเป็นส่วนตัวเป็นกันเองจัดทำแฟ้มบันทึกความต้องการความสนใจความสามารถในการอ่านหนังสือที่ชอบอ่านข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นเป้าหมายจะช่วยในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและเป็นที่พอใจกิจกรรมที่จัดก็จะได้ผลตามความมุ่งหมาย

2.2.10.3 **วิธีดำเนินการ** การติดตามผลและวัดผลอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับเทคนิควิธีการและการจัดทำโครงการกิจกรรมรับการฝึกอบรมเข้าร่วมประชุมปฏิบัติการและสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทดลองทำสังเกตการตอบสนองของบุคคลเป้าหมายจดบันทึกไว้เพื่อการปรับปรุงหรือเพื่อใช้ในโอกาสต่อไปได้รับจำนวนผู้เข้าชมหรือเข้าฟังการออกแบบสอบถามความสนใจให้ผู้ชมผู้ฟังตอบเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดการศึกษาแบบสอบถามที่กรอกแล้วการประมวลคำตอบเหล่านี้เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาให้รู้ก่อนดำเนินการ

2.2.11 กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านมีหลายแบบในที่นี้จะรวมกลุ่มตามลักษณะกิจกรรมดึงดูดความสนใจด้วยทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายแห่งรวมกัน

2.2.11.1 **กิจกรรมซึ่งเราใช้ประสาท ทวนให้ฟังใช้เสียงและคำพูดเป็นหลักกิจกรรม** ประเภทนี้ได้แก่การเล่านิทานให้ฟังการเล่าเรื่องจากหนังสือการอ่านหนังสือให้ฟังการแนะนำหนังสือด้วยปากเปล่าการบรรยายการอภิปรายการโต้ว่าที่เกี่ยวกับหนังสือการบรรเลงดนตรีและร้องเพลงจากบทละครร้องทำให้เกิดความเพลิดเพลินในอรรถรสให้คำนั้นออกนอกจากฝั่งเพราะแล้วยังทำให้มองเห็นภาพได้กลืนทำให้รู้สึกอ้อยได้รู้สึกสัมผัสความร้อนหนาวให้รู้สึกจิตใจเสียใจเกลียดชังรักท่านขึ้นสงบในการจัดกิจกรรมซึ่งเน้นให้รู้จักเพื่อนได้อรรถรสไม่ควรรู้ใช้อุปกรณ์ที่เปลี่ยนเป็นความสนใจไปทางอื่นเช่นภาพการใช้ท่าทางยกเว้นแต่เมื่อจำเป็นที่จะต้องใช้ด้วยผู้ฟังเข้าใจสิ่งที่กำลังพูดถึงเท่านั้นหลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่บังคับใช้ในปัจจุบันกำหนดให้ฝึกฝนเด็กให้รู้จักฟังไม่รู้จักความหมายของคำว่ามีสมาธิในการฟังและมีมารยาทในการฟังในการถามกิจกรรมประเภทนี้จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะจัดขึ้นในโอกาสต่างๆนอกจากในชั่วโมงเรียนและในห้องเรียนช่วยให้เด็กเรียนวิธีฟังและเรียนรู้ด้วยการฟังได้ดียิ่งขึ้น

2.2.11.2 **กิจกรรมซึ่งเราจักุประสาทชวนให้ดูเพลงพินิจ และอ่านความหมายของ** สิ่งให้เห็นกิจกรรมประเภทนี้ได้แก่การจัดแสดงภาพชนิดต่างๆอาทิภาพถ่ายภาพที่จัดเก็บรวบรวมจากวารสารหรือปฏิทินเป็นเรื่องเป็นชุดภาพเขียนภาพประกอบหนังสือนิทรรศการหนังสือสิ่งของต่างๆในการแสดงภาพหนังสือและสิ่งของจะมีคำบรรยายอธิบายสิ่งที่แสดงสรุปข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงประวัติตาม ความจำเป็น ไม่ให้ผู้ชมใช้สมาธิในการชมเช่นเดียวกับเสียงภาพสิ่งที่แสดงตลอดจนคำเขียนอธิบายภาพนอกจากเรจักุสัมผัสแล้วยังมีส่วนทำให้ได้ยินเสียงได้สัมผัสได้เกิดความรู้สึกต่างๆด้วยหลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่กำหนดให้ฝึกฝนเด็กให้รู้จักดูใช้ความ

สังเกตเฟ่งพินิจในการดูมีสมาธิในการดูรู้จักส่งสายใต้ฐานเกี่ยวกับสิ่งที่ดูเพื่อให้รู้เรื่องโดยตลอดรู้จักบันทึกการดูเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่อยากรู้อันเกิดจากการดูเด็กควรได้รับการแนะนำให้อ่าน

วิธีสร้างความสนใจในการอ่าน

มนุษย์มีความอยากรู้อะไรต่าง ๆ โดยธรรมชาติ ถ้าความอยากรู้ได้รับการสนองตอบคือได้รับคำตอบ สามารถแสวงหาคำตอบด้วยตนเองได้ ก็จะเกิดความพอใจ และอยากรู้ต่อไปให้ลึกซึ้งกว้างขวาง ยิ่งถ้าหากสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ ก็ยิ่งเห็นคุณค่าในการแสวงหาความรู้มากขึ้น ผู้มีความรู้เมื่อได้รับการสนับสนุนจากสังคมแวดล้อมก็จะพยายามแสวงหาทางสนองความอยากรู้ของตนต่อไป ในปัจจุบันการอ่านได้และอ่านเป็นเป็นวิธีการหาความรู้สนองความอยากรู้ของคนเราได้อย่างดี ปัญหาและอุปสรรคอยู่ขาดความสามารถในการอ่านของแต่ละคน ไม่มีวัสดุการอ่านเพียงพอ ไม่มีแหล่งวัสดุให้อ่าน ไม่มีการจูงใจให้สนใจในการอ่าน

การสร้างควมสนใจในการอ่านเป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกคนพึงสร้างความสนใจในการอ่านให้เกิดขึ้นในตนเอง และสร้างความสนใจให้แก่ผู้ที่อยู่ใกล้เคียง ในบ้าน ในโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับสูง ในหน่วยงาน ในชุมชน และในประเทศของตน นอกจากนี้จะสร้างความสนใจในบ้านเมืองของตนเองแล้ว เมื่อมีโอกาสก็ควรมีส่วนในการสร้างความสนใจในการอ่านให้แก่คนต่างชาติต่างภาษาด้วย นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ประเทศต่างๆ ในโลกได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น เพราะการติดต่อสื่อสารและการเดินทางสะดวกขึ้นมาก องค์การสหประชาชาติและองค์การในเครือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ ได้เผยแพร่ความคิดที่ว่า โลกเราเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แม้จะต่างชาติต่างภาษา คนเราควรพยายามเข้าใจกัน แม้จะแตกต่างกันในพื้นฐานการศึกษา เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เราควรช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และช่วยกันผดุงสันภาพในโลก องค์การศึกษานานาชาติ เชื่อมั่นสนหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ว่าเป็นสื่อความรู้ ส่งเสริมความคิดทางวิทยาศาสตร์ อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม หนังสือช่วยให้เข้าใจกันและกัน และช่วยสร้างสันติภาพในโลก กล่าวโดยสรุป คือ หนังสือคือสื่อสันติภาพ จึงควรที่ทุกคนจะช่วยกันสร้างและส่งเสริมการอ่านหนังสือที่ดีจนเป็นนิสัย

สร้างความสนใจในการอ่านให้เกิดขึ้นแก่ตน

1. การอ่านหนังสือมิใช่ทักษะที่จะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ต้องเรียนและฝึกฝนจนอ่านได้คล่องแคล่ว ผู้ที่ต้องการอ่านให้แตกฉาน ต้องอ่านให้มากและอ่านเรื่องราวต่างๆ หลากหลายอ่านเท่านั้นจะทำให้มีความสามารถในการอ่าน เมื่อพบคำยากหรือเรื่องราวที่ไม่มีพื้นเดิมมาก่อน ไม่ควรห่อถอยเลิกอ่าน ใช้หนังสือที่ช่วยการอ่าน เช่น พจนานุกรมที่ให้คำแปลศัพท์ สารานุกรมหรือหนังสือรวมความรู้ที่จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่ไม่มีพื้นเดิมมาก่อน บางเรื่องนอกจากเล่มที่เรากำลังอ่านและรู้สึกว่ายากเกินไปแล้ว ก็ยังมีหนังสือในเรื่องเดียวกัน ซึ่งเขียนสำหรับคนทั่วไปที่มีใช้

นักวิชาการ หรือเขียนสำหรับเด็กซึ่งอ่านได้ง่ายกว่า หาหนังสือเหล่านั้นมาอ่านเสียก่อน เมื่อคุ้นเคยกับคำศัพท์และแนวความคิดแล้ว เราก็จะอ่านเนื้อเรื่องที่ยากกว่าได้ง่ายขึ้น

2. ประสบการณ์ในชีวิต ช่วยให้อ่านหนังสือบางเล่มเข้าใจได้ดี ใช้ตา ดู หู ฟัง สังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัวสนทนากับบุคคลที่มีความรู้มีประสบการณ์ในชีวิตมามาก อย่าปล่อยให้เวลาไหลผ่านไปเปล่าๆ ในการทำงาน พยายามอ่านหนังสือเพื่อหาความรู้และข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานให้ได้ดี เมื่อมีเวลาว่าง ก็อาจทำงานอดิเรกที่สนใจ อ่านหนังสือเพื่อทำงานอดิเรกนั้นให้ได้ดี ยิ่งมีตัวอย่างนักสะสมแสตมป์เป็นงานอดิเรก ในการสะสมก็ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องราวของแสตมป์ รู้ว่าควรเก็บสะสมอย่างไรแสตมป์จึงจะอยู่ในสภาพดี รู้ว่าแสตมป์ดวงไหนรุ่นไหนมีลักษณะพิเศษ มีราคาดี เป็นที่นิยม รู้ว่าแหล่งซื้อขายแสตมป์ราคาแพงอยู่ที่ไหน มีการประกวดแสตมป์หายากที่ไหนบ้าง เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการเก็บสะสมแสตมป์ ส่งแสตมป์เข้าประกวดเช่นนี้ งานอดิเรกก็มีความหมายมากขึ้น การอ่านก็มีความหมายเช่นเดียวกัน

3. อย่าปล่อยให้จิตใจให้เศร้าซึม ท้อแท้ เบื่อหน่าย แม้จะมีสาเหตุอันควรทำให้ท้อแท้ เบื่อหน่าย ก็ควรรีบขจัดเสียด้วยการพยายามแก้ปัญหาที่เป็นสาเหตุ ด้วยการทำให้จิตใจให้แจ่มชื่น กระปรี้กระเปร่า ด้วยการอ่านหนังสือขบขันหรือหนังสือที่ชี้ให้มองดูโลกในแนวใหม่ ให้สัจธรรมช่วยให้กำลังใจเข้มแข็งความซึมเศร้าเบื่อหน่ายบางครั้งก็เกิดขึ้นจากความอ่อนเพลียของสมองที่ทำงานหนัก จะหายไปเองถ้าเราพักผ่อนและไม่พยายามเก็บความเบื่อหน่ายไว้การอ่านหนังสือขบขันชี้ให้เห็นความงามในชีวิต หรือที่ให้ความเพลิดเพลินทางปัญญาและอารมณ์ ก็จะช่วยขจัดความซึมเศร้าเบื่อหน่ายไปได้

4. ธรรมชาติให้ความอยากรู้อยากเห็นแก่เรามาตั้งแต่เกิด พยายามรักษาสิ่งนี้ไว้ ตั้งคำถามอยู่เสมอเมื่อพบสิ่งใหม่ ว่านี่คืออะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ เกิดขึ้นเมื่อไร มีรายละเอียดหรือเบื้องหลังอย่างไร เมื่อตั้งคำถามแล้วก็พยายามหาคำตอบให้ได้จากการไต่ถามผู้รู้ สังเกตดูเองให้ถี่ถ้วน และอ่านหนังสือเพื่อหาคำตอบ ถ้าไม่แน่ใจว่าคำตอบในหนังสือเล่มนี้ไม่ถูกต้อง ก็ถามต่อไป หาคำตอบต่อไป นำเสียดายที่ว่า คนไทยเรา (และคนในประเทศด้อยพัฒนาอีกหลายประเทศ) ไม่มีการส่งเสริมให้ถามเด็ก จะถูกผู้ใหญ่ไม่ให้ซักถาม เมื่อถามไม่ได้หรือถามแล้วไม่ได้คำตอบ ก็ไม่มีคำถามต่อไป ตรงกันข้ามกับเด็กในบางประเทศที่ได้รับการสนับสนุนให้ถามมากเอให้ได้รับความรู้เป็นที่สังเกตว่า ชาวต่างประเทศตะวันตกที่เข้ามาในประเทศไทยจะรู้เรื่องเมืองไทยมากกว่าคนไทย ทางเขาชอบถาม มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น การที่คนไทยเราไม่สนับสนุนให้ถามนี้ ก็น่าแปลก ดูจะสวนทางกับคำสอนที่มีมาแต่โบราณว่า หัวใจของการศึกษา คือ สุ.จิ.ป.ลิ - ฟัง คิด ถาม เขียน

5. หัดอ่านให้เร็วและอ่านให้แตกฉาน ทำแข่งกับตัวเองว่า เราจะชนะเวลาและความอยากของหนังสือเล่มนั้นเล่มนี้ได้หรือไม่ การเช่าหนังสือหรือขอยืมหนังสือจากห้องสมุดมาอ่าน ช่วยได้มากในการแข่งกับตัวเอง เพราะจะต้องส่งหนังสือในเวลากำหนด ที่จะให้เร็วและอ่านให้

แตกฉานได้นั้น ต้องมีสมาธิแน่วแน่ในการอ่าน เพราะในการอ่านเร็วต้องอ่านให้รู้เรื่อง จับประเด็นให้ได้ด้วยตา ประสาม สมอง ต้องจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน พยายามหัดอ่านโดยมีสมาธิแน่วแน่ให้ได้ เมื่อทำได้แล้ว ความเพลิดเพลินในการอ่าน (แม้จะอ่านหนังสือวิชาการที่ยาก) ก็จะเกิดขึ้น ความรู้สึกว่ายากจะลดลง ความสนใจในการอ่านจะเพิ่มขึ้น เพราะรู้ว่าอ่านแล้วจะเกิดความสบายใจอย่างไรบ้าง

6. หากทางใช้ความรู้ที่ได้จากการอ่านและไตร่ตรองแล้ว ด้วยการเขียนเรื่องราว รับเชิญไปบรรยาย คุยกับผู้อื่น นำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ อยู่ในกระบวนการที่ทำให้พัฒนาการการอ่านไปได้เรื่อยๆ สมองไม่เมื่อยล้า และจะไม่เกิดอาการที่ว่า “ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด”

สร้างความสนใจแก่เด็กในบ้าน

คนในบ้านมีทั้งบุตรหลาน ญาติพี่น้อง บิดามารดา ไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะใด เราควร จะสร้างความสนใจในการอ่านแก่บุคคลที่อยู่ในบ้านของเรา

1. ผู้ที่จะเป็นบิดามารดา ควรอ่านหนังสือต่างๆ เกี่ยวกับความเจริญเติบโตของเด็ก ลักษณะนิสัยของเด็ก การเลี้ยงดูเด็ก หนังสือสำหรับเด็กก็เป็นหนังสือที่ผู้เป็นบิดามารดาควรอ่าน ให้รู้ไว้ จัดหาหนังสือเหล่านี้มาไว้ในบ้านเพื่อจะได้เลี้ยงดูลูกให้เจริญเติบโตในทางที่ถูกต้อง ทั้งในด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และพฤติกรรมในสังคม

2. เมื่อลูกยังเป็นทารก ร้องเพลงให้ลูกฟัง พูดกับลูก ชี้ให้ดูสิ่งต่างๆรอบตัว และ เย้ยชื่อสิ่งนั้น แม้เด็กจะไม่เข้าใจความหมายของคำ เด็กก็จะคุ้นเคยกับการได้ยินเสียงไพเราะ ได้คุ้นกับการดูภาพและสิ่งของ ต่อไปนี้เมื่อโตขึ้น 7-8 เดือน พอจะรู้ความและพอเข้าใจว่าภาพหรือสิ่งของที่เห็น กับเสียงคำพูดได้ยินนั้นมีความเชื่อมโยงกัน ในระยะนี้ นอกจากร้องเพลงให้ฟังแล้วอาจเล่าเรื่องสั้นๆ สนุกๆ ขวนหัวเราะให้ฟังก็ได้ เด็กไม่รู้เรื่อง แต่รู้ว่าเสียงต่างๆ ที่ได้ยินนั้นทำให้หัวเราะได้ ทำให้ตื่นเต้น ได้ ในการเล่าอาจทำท่าประกอบไปด้วย เช่น เล่าถึงนกบิน ก็ยกมือทำท่านกบิน เด็กจะทำตามไปด้วย

3. หัดให้ลูกรู้จักหนังสือ ให้ดูภาพในหนังสือ ในต่างประเทศมีหนังสือซึ่งทำขึ้น เป็นพิเศษสำหรับเด็กอายุก่อน 3 ขวบ เช่น หนังสือภาพทำด้วยผ้า ซักน้ำได้ ฉีกไม่ขาด พิมพ์ด้วยสีซึ่ง ไม่เป็นอันตรายแก่เด็ก ถ้าเด็กเอาเข้าปากเมื่อเด็กพูดได้แล้ว ก็ชวนคุยเรื่องหนังสือ เล่าเรื่องให้ฟัง ชี้ให้ดูภาพที่น่าสนใจบอกชื่อตัวละคร แล้วลองถามให้ลูกชี้ให้ดูบ้าง ให้ตอบคำถามของเรา

4. เมื่อลูกโตไปโรงเรียนแล้ว ช่วยลูกในการเริ่มหัดอ่าน เล่นออกเสียงคำที่มีใน หนังสือเรียน ช่วยให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่ใช่สิ่งยาก อ่านหนังสือภาพ หนังสือนิทานให้ฟัง ลูกจะรู้สึกว่หนังสือคือที่มาของความเพลิดเพลิน ถ้าอ่านได้เองแล้ว จะได้อ่านอย่างที่พ่อแม่อ่าน หรืออ่านได้มากกว่า เมื่อลูกสนใจสิ่งใด หัดให้ถามเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งนั้น แล้วให้หาคำตอบในหนังสือ เด็กๆ มักจะสนใจสัตว์ที่มีอยู่ในบ้าน ทั้งที่เป็นสัตว์เลี้ยงและไม่ใช่ พยายามหาหนังสือเกี่ยวกับสัตว์เหล่านั้นมา ไว้ในบ้าน ให้เด็กดูเปรียบเทียบกับของจริง ตอบคำถามที่เด็กถาม ฟังคำที่เด็กพูด

5. เมื่อเด็กย่างเข้าวัยรุ่น ช่วยเหลือให้เด็กรู้จักแหล่งหนังสือ พาไปห้องสมุดประชาชนหรือห้องสมุดขององค์กรต่างประเทศที่มีอยู่ เช่น ห้องสมุดบริติชเคาน์ ให้ความรู้ห้องสมุดของสถาบันสอนภาษาอังกฤษ ของสมาคมนักเรียนเก่าอเมริกัน (เอ.ยู.เอ.) เป็นต้น พาไปร้านจำหน่ายหนังสือให้เขาเลือกซื้อหนังสือที่สนใจ อาจจะแนะนำหนังสือดีๆ ให้เด็กทราบบ้าง แต่ไม่ควรบังคับให้ซื้อ ถ้าเขาอยากซื้อหนังสือที่เราไม่เห็นด้วย ก็ควรอธิบายให้ฟังว่าทำไมจึงไม่เห็นด้วยนอกจากนี้ ควรพาเด็กไปในงานที่เกี่ยวกับหนังสือ เช่น งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ นิทรรศการหนังสือในโอกาสสำคัญๆ นิทรรศการต่างๆ ให้ความรู้ บางครั้งก็มีการแสดงหนังสือประกอบด้วย

6. หาเวลาสนทนากับเด็กเรื่องหนังสือที่เขาอ่านหรือหนังสือที่น่าอ่านอาจเป็นเวลารับประทานอาหารด้วยกัน ตอนหัวค่ำหลังจากที่ลูกทำการบ้านเสร็จแล้ว ในวันหยุด ระหว่างเดินทางไปพักผ่อนด้วยกัน อาจสนทนาเรื่องภาพยนตร์หรือรายการโทรทัศน์ก็ได้ แนะนำให้อ่านหนังสือซึ่งมีผู้นำมาทำเป็นภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหนังสือและภาพยนตร์หรือละคร

7. สร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้เด็กเกี่ยวกับการซื้อหนังสือ ให้เงินสำหรับซื้อหรือเช่าหนังสือ ทำตัวอย่างให้เด็กเข้าใจว่าการจ่ายเงินซื้อหนังสือมีประโยชน์เพียงไร เปรียบเทียบการจ่ายเงินซื้อหนังสือกับการจ่ายในด้านอื่นที่ฟุ่มเฟือย แนะนำให้รู้จักกับหนังสือส่วนตัวให้เป็นระเบียบ สนับสนุนให้แลกเปลี่ยนหนังสืออ่านกับเพื่อนฝูง ถ้าสามารถจะทำได้ผู้ปกครองหลายบ้านใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดห้องสมุดในบ้านที่ทุกคนได้ใช้ร่วมกัน ผู้ปกครองต่างนำหนังสือของตนและของเด็กในปกครองของตนมารวมกัน ณ บ้านซึ่งเจ้าของยินดีให้ใช้เป็นห้องสมุดส่วนรวม วิธีนี้ได้จัดแล้วในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีได้ ปรากฏว่าได้ผลดีในการสร้างนิสัยรักการอ่าน พ่อบ้าน-แม่บ้าน มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้

8. ส่งเสริมให้เด็กสนใจในสิ่งต่างๆ ให้ใช้ความสังเกตสิ่งแวดล้อมต้นไม้ สัตว์เพื่อนบ้าน ให้สนใจในเหตุการณ์บ้านเมืองให้อ่านและฟังข่าว ให้มีงานอดิเรกและจัดหาหนังสือเกี่ยวกับงานอดิเรกนั้นๆ ให้อ่าน เพื่อให้รู้สึกซึ่งและได้รับความสุขความสำเร็จจากงานอดิเรกนั้น

สร้างความสนใจแก่นักเรียน

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้ว แม้ว่าทางบ้านจะส่งเสริมสนับสนุนการอ่านของเด็ก ถ้าครูและผู้บริหารโรงเรียนไม่สนใจในการอ่านหนังสือของเด็กนอกเหนือไปจากหนังสือเรียน ไม่มีความเข้าใจถูกต้องว่าการอ่านจะส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้อย่างไร เด็กก็จะไม่มีนิสัยรักการอ่าน อ่านไม่ได้แตกฉานเท่าที่ควร เพราะขาดทัศนคติอันถูกต้องเกี่ยวกับการอ่าน ครูและผู้บริหารมีบทบาทสำคัญมากในการสร้างทัศนคติอันถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านต้องใช้วิธีสอนและแนะนำวิธีเรียนซึ่งปลูกฝังส่งเสริมการอ่านหนังสือเพื่อค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

1. ผู้บริหารสนับสนุนการจัดห้องสมุดโรงเรียนและมุมหนังสือในห้องเรียน (ถ้าจำเป็น) อนุมัติให้ใช้เงินบำรุงการศึกษาหรือเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการซื้อหนังสือ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดนอกจากหนังสือเพื่อการเรียนการสอนในรายวิชา (ควรมีหนังสือเรียนในรายวิชาเดียวกันที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ต่างๆ กันไว้ในห้องสมุดด้วย) ควรมีหนังสือเสริมประสบการณ์ที่จะให้ความรู้เพิ่มเติม ให้ประโยชน์ในการเสริมสร้างลักษณะนิสัย พัฒนาบุคลิกภาพ สร้างความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและคนอื่น หนังสือนวนิยาย หนังสืออ่านสนุกที่ประเทืองปัญญาและกล่อมเกลารวม

2. ผู้บริหารจัดให้มีครู อาจารย์ บรรณารักษ์ ทำงานในห้องสมุดเต็ม เวลาอย่างน้อยหนึ่งคน สนับสนุนให้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สอนวิธีใช้ห้องสมุด แนะนำการอ่านเพื่อการศึกษาและพัฒนาบุคลิกภาพเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล ชี้แจงให้ครูสอนรายวิชาเข้าใจนโยบายของโรงเรียนที่สนับสนุนการสอนโดยวิธีบูรณาการหนังสืออื่นๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียน ในการสอนรายวิชา เน้นการสอนให้เด็กรู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง หัดให้เด็กรู้จักฟัง พูด อ่าน เขียน ควบคู่กันไป สอนให้เด็ก รู้จักถาม สนับสนุนให้ถามเพื่อให้ได้ความรู้ลึกซึ้งและกว้างขวาง ให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง

3. ครูบรรณารักษ์ควรแบ่งเวลาสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและแนะนำนักเรียนให้รู้จักอ่านให้มากกว่าการทำงานเทคนิค เช่น จัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ ซึ่งต้องใช้เวลามาก ควรหาเวลาทำงานในด้านนี้ลงด้วยการติดต่อกับหอสมุดแห่งชาติ เพื่อศึกษาเลขหมู่ ชื่อ บรรณานุกรมแห่งชาติที่มีรายการหนังสือครบถ้วนตามหลักวิชา คัดลอกรายการหนังสือที่ตรงกับหนังสือของห้องสมุด หาวิธีร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันทำการจัดหมู่และรายการหนังสือ ทำบรรณานุกรมและตรวจค้นเรื่อง จัดทำชุดหนังสือและเอกสารสำหรับใช้ในการสอนการเรียนรายวิชา

4. กิจกรรมซึ่งจัดได้โดยไม่เสียเวลา และค่าใช้จ่ายมากนัก ได้แก่ การจัดแสดงหนังสือที่ได้รับใหม่ ทำรายชื่อหนังสือที่น่าอ่าน (พร้อมบรรณนิทัศน์) ปิดไว้ที่ป้ายนิเทศ เล่านิทานสั้นๆ เล่าเรื่องจากหนังสือ อ่านหนังสือให้ฟังระหว่างเวลาพักรับประทานอาหาร ช่วงละไม่เกิน 30 นาที กิจกรรมที่ต้องใช้เวลาเตรียมค่อนข้างมากและต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือด้วย เช่น การจัดนิทรรศการเรื่องสำคัญๆ จัดโรงการยอตนักอ่าน ประกวดการอ่านในใจและอ่านออกเสียงทายปัญหาจากหนังสือ แข่งขันหาคำตอบจากหนังสืออ้างอิง เป็นต้น

5. พยายามจัดกิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมด้วยในฐานะของผู้จัดกิจกรรม เช่น เล่านิทานประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเด็กจะต้องอ่านนิทานให้เข้าใจเรื่องและเข้าใจบทตัวละคร จัดนิทรรศการซึ่งอาจขอให้เด็กเขียนคำอธิบาย ช่วยจัดวางหนังสือและสิ่งของตามแผนผังที่กำหนด

โต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ เป็นต้น การจัดกิจกรรมทำนองนี้จัดได้เฉพาะบางโอกาสและต้องขอความร่วมมือจากครูผู้สอนรายวิชาด้วย

6. ช่วยเด็กในการทำรายงานการค้นคว้า แนะนำวิธีใช้คู่มือต่างๆ ในห้องสมุด สอนวิธีเขียนย่อเรื่อง และเขียนบรรณานุกรมท้ายรายงาน ทำให้เด็กไว้วางใจและเป็นที่ปรึกษาของเด็กในเรื่องการเรียนหรือเรื่องส่วนตัวที่เด็กไม่ยอมเปิดเผยกับผู้ปกครอง แต่ก็ไม่อาจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จัดทำแฟ้มประวัติส่วนตัวของเด็ก ในแฟ้มจะบันทึกเรื่องที่เด็กสนใจ ปัญหาที่เด็กประสบระดับพัฒนาการการอ่าน หนังสือที่ได้แนะนำให้อ่าน พยายามช่วยเหลือให้เด็กสามารถแก้ปัญหาของตนได้ และพัฒนาการอ่านของตนได้

7. สร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้เป็นที่น่าสนใจ เชิญชวนให้เข้าไปใช้ มีความเป็นกันเองแต่ไม่เสียระเบียบ ให้มีหนังสือใหม่ๆ อยู่เสมอ จัดแสดงหนังสือใหม่ หนังสือซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรายวิชา หนังสือซึ่งจะแก้ปัญหาบางประการของเด็ก หนังสือที่สนุก น่าอ่าน ระเบียบของห้องสมุดไม่ควรเคร่งครัดเกินไป เขียนและปิดประกาศระเบียบไว้ในที่ซึ่งเด็กเห็นได้ชัด ชี้แจงให้เข้าใจ ดูแลให้มีการปฏิบัติตามโดยละมุนละม่อม ตกแต่งห้องสมุดด้วยสิ่งสวยงามสะอาดตา แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นของราคาแพง เช่น ต้นไม้ในกระถางดินที่ล้างสะอาดตา ดอกไม้และตุ๊กตาที่นักเรียนทำ ผลไม้แห้ง รูปร่างแปลกๆ ที่ทำได้ในห้องถิ่นเครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักรสานที่ทำขึ้นในห้องถิ่น เป็นต้น ข้อสำคัญต้องรักษาสภาพให้สะอาด ปราศจากฝุ่น และไม่ดูทรุดโทรม

8. ครูบรรณารักษ์เป็นเครื่องดึงดูดเด็กให้เข้าห้องสมุดได้อย่างดี ควรเข้าใจเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส เต็มใจช่วยเหลือ รักการอ่าน และพยายามหาเวลา อ่านหนังสือให้มากและหลากหลาย เพื่อให้สามารถแนะนำหนังสือที่ดีและเหมาะสมให้แก่เด็ก มีสัมพันธ์ภาพอันดีกับผู้บริหาร เพื่อนครู และเจ้าหน้าที่ทุกระดับในโรงเรียน

2.3 โครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ

แผนงาน วิชาการ

ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมรักการอ่าน

มาตรฐานการศึกษา ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 (3.1 3.2 3.3 3.4)

ลักษณะโครงการ ใหม่ ต่อเนื่อง ประจำปี

ระยะเวลาเริ่มต้น เดือนพฤษภาคม 2558

สิ้นสุดโครงการ เดือนกันยา 2558

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หัวหน้าโครงการ นางสุกฤตา พูลเพิ่ม

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาการศึกษาของชาติที่ผ่านมามีปัญหาใหญ่ คือเยาวชนไม่ชอบอ่านหนังสือเมื่อเทียบกับเยาวชนในประเทศที่พัฒนาแล้ว เยาวชนไทยยังขาดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ขณะที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น นักเรียนมีเวลาว่างน้อยลง สมาธิในการอ่านหนังสือน้อยลง จิตนาการและการคิดวิเคราะห์เรื่องราวรอบตัวก็ยิ่งน้อยลง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิจึงจัดทำโครงการส่งเสริมรักการอ่านขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนและทำจนเป็นนิสัยเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ถาวรของนักเรียนในอนาคต และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามมาตรฐานที่ 3 (3.1 3.2 3.3 3.4)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆอย่างได้ประโยชน์เต็มที่
4. เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกหนังสือที่ดีมีประโยชน์
5. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเอง และนักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง

ศึกษาหาความรู้ได้รับประโยชน์ตรง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-๖ โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จำนวน 1,018 คน

เชิงคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-๖ โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จำนวน 1,018 คน
รักการอ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

วิธีการดำเนินงาน

1. เสนอโครงการต่อผู้บริหาร
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ
3. ประชุมชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานตามโครงการ
4. ปฏิบัติตามโครงการและกิจกรรม
5. ประเมินผล
6. สรุปรายงานผล

กิจกรรมที่ดำเนินการในโครงการ

- กิจกรรมพี่เล่าน้องฟัง
- กิจกรรมหนูน้อยยอดนักอ่าน
- กิจกรรมห้องสมุดเดินได้
- กิจกรรมหนูน้อยยอดบันทึก
- กิจกรรมหนูน้อยยอดนักเล่า
- กิจกรรมสืบค้นข้อมูลจาก ICT “ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น”
- กิจกรรมบูรณาการการแต่งกลอนเนื่องในวันแม่แห่งชาติและวันพ่อแห่งชาติ
- กิจกรรมการประกวดนิทานเล่มเล็ก

สถานที่ดำเนินการ โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ

งบประมาณ 5,000 บาท

ทรัพยากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. นักเรียนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
3. นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆอย่างได้ประโยชน์เต็มที่
4. นักเรียนรู้จักเลือกหนังสือที่ดีมีประโยชน์
5. นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. นักเรียนรู้จักฝึกฝนตนเอง มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ได้รับ

ประโยชน์ตรง

2.4 บริบทโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียน ศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ (SRIAROONVITSELAPOOM SCHOOL) ที่ตั้ง 20 หมู่ 6 ตำบล ขวัญเมือง อำเภอ เสลภูมิ จังหวัด ร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานบริการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โทรศัพท์ 043 – 551432 โทรสาร 043 – 551432E - Mail : sriar00nvit@h0tmail.com Website : www.sas.ac.th

เปิดสอนระดับชั้น อนุบาลปีที่ 1 ถึง อนุบาลปีที่ 3 และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่รวมพื้นที่ดิน 22 ไร่เศษ เขตพื้นที่บริการ อำเภอ เสลภูมิและอำเภอใกล้เคียง

ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่จัดตั้งขึ้นมาปี พ.ศ. 2536 ณ เลขที่ 20 ตำบลขวัญเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ตามใบอนุญาต ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2536 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีการพัฒนาทุกด้าน (กาย, ใจ, คุณธรรมและจริยธรรม) เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 มีบุคลากรในโรงเรียนดังนี้ ครู 136 คน นักเรียนจำนวน 2,110 คน มีห้องเรียน 58 ห้อง

โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ มีความเชื่อมั่นว่า การให้การศึกษาแก่เยาวชนด้านการสอนและการฝึกอบรมเน้นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนดีเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีความสุข เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติไทย ให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงถาวรและมีความยั่งยืน ให้เยาวชนแต่ละคนเกิดความรู้สึกเติบโตเต็มศักยภาพ ผู้รับผิดชอบทุกคนในสถานศึกษาแห่งนี้มีพันธกิจอย่างเป็นทางการต่อเยาวชน เพื่อให้ทุกคนเป็นคนดีของสังคมชุมชนและประเทศชาติอย่างแท้จริง ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงยั่งยืนก็ต่อเมื่อประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ที่ดีมีค้ำประกันมีคุณภาพมีความพอเพียงเพื่อเป็นคนดีในสังคมและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติสืบไป ดังความแห่งรัฐธรรมนูญแห่งชาติพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุง พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ มุ่งมั่นจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านคุณธรรม ความรู้ มีสัมมาคารวะ มีความ

กระตือรือร้น เป็นผู้มีจิตสาธารณะ ตระหนักถึงการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกที่ดี น้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติ และยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. ส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้มีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. พัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน โดยประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้การจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต
4. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้โดดเด่น
5. พัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา ให้เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐาน
7. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา นโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

เป้าหมาย (Goal)

1. ผู้เรียนมีศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. สถานศึกษามีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ผู้เรียนเป็นผู้มีสัมมาคารวะ มีความกระตือรือร้น และมีจิตสาธารณะ
6. บุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
7. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐาน
8. สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา นโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

- S. (SALUTE) : การมีสัมมาคารวะ
 A. (ACTIVITY) : การมีความกระตือรือร้น
 S. (SELFLESSNESS) : การมีจิตอาสา.

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา : “ รักษ์ไทย ”.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. ผู้เรียนมีศักยภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
2. สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. สถานศึกษามีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ผู้เรียนเป็นผู้มีสัมมาคารวะ มีความกระตือรือร้น และมีจิตสาธารณะ
6. บุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ
7. สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มาตรฐาน
8. สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา นโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- กลยุทธ์ที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน
 กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการจัดการศึกษา
 กลยุทธ์ที่ 3 ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
 กลยุทธ์ที่ 4 ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา
 กลยุทธ์ที่ 5 ด้านมาตรการส่งเสริม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

คณินนุช พิจิตรนรการ (2550, น. 96) ได้ทำการประเมินโครงการรกรการอ่านโรงเรียนพรประสาทวิทยาลัยผลกรวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพครูผู้สอนและนักเรียนพบว่าครูผู้สอนมีประสบการณ์ทางการสอน 21 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 60.00 การศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 50.30 สอนช่วงชั้นที่ 1 และสอนช่วงชั้นที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 5.7 ศูนย์แพทย์หญิงคิดเป็นร้อยละ 19.30 ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 30.35 รายได้ของผู้ปกครอง 10001 ถึง 20000 บาทคิดเป็นร้อยละ 40.41 และผู้ปกครองมีอาชีพมีคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 36.80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการรักการอ่านของครูผู้สอนด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมดีด้านปัจจัยเบื้องต้นโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางด้านกระบวนการโดยรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางด้านผลผลิตโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางและด้านผลกระทบครูมีความคิดเห็นว่าเป็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนิสัยรักการอ่านของนักเรียนพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีนิสัยรักการอ่านมากที่สุดในหัวข้อข้าพเจ้าคิดว่ากาอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์

4. ผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน

4.1 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือการค้นหาข้อความจากการอ่านและการตอบปัญหาจากการอ่านส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่เกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือนักเรียนได้รับความรู้และความสนุกเพลิดเพลินและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4.2 พฤติกรรมการรักการอ่านพบว่านักเรียนอ่านหนังสือในเวลาว่างเป็นส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านค่าว่า 30 นาทีเพราะได้รับประโยชน์และได้ความรู้เพิ่มเติมหนังสือที่ชอบอ่านมากที่สุดคือการตูนแล้วจะยืมหนังสือจากห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ถึง 3 ครั้งและชอบอ่านหนังสือที่บ้านจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนให้ความคิดเห็นว่ากิจกรรมน่าสนใจทำให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมอยากอ่านหนังสือมากขึ้นและพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านได้แก่ฟังพูดอ่านเขียน

4.3 ผลการบันทึกการอ่านพบว่าคะแนนบันทึกการอ่านโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.47 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพดีมากโดยมีนักเรียนที่มีคะแนนบันทึกการอ่านอยู่ในระดับคุณภาพดีมากจำนวน 27 คนอยู่ในระดับคุณภาพดีจำนวน 12 คนและอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้จำนวน 1 คน

วรรณนิภา ชติรัตน์ (2550, น. 89-93) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนทรงวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน 1) ด้านบริบท (Context Evaluation : C) ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) ของโครงการ

3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) ของโครงการ และ 4) ด้านผลผลิต (ProductEvaluation) ของโครงการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทรงวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ปี การศึกษา 2546 จำนวน 160 คน ผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบ มาตรฐาน มาตรฐานค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ โครงการในระดับมากที่สุด 2) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการเอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการ อ่านในระดับมากที่สุด 3) ด้านกระบวนการของโครงการเหมาะสมแก่การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน ระดับมากที่สุด และ 4) ด้านผลผลิตนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ในระดับมากที่สุด

พิณทิพย์ เอี่ยมพริ้ง (2550, น. 103-112) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม กระบวนการปฏิบัติ ผลผลิต และเพื่อเปรียบเทียบการประเมินผล โครงการผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร 55 คน ครู 110 คน ผู้ปกครองนักเรียน 135 คน นักเรียน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้าน ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อม ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนิน โครงการ อยู่ในระดับมาก ผลผลิตของโครงการ อยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินโครงการจำแนก ตามขนาดโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ผลการประเมินอยู่ใน ระดับ มาก ปานกลาง มาก และปานกลาง ตามลำดับด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง อยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านผลผลิตของโครงการโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก โรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบผลการประเมินโครงการทั้ง 3 ด้าน ผลการประเมินโครงการจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายคู่ที่แตกต่างกันได้แก่ ครู และนักเรียน มีความเห็นแตกต่างกันด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่าง ดำเนินโครงการผลการประเมินโครงการจำแนกตามวุฒิการศึกษาทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผลการ ประเมินโครงการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 รายการที่แตกต่างกันได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเห็นแตกต่างกันด้านกระบวนการปฏิบัติ ระหว่างดำเนินโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและโรงเรียนขนาดเล็ก มีความแตกต่างกัน

เพ็ญพิไลลักษณ์ มณีผ้า (2551, น. 83 - 86) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน โรงเรียนหนองพอกวิทยาเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 ประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่าบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของโครงการส่งเสริมรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.63 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการกำหนดหลักการของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนโยบายของโรงเรียนการกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับปัญหาและหลักการของโครงการและพบว่าการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายหลักการของโครงการมีความสอดคล้องกันประกอบกับการเตรียมการ ภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ด้านปัจจัยพื้นฐานของโครงการส่งเสริมรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.54 ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นว่าได้การที่มีความพร้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีครูและบุคลากรรับผิดชอบโครงการเพียงพอมีนโยบายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสนับสนุนมีวัสดุอุปกรณ์สื่อและอาคารสถานที่เพียงพออยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านกระบวนการโครงการส่งเสริมรักการอ่านครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นว่าด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.5 7 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีปฏิทินการนิเทศภายในมีการประเมินการทำงานมีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและมีการให้คำปรึกษาและแนะนำ

4. ด้านผลผลิต 4.1) ผลการประเมินกิจกรรมโครงการส่งเสริมรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.45 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมว่างจากงานทุกวันกิจกรรมเสียงตามสายกิจกรรมอ่านบทเพลงสุนทรียชน และกิจกรรมที่ช่วยน้องรักการอ่านด้วยหนังสือเล่มเล็ก 4.2) ผลการประเมินรักการอ่านของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.55 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือให้ความสำคัญของการอ่านอ่านอย่างต่อเนื่องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือได้หลายประเภทและอ่านหนังสือได้จำนวนหน้าเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) ผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.46 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนำการอ่านมาเป็นกิจวัตรประจำวันนักเรียนมีสมุดบันทึกการอ่านและเข้าเรียนตรงเวลา 4.4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อโครงการส่งเสริมรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.47 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือพึงพอใจต่อคณะครูช่วยส่งเสริมการอ่านภายในซึ่งพอใจกิจกรรมว่างจากงานอ่านทุกคนได้กิจกรรมโครงการมีความเหมาะสม 4.5) ผลการ

ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อโครงการส่งเสริมรักการอ่านผู้ปกครองนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการมีความเห็นว่าความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.40 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของนักเรียนความพึงพอใจต่อเครือข่ายส่งเสริมการอ่านภายในโรงเรียนและความพึงพอใจกิจกรรมว่างจากงานอ่านทุกคนอยู่ในระดับมาก 4.6) ผลการเปรียบเทียบระดับผลการเรียนจากคะแนนผลการสอบปลายปีระหว่างปีการศึกษา 2550 กับ 2551 ใน 5 วิชาหลักได้แก่ภาษาไทยคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ พบว่าปีการศึกษา 2557 นักเรียนได้ระดับผลการเรียนระดับ 3 รวม 5 วิชาหลักจำนวน 201 คนปีการศึกษา 2557 นักเรียนได้ระดับผลการเรียนระดับ 3 รวม 5 วิชาหลักจำนวน 362 คนนักเรียนมีระดับผลการเรียนระดับ 3 เพิ่มขึ้น 161 คนคิดเป็นร้อยละ 23

นาริรัตน์ พงษ์จรูญ (2552, น. 75-76) ได้ทำการประเมินโครงการรักการอ่านของโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ซึ่งประเมินโดยใช้รูปแบบจำลองซิป (CIPP Model) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 5 คน ครูผู้สอน 78 คน นักเรียน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ผู้บริหารประเมินว่า โครงการรักการอ่านมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนประเมินว่า มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นครูผู้สอนประเมินว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการดำเนินงาน ครูผู้สอน และนักเรียนประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ครูผู้สอน และนักเรียน ประเมินว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

แววตา พุกษา (2552, น. 95-96) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ศึกษานิเทศก์ จำนวน 34 คน ผู้บริหาร จำนวน 16 คน ครู จำนวน 115 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 235 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านบริบทและด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตเมื่อเทียบกับเกณฑ์คือ ร้อยละ 80 พบว่า อยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละสะสม 88.00)

นฤมล พรหมมาก (2553, น. 104) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมการรักการอ่านของสถานศึกษา สังกัดสา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 3 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน 3

ด้าน คือ ด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินงานของโครงการ (Process) และด้านผลผลิตของโครงการ (Outcome) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบโครงการและนักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 80 คน ครูผู้สอน จำนวน 120 คน และนักเรียน จำนวน 480 คน รวมทั้งสิ้น 720 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินงานของโครงการ ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ด้านผลผลิตของโครงการ ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สิริภรณ์ อรัญวารี (2557, น. 79) ได้ทำการประเมินโครงการรักการอ่านของโรงเรียนชัยนาควิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการรักการอ่านให้ดีขึ้น โดยใช้เกณฑ์ประเมิน CIPP MODEL เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 409 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินในภาพรวมต่อโครงการส่งเสริมรักการอ่านของโรงเรียนชัยนาควิทยา 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู บุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักการอ่าน และกลุ่มที่ 3 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักการอ่าน มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มที่มีผลการประเมินสูงที่สุด คือ กลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักการอ่าน โดยมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือกลุ่มที่ 3 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักการอ่าน และกลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากตามลำดับ

กาญจนา ชูสกุล (2558, น. 80) ได้ทำการประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบชิปปี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ของโครงการอย่างมีระบบโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงโครงการรักการอ่านให้ดีขึ้น โดยใช้เกณฑ์การประเมิน CIPP MODEL เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบประเมินโครงการมาตราส่วนประมาณค่า โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 507 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิจัย เรื่องการประเมินโครงการรณรงค์การอ่านโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมต่อโครงการรณรงค์การอ่านโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและครูในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ฉบับที่ 3 สำหรับผู้ปกครองในภาพรวมด้านผลผลิต มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Karataş, Hakan & Fer, Seval. (2009) การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษ 2 ที่ YTU โดยใช้แบบจำลองบริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการและผลผลิต (CIPP) ผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยนี้ประกอบด้วยอาจารย์ 35 คนและนักเรียน 415 คน แหล่งข้อมูลได้รับจากแบบสอบถามสองรูปแบบ สำหรับครูและนักเรียนซึ่งประกอบด้วย 46 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค t-test แบบอิสระ จากการตอบสนองของพวกเขาไปยังเครื่องชี้ที่เป็นตัวแทนขององค์ประกอบหลักสูตร เช่นบริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต สรุปได้ว่าส่วนใหญ่ครูและนักเรียนมักจะสนับสนุนองค์ประกอบของหลักสูตรทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาพบว่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับบริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการและองค์ประกอบของผลผลิต ของหลักสูตร ผลลัพธ์นี้บ่งชี้ว่าในขณะที่การรับรู้ของนักเรียนสูงความคาดหวังของครูจะสูงกว่า สำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร จากการค้นพบที่ได้จากความคิดเห็นของครูเป็นสิ่งสำคัญที่สื่อทัศนคติต้องมีความหลากหลายและนำไปใช้อย่างเหมาะสมในกิจกรรม ตามความคิดเห็นของนักเรียนความต้องการของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับสาขาของพวกเขาและความรู้ภาษาอังกฤษที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ

Nichols (2014) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนระดับกลางในรัฐทางตะวันออกเฉียงใต้ โรงเรียนรัฐบาล ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านระดับกลาง นักเรียนโรงเรียนหลังจากเข้าร่วมในโปรแกรมการอ่านเพื่อแก้ไข โดยใช้ Xtreme Reading ในการฝึกการอ่านการสอนเป็นกลวิธีเฉพาะในห้องเรียน และใช้รูปแบบ CIPP ของ Stufflebeam เป็นแนวทางในการศึกษา การวิจัยแบบผสมผสาน การออกแบบใช้ในการตรวจสอบข้อมูลที่รวบรวมจากนักเรียน 80 คนในเกรด 6 ถึง 8 การมีส่วนร่วมในการแทรกแซงการอ่าน ระยะเวลา 1 ปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 ถึงปี ค.ศ. 2014 คะแนนความสำเร็จในการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วง การใช้งาน Xtreme Reading เป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า การใช้การอ่านอย่างเข้มข้น Xtreme Reading สามารถ

ปรับปรุงการอ่านได้อย่างมีนัยสำคัญ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับผู้อ่านวัยรุ่นเผยให้เห็นนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลกระทบต่อนักเรียน แรงจูงใจในการอ่านในระหว่างการใช้งานโปรแกรม Xtreme Reading 1 ปี การค้นพบในการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับที่รับผิดชอบในการพัฒนาความรู้การใช้งานและการประเมินผล ผู้นำการเรียนการสอน การค้นพบในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกรรมการของหลักสูตรและการสอนรวมถึงหัวหน้าเขตในการแนะนำเพื่อบอร์ดโรงเรียนสำหรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการดำเนินงานและการตรวจสอบโปรแกรมการอ่านที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

Baltazar, Francis, (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอน 2 รูปแบบ : เพื่อการพัฒนาและประเมินโมดูลการอ่านในประเทศฟิลิปปินส์ โดยให้ความสำคัญกับการอ่านว่าเป็นพื้นฐานของความสำเร็จด้านวิชาการและอาชีพ ใช้ทักษะทางภาษาที่สูงขึ้นเช่นการพูดและการเขียนในการรับรู้ถึงความสำคัญของการอ่าน การศึกษาครั้งนี้ทำให้เกิดการทดลองในการตอบสนองต่อความท้าทายการอ่านที่ระบุโดยการสร้างโมดูลการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 9 โดยสองรูปแบบการเรียนการสอนที่ระบุว่า ADDIE และ CIPP ความสามารถในการอ่าน K ถึง 12 ใช้การออกแบบเชิงปริมาณผ่านวิธีการเสมือนจริง สำหรับการพัฒนาโมดูลการอ่านนั้น ADDIE Model ถูกใช้เพื่อรับรองคุณภาพของเนื้อหาผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์การออกแบบการพัฒนาการใช้งานและการประเมินผล สำหรับการประเมินโมดูลที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปรับปรุงศักยภาพในการอ่าน โมเดล CIPP คือการวัดคุณภาพขั้นสุดท้ายที่ยึดไว้กับการประเมินบริบท การประเมินปัจจัย การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ผลการศึกษาพบว่าความไม่สอดคล้องของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของผู้เข้าร่วมกระตุ้นความจำเป็นในการสร้างโมดูลการอ่าน การประเมินและความเข้าใจเป็นทักษะการคิดจุดอ่อนในขณะที่สำคัญและการตีความเป็นจุดอ่อนระดับความเข้าใจ ประสิทธิภาพของการพัฒนา ADDIE ในโมดูลการอ่านได้รับการจัดอันดับโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและความเป็นไปได้ของโมดูลการอ่านในการเพิ่มศักยภาพการอ่านสูงสุดได้รับการเสริมความแข็งแกร่งโดยการประเมินโมเดล CIPP การใช้โมดูลการอ่านเป็นเครื่องมือเสริมในการเรียนการสอนการอ่านจริงและการใช้ประโยชน์โมดูลสำหรับระดับเกรดอื่น ๆ ที่เน้นการประเมินตามความต้องการ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้จากที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การอ่านมีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมได้ แต่การอ่านมิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จะต้องมีการกระตุ้น การจูงใจและการแนะนำ โดยมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการอ่าน จนพัฒนาถึงระดับอ่านเป็นและอ่านจนติดเป็นนิสัย ผู้วิจัยสนใจศึกษาการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ โดยนำรูปแบบการประเมินโครงการของซีบีพี (CIPP Model) มาทำการศึกษาเพราะเนื่องจากการประเมินอย่างมีระบบ มีกระบวนการรวบรวมและสกัดข้อมูลเพื่อสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจได้

ถูกต้องรวมทั้งมีคุณค่าในการประเมินผลทางการศึกษา อีกทั้ง ยังเป็นการประเมินโครงการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และองค์ประกอบที่ผู้วิจัยทำการประเมินมี 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context Evaluation) ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ว่ามีความเพียงพอมากน้อยเพียงใด ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ว่ามีการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด และด้านผลผลิต (Product Evaluation) จะได้รับผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใด และผลที่ได้จากการประเมินจะทำให้ทราบว่า โครงการที่ทำอยู่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด วิธีการดำเนินโครงการมีชั้น ตอนใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขมีปัญหาและอุปสรรคใด และผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ช่วยในการตัดสินใจว่าควรมีการดำเนินการต่อไปหรือสมควรจะต้องปรับปรุงพัฒนาแผนและการปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้โครงการส่งเสริมรักการอ่านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยประยุกต์ใช้รูปแบบชิปวิจัยได้ทำการประเมินในการดำเนินโครงการโดยวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรของสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง ของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ ปีการศึกษา 2558 ซึ่งจำแนกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินโครงการออกเป็น 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. บุคลากรในสถานศึกษาได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับประถมศึกษา
2. นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างบุคลากรของสถานศึกษาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 58 คน ประชากรของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 จำนวน 568 คน ชั้นเรียนละ 5 ห้อง กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (ไพศาล วรคำ, 2555, น. 95) ได้ห้องเรียนจำนวนชั้นละ 3 ห้อง รวม 9 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 300 คน ได้ข้อมูลกลับมา 300 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 51.00

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) จำนวน 3 ฉบับได้แก่

ฉบับที่ 1 สำหรับ บุคลากรในสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ฉบับที่ 2 สำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นแบบสอบถามใน 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านผลผลิต

ฉบับที่ 3 สำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นแบบสอบถามในด้านผลผลิตแบบสอบถามในแต่ละฉบับแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลประเมินโครงการ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบประเมินโครงการรักการอ่านของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับประเมินจากแบบจำลองชิปปี้ ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

3.3.2 กำหนดขอบข่ายของคำถามเพื่อให้สอดคล้องครอบคลุมกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

3.3.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขและเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของแบบสอบถาม

3.3.4 นำเครื่องมือที่ได้รับการเห็นชอบจากที่ปรึกษาแล้ว จัดทำเป็นแบบสอบถามที่ สมบูรณ์ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาพร้อมทั้งปรับปรุงภาษาให้มีความ ถูกต้องเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนที่ต้องการวัด

3.3.5 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษาการวัดผล ประเมินผลและพิจารณา ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับ นิยามเชิงปฏิบัติการ จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

3.3.6 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนอนุบาลบุญทวีวัฒนา และมีโครงการส่งเสริมรักการอ่านเช่นเดียวกัน จำแนกเป็นคณะผู้บริหารและครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง จำนวนละ 30 ฉบับ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟาและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) พบว่าเครื่องมือที่นำไปทดลองใช้สำหรับคณะผู้บริหารและครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.98, 0.91 และ 0.91 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าเท่ากับ 0.32-0.89, 0.41-0.77 และ 0.28-0.78 ตามลำดับ

3.3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลอง และปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทุกด้าน ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความ อนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิ

3.4.2 ติดต่อเจ้าหน้าที่/อาจารย์ของโรงเรียนเพื่อทำการนัดหมาย วัน เวลา ว่างล่วงหน้า เพื่อ ความรวดเร็วในการแจกแบบสอบถามในขั้นต่อไป

3.4.3 ผู้วิจัยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียน โดยผ่านเจ้าหน้าที่ ชุรการ

3.4.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลประเมินโครงการ โดยการหาค่าร้อยละ(Percentage)

3.5.2 ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ให้ทุกระดับมีช่วงคะแนนเท่ากันคือคะแนนสูงสุด 5 ต่ำสุด 1 ช่วงห่าง (พิสัย) ของคะแนนทั้งหมด $5-1 = 4$ มี 5 ระดับ ดังนั้นแต่ละระดับจะมีช่วงห่าง $4/5 = 0.8$ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543:73-78)

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	มีผลการประเมินอยู่ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	มีผลการประเมินอยู่ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	มีผลการประเมินอยู่ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	มีผลการประเมินอยู่ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	มีผลการประเมินอยู่ระดับน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถลภูมิครั้งนี้ประกอบด้วย

3.6.1 สถิติที่ใช้หาค่าคุณภาพของเครื่องมือได้แก่

3.6.1.1 ใช้ IOC หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามแนวคิดของโรวินลลีและแฮมเบลดัน ใช้สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 288) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินโครงการด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ

$$IOC = \frac{\sum R}{n} \quad (3-1)$$

เมื่อ R เป็นคะแนนระดับความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินในแต่ละข้อ

n เป็นจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องในข้อนั้น

3.6.1.2 ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการประเมิน
โครงการด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิต

สูตรหาความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค
(Cronbach's Alpha Coefficient - α) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 288)

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right] \quad (3-2)$$

3.6.2 สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

3.6.2.1 สูตรหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 323)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n} \quad (3-3)$$

2.2 สูตรหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (ไพศาล วรคำ, 2558, น. 324)

$$S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2}{n-1}} \quad (3-4)$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการประเมินการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลข้อมูลมีดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปโมเดล (CIPP Model)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 4.1

ความถี่และร้อยละจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของนักเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	136	45.3
2. หญิง	164	54.70
2. ระดับชั้น		
1. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	107	35.70
2. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	115	38.30
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	78	26.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 300 คน เป็นผู้หญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.70 เมื่อจำแนกเป็นระดับชั้น พบว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 35.70 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 26.00

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด 153 ฉบับที่ส่งไป ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	87	56.90
2. หญิง	66	43.10
2. ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	11.80
2. ปริญญาตรี	119	77.80
3. สูงกว่าปริญญาตรี	16	10.50
3. อาชีพ		
1. ข้าราชการ	66	43.10
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	32	20.90
3. บริษัท/ห้างร้าน	32	20.90
4. ธุรกิจส่วนตัว	22	14.40
5. อื่นๆ	1	0.70
3. รายได้ผู้ปกครอง		
1. ต่ำกว่า 5,00	1	0.70
2. 5,000 – 10,000	7	4.60
3. 10,001 – 20,000	55	35.90
4. มากกว่า 20,001	87	56.90
5. อื่นๆ	1	0.7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 153 คน เป็นผู้ชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.90 เมื่อจำแนกเป็นอาชีพ พบว่า ประกอบอาชีพข้าราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาประกอบอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และบริษัท/

ห้างร้านคิดเป็นร้อยละเท่ากัน คือ ร้อยละ 20.90 และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 14.40 และผู้ประกอบการมีรายได้มากกว่า 20,001 เป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.90

จากแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 43 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด 43 ฉบับที่ส่งไป ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 4.3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	5	11.60
2. หญิง	38	88.40
2. วุฒิการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	4.70
2. ปริญญาตรี	40	93.00
3. สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.30
3. อายุ		
1. ต่ำกว่า 30 ปี	16	37.20
2. 30 – 39	22	51.20
3. 40 – 49	4	9.30
4. 50 ปีขึ้นไป	1	2.30

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 43 คน เป็นผู้หญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.40 เมื่อจำแนกเป็นวุฒิการศึกษาพบว่าบุคลากรในสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.00 รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 4.70 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.3 และบุคลากรในสถานศึกษามีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.20

ตอนที่ 2 ผลของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model)

1. ด้านบริบท

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านบริบทเป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	โครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นโครงการที่สร้างนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้นักเรียน	4.85	0.38	มากที่สุด
2	การจัดโครงการรักการอ่านเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนดีขั้น	4.75	0.47	มากที่สุด
3	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ	4.81	0.43	มากที่สุด
4	การจัดโครงการมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น	4.78	0.44	มากที่สุด
5	การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านมีการวางแผนงานที่ชัดเจน	4.80	0.42	มากที่สุด
6	การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน	4.59	0.53	มากที่สุด
7	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับการดำเนินงานโครงการ	4.56	0.61	มากที่สุด
8	เป้าหมายของโครงการที่ดำเนินการกับนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกคน	4.67	0.49	มากที่สุด
9	การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ	4.36	0.56	มากที่สุด
	รวม	4.79	0.33	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนด้านบริบท พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D.=0.33) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D.= 0.38) คือโครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นโครงการที่สร้างนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้นักเรียน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.56) คือ การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ด้านบริบทเป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	โครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นโครงการที่สร้างนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้นักเรียน	4.30	0.78	มากที่สุด
2	การจัดโครงการรักการอ่านเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนดีขึ้น	4.30	0.78	มากที่สุด
3	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ	4.40	0.62	มากที่สุด
4	การจัดโครงการมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น	4.33	0.72	มากที่สุด
5	การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านมีการวางแผนงานที่ชัดเจน	4.26	0.66	มากที่สุด
6	การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน	4.21	0.78	มากที่สุด
7	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับการดำเนินงานโครงการ	4.19	0.70	มาก
8	เป้าหมายของโครงการที่ดำเนินการกับนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกคน	4.14	0.71	มาก
9	การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ	4.35	0.61	มากที่สุด
	รวม	4.28	0.56	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาด้านบริบท พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.56) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.62) คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและอ่านอย่างสม่ำเสมอ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.71) คือ เป้าหมายของโครงการที่ดำเนินการกับนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกคน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	มีบุคลากรในโรงเรียนที่มีศักยภาพในการดำเนินงานโครงการ	4.30	0.78	มากที่สุด
2	จำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ	4.30	0.78	มากที่สุด
3	บุคลากรที่ร่วมโครงการ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ มีความรู้ด้านการอ่าน	4.40	0.62	มากที่สุด
4	การระดมทรัพยากรที่จำเป็นมาใช้ในโครงการ	4.33	0.72	มากที่สุด
5	จำนวนคณะกรรมการดำเนินงานในฝ่ายต่างๆ	4.26	0.66	มากที่สุด
6	ความร่วมมือของครูในโรงเรียนในการดำเนินงาน	4.21	0.78	มากที่สุด
7	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการ	4.19	0.70	มาก
8	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ	4.14	0.71	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
9	หนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ ฯ	4.35	0.61	มากที่สุด
10	วัสดุทางด้านโสตทัศนวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	4.21	0.78	มากที่สุด
11	การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดกิจกรรม	4.19	0.70	มาก
12	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	4.34	0.52	มากที่สุด
13	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	4.37	0.55	มากที่สุด
14	งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	4.41	0.56	มากที่สุด
	รวม	4.29	0.68	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.= 0.68) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.56) คือ งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.71) คือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	มีบุคลากรในโรงเรียนที่มีศักยภาพในการดำเนินงานโครงการ	4.21	0.64	มากที่สุด
2	จำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ	4.21	0.64	มากที่สุด
3	บุคลากรที่ร่วมโครงการ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูบรรณารักษ์มีความรู้ด้านการอ่าน	4.30	0.71	มากที่สุด
4	การระดมทรัพยากรที่จำเป็นมาใช้ในโครงการ	4.16	0.72	มาก
5	จำนวนคณะกรรมการดำเนินงานในฝ่ายต่างๆ	4.12	0.67	มาก
6	ความร่วมมือของครูในโรงเรียนในการดำเนินงาน	4.35	0.69	มากที่สุด
7	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการ	4.02	0.74	มาก
8	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ	4.00	0.66	มาก
9	หนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ ฯ	4.07	0.67	มาก
10	วัสดุทางด้านโสตทัศนวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรม	3.93	0.74	มาก
11	การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดกิจกรรม	3.95	0.82	มาก
12	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	3.63	0.82	มาก
13	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม	3.81	0.88	มาก
14	งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อหนังสือ	3.88	0.76	มาก
15	งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	3.79	0.80	มาก
	รวม	4.03	0.51	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.51) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.69) คือ ความร่วมมือของครูในโรงเรียนในการดำเนินงาน และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.63$, S.D.= 0.82) คือ วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม

3. ด้านกระบวนการทำงาน

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน กระบวนการทำงาน เป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	การประชุมปรึกษาหารือนำปัญหาต่าง ๆ มาพิจารณา เพื่อหาทางแก้ไข	4.02	0.60	มาก
2	การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบงานชัดเจน	4.26	0.73	มากที่สุด
3	การจัดอบรมให้ความรู้ด้านการส่งเสริมการอ่านแก่ คณะกรรมการดำเนินงาน	4.14	0.74	มาก
4	การประสานงานกับครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น	4.33	0.61	มากที่สุด
5	การพัฒนาวิธีดำเนินงานของโครงการ ให้เหมาะสม กับสภาพโรงเรียน	4.23	0.65	มากที่สุด
6	การจัดห้องสมุดให้มีระบบตามเกณฑ์มาตรฐาน ห้องสมุดของโรงเรียน	3.93	0.77	มาก
7	มีการสอนวิธีใช้ห้องสมุด	4.02	0.80	มาก
8	การจัดกิจกรรมเล่านิทาน	3.93	0.86	มาก
9	การจัดกิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง	4.00	0.90	มาก
10	การจัดกิจกรรมยอตนักอ่าน	3.88	0.85	มาก
11	การจัดกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด	3.88	0.88	มาก
12	การประเมินความก้าวหน้าของโครงการจากสถิติการ ขอยืมหนังสือในห้องสมุด	3.95	0.82	มาก
13	นักเรียนรับรู้ถึงความสำคัญของการอ่านหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม	3.98	0.80	มาก
	รวม	4.04	0.60	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา ด้านกระบวนการทำงาน พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.60) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.61) คือ การประสานงานกับครูผู้สอน ในแต่ละระดับชั้น และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.88) คือ การจัดกิจกรรม สัปดาห์ห้องสมุด และการจัดกิจกรรมยอคนักอ่าน

4. ด้านผลผลิต

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการประเมิน โครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลผลิต เป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัด	4.02	0.64	มาก
2	นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม	3.98	0.71	มาก
3	นักเรียนมีทักษะด้านการอ่าน	4.09	0.79	มาก
4	นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่าน	4.19	0.70	มาก
5	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน	4.05	0.75	มาก
6	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน	4.21	0.60	มากที่สุด
7	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.16	0.75	มาก
8	ครูมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ	4.14	0.68	มาก
9	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านได้หลากหลายมากขึ้น	4.21	0.60	มากที่สุด
10	นักเรียนเอาใจใส่ที่จะค้นหาความรู้และต่อยอดความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.07	0.74	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
11	การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียนมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น	4.00	0.74	มาก
12	การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อสารสนเทศทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.02	0.83	มาก
13	นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น	4.16	0.75	มาก
14	นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น	4.05	0.84	มาก
15	นักเรียนมีความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้น	4.09	0.78	มาก
16	นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น	4.26	0.66	มากที่สุด
	รวม	4.10	0.55	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 9 พบว่า ระดับความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาด้านผลผลิต พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.55) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.66) คือ นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.71) คือ นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลผลิต เป็นรายข้อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1	นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.85	0.38	มากที่สุด
2	นักเรียนมีทักษะด้านการอ่านดีขึ้น	4.75	0.47	มากที่สุด
3	นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ต่างๆโดยการอ่าน	4.81	0.43	มากที่สุด
4	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน	4.78	0.44	มากที่สุด
5	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน	4.80	0.42	มากที่สุด
6	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.59	0.53	มากที่สุด
7	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านได้หลากหลายมากขึ้น	4.56	0.61	มากที่สุด
8	นักเรียนเอาใจใส่ที่จะค้นหาความรู้และต่อยอดความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.67	0.48	มากที่สุด
9	การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียนมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น	4.36	0.56	มากที่สุด
10	การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อสารสนเทศทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.34	0.51	มากที่สุด
11	นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น	4.37	0.55	มากที่สุด
12	นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น	4.41	0.56	มากที่สุด
13	นักเรียนมีความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้น	4.81	0.43	มากที่สุด
14	นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น	4.80	0.42	มากที่สุด
15	นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	4.59	0.53	มากที่สุด
16	นักเรียนได้รับคำชมจากผู้ปกครองเสมอว่าอ่านหนังสือเก่งขึ้น	4.67	0.48	มากที่สุด
	รวม	4.64	0.49	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 10 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ด้าน ผลผลิต ความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.49) ประเด็น ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D.= 0.38) คือ นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.51) คือ การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อ สารสนเทศทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.11

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการประเมินโครงการส่งเสริมรัก การอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลผลิต เป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการ ประเมิน
1	นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น	4.28	4.28	มากที่สุด
2	นักเรียนมีทักษะด้านการอ่านดีขึ้น	3.93	0.80	มาก
3	นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้ต่างๆโดยการอ่าน	3.72	0.92	มาก
4	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการ อ่าน	3.42	0.99	มาก
5	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ ประโยชน์ในการเรียน	4.17	0.91	มาก
6	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.06	0.94	มาก
7	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านได้หลากหลาย มากขึ้น	3.97	0.92	มาก
8	นักเรียนเอาใจใส่ที่จะค้นหาความรู้และต่อยอด ความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.70	0.91	มาก
9	การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียนมี ความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น	3.78	0.94	มาก
10	การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อ สารสนเทศทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	3.77	0.98	มาก

(ต่อ)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
11	นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น	3.89	0.89	มาก
12	นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น	3.79	0.93	มาก
13	นักเรียนมีความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้น	4.00	0.91	มาก
14	นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น	4.21	0.87	มากที่สุด
15	นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	4.34	0.84	มากที่สุด
16	นักเรียนได้รับคำชมจากผู้ปกครองเสมอว่าอ่านหนังสือเก่งขึ้น	3.73	1.01	มาก
	รวม	3.92	0.60	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 11 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักเรียน ด้านผลผลิต พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 0.60) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.84) คือ นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.99) คือ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

จากการศึกษาเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ใน 4 ด้านได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) ในภาพรวม พบว่า ด้านบริบทนั้น บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 และ .79 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เป้าหมายของโครงการที่ดำเนินการกับนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกคน และตามความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ โครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นโครงการที่สร้างนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้แก่นักเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติผลการประเมิน

5.1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครอง นักเรียน ประเมินอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .51 และ .68 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ และตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความร่วมมือของครูในโรงเรียนในการดำเนินงานและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ คือ วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม

5.1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ในภาพรวมพบว่า ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประสานงานกับครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด และการจัดกิจกรรมยอดนักอ่าน

5.1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ในภาพรวมพบว่า บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ประเมินอยู่ในระดับมาก มากที่สุดและมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 4.64 และ 3.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .55 .49 และ .60 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อสารสนเทศทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และตามความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน

5.2 อภิปรายผล

จากการประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์ เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปโมเดล (CIPP Model) ในครั้งนี้มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ผลการประเมินโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการวางแผนโครงการในแต่ละปีการศึกษาทางโรงเรียนได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานโครงการ และได้ให้ความสำคัญกับโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน และการตอบสนองต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำให้ภาพรวมของการบริหารจัดการโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน นั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553, น. 168) ที่กล่าวถึงแนวทางการประเมินถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งผู้ประเมินต้องพิจารณาเพื่อต้องการทราบผลจากสภาพความเป็นจริงให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดสุวิมล ว่องวาณิช (2551, น. 57-58) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจว่า โครงการดังกล่าวนั้นสมควรได้รับการขยายงาน สนับสนุนให้คงอยู่ต่อไปหรือสมควรระงับการดำเนินการ การประเมินจะต้องให้ได้ข้อมูลที่ช่วยผู้บริหารตัดสินใจในการเลือกหนทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา ผลของการประเมินควรจะสามารถนำไปช่วยปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดสมคิด พรหมจ้อย (2552, น. 37) ให้ความหมายว่าการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้นๆว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ/แผนงาน กล่าวคือ แผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการและแผนงานหรือไม่เพียงใด ทำได้ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการ การประเมินกำลังดำเนินการอยู่และการประเมินผลแผนงาน/โครงการหลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้วซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย คณินนุช พิจิตรนรการ (2550, น. 96)

ได้ทำการประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนพรประสาทิทยาผล พิณทิพย์ เอี่ยมพริ้ง (2550, น. 103-112) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัย วรณนิภา ชัตริรัตน์ (2550, น. 89-93) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนทรงวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศได้แก่ Karataş, Hakan & Fer, Seval. (2009) ประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษ 2 ที่ YTU โดยใช้แบบจำลองบริบท ปัจจัยป้อน กระบวนการและผลผลิต(CIPP) Susan S. Nichols (2014) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลโปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนระดับกลางในรัฐทางตะวันออกเฉียงใต้ โรงเรียนรัฐบาล ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Baltazar, Francis. (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอน 2 รูปแบบ : เพื่อการพัฒนาและประเมินโมดูลการอ่านในประเทศฟิลิปปินส์

5.2.2 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ความสอดคล้องและความเหมาะสม ของโครงการกับบริบทของโรงเรียนตลอดจนพิจารณาความพร้อมของครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอนที่เป็นส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิมีการจัดโครงการส่งเสริมรักการอ่านให้นักเรียน ครู และบุคลากรในโรงเรียน มีการบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการโครงการส่งเสริมรักการอ่านทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โดยสอดคล้องกับทฤษฎีการอ่านของปีอาเจ(Piaget) วัตถุประสงค์ของความมุ่งหมายในเรื่องการสอนอ่าน หรือการแนะนำการอ่านว่า จะสอนหรือแนะนำการอ่าน เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางอะไร และสอดคล้องแนวคิดของพิสนุ พงศ์ศรี (2553, น. 68) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศ จากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการ ทดลองหรือนำร่อง ปรับเปลี่ยน ระวัง ขยายผล หรือยกเลิกโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของคณินนุช พิจิตรนรการ (2550, น. 96) ได้ทำการประเมินโครงการรักการอ่านของครูผู้สอน ด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรณนิภา ชัตริรัตน์ (2550, น. 89-93) ได้ทำการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนทรงวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ ด้านบริบทของโครงการมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการในระดับมากที่สุด

5.2.3 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งพบว่า การประเมินในส่วนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความพร้อม ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเพียงพอและเหมาะสมในการดำเนินโครงการ วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรในห้องสมุด สภาพพร้อมใช้ และสอดคล้องกับรายวิชาที่จัดการเรียนการสอน มีจำนวนบุคลากรที่จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมีความเพียงพอเหมาะสม และได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียน ในการดำเนินงานต่างๆ เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนและเอื้อต่อการดำเนินงานของโครงการให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam's CIPP Model (1971) ที่กล่าวว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึง ความเป็นไปได้ของโครงการ ความเหมาะสม และความพอเพียงของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดเยาวดี รางชัยกุล วิบุรณศิริ (2556, น. 59) ที่กล่าวว่า การประเมินปัจจัยเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ดำเนินงาน และสอดคล้องกับแนวคิดสมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2553, น. 169) ที่กล่าวว่า การประเมินปัจจัยหรือทรัพยากรเป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนระบบการบริหารจัดการเพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความเหมาะสมในส่วนของจัดการเรียนการสอน ได้มีการติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน มีการติดตามโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิมีการกำหนดแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติงานประจำปีที่ชัดเจนและสอดคล้องกับนโยบายในการส่งเสริมโครงการรักการอ่าน มีการจัดทำแผนงาน โครงการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน มีการสร้างแรงจูงใจและชี้แนะสนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่าน ห้องสมุดมีการจัดมุมหนังสือใหม่เสมอ สอดคล้องตามแนวคิดของ Stufflebeam's CIPP Model (1971) ที่กล่าวว่า การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อหาข้อบกพร่องของ

การดำเนินโครงการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมี ประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นการตรวจสอบกิจกรรม เวลา ทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน การประเมิน กระบวนการนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่น หรือจุดแข็ง (Strengths) และจุดด้อย (Weakness) ของนโยบาย/แผนงาน/โครงการ มักจะไม่สามารถศึกษาได้ภายหลังจาสิ้นสุดโครงการ แล้ว การประเมินกระบวนการจะมีบทบาทสำคัญในเรื่องการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ ๆ เพื่อการ ตรวจสอบการดำเนินของโครงการโดยทั่วไป และสอดคล้องแนวคิดรัตนะ บัวสนธิ.(2556, น. 15) ที่กล่าวถึงการประเมินกระบวนการว่า การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นไปตามที่ตั้งเป้าไว้ การได้รับ สารสนเทศจากการประเมินกระบวนการ สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจในโครงการให้สามารถ ดำเนินต่อไปและบรรลุวัตถุประสงค์ และผลการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยแวตตา พลุกษา (2550, น. 95-96) ได้ประเมินด้านกระบวนการความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู เกี่ยวกับด้าน กระบวนการของโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่าโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถลภูมิมีการนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันแสวงหาความรู้ต่าง ๆ โดยการอ่าน และมีสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้นหลังเข้าร่วม กิจกรรม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมรักการอ่าน โดย สอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของบรูเนอร์ (Jerome Bruner) โดยมีความคิดเกี่ยวกับการสอนว่า ในการ สอนเรามุ่งหวังที่จะสอนให้คนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ เราสอน เนื้อหาแต่มีใช้เพื่อให้ท่องจำ แต่สอนเพื่อจะช่วยให้ได้ผลิตผล และสอดคล้องกับแนวคิดของ Stufflebeam's CIPP Model (1971) ที่กล่าวว่าการประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือความต้องการ/ เป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ และการประเมินผล เรื่องผลกระทบ (Impact) และผลลัพธ์ (Outcomes) ของนโยบาย / แผนงาน / โครงการ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการร่วมด้วย สอดคล้องกับแนวคิดยาวดี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556, น. 93-95) ที่กล่าวว่า การประเมินช่วยให้ ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการ ดำเนินโครงการต่างๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พึงประสงค์เป็นหลัก แต่ในความเป็นจริง

แล้ว ก็อาจจะมีผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมาด้วย และสอดคล้องตามแนวคิดของ Mertens & Wilson (2012) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบสุดท้ายของการประเมินแบบ CIPP คือ การประเมินที่ได้รับหรือผลผลิต ไม่ว่าจะเป็นทั้งเชิงลบและเชิงบวก ที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 โรงเรียนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนดำเนินงานของโครงการในปีต่อไป

5.3.1.2 โครงการมีรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนเพื่อเป็นแบบอย่างให้โครงการอื่นๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ศึกษาและนำไปปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทของแต่ละโครงการ

5.3.1.3 การให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ร่วมในโครงการส่งเสริมการอ่านกับนักเรียนในโครงการอื่นถึงผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวม

5.3.2.2 ศึกษาและการวางแผน ออกแบบการประเมิน เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้สามารถเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก

5.3.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีระบบเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานและการประเมินผลโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2549). งานวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการอ่านของนักเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา ชูสกุล. (2588). การประเมินโครงการรักการอ่านโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม สังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยประยุกต์ใช้รูปแบบชิป. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- โกชัย สาริบุตร. (2547). จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- คณินนุช พิจิตรนรการ. (2550). การประเมินโครงการรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนพรประสาทวิทยา. (สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จำเนียร สุขหลาย และคณะ. (2540). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. “แบบจำลอง CIPP. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำเนียร สุขหลาย, กรรณิการ์ แสนศักดิ์, นันทนา รัตนอาภา และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ. “แบบจำลอง CIPP”. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- จู่ไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2540). *ภาษากับการสื่อสาร*. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน.(2547). *จิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ศิลปายบรรณาคาร.
- ณรงค์ นันทวรรณนะ. (2547). *การบริหารโครงการ*. นครปฐม: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- เดือนใจ กรุยกะโทก. (2543). *การศึกษาผลการสอนซ่อมเสริมด้านความเข้าใจในการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หนังสือแผ่นเดียวเป็นสื่อ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤมล พรหมมาก. (2553). *การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต) เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- นารีรัตน์ พงษ์จรรย์. (2551). *การประเมินโครงการรื้อการอ่านโรงเรียนพนมสารคาม พนมอดุลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- น้ำทิพย์ วิชาวิน. (2549). *ห้องสมุด Dekkid.com ศูนย์รวมความรู้ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: เอสอาร์ ฟรินดิง.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2532). *มิติใหม่ในการสอนอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญศิริ ภิญญาอินันท์. (2546). *การอ่าน*. กรุงเทพฯ: โครงการตำรามาตรฐาน ภาควิชาภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2547). *นโยบายและหลักการวางแผน:หลักการและทฤษฎี*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เนติกุลการ.
- ปรีชา บำรุงภักดี. (2548). *การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). เลย: วิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ. (2555). “พระบารมีปกเกล้าฯ”. *กรมประชาสัมพันธ์*, 17(185), 5.
- เพ็ญพิไลลักษณ์ มณีภาค. (2551). *รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมการอ่าน โรงเรียนหนองพอกวิทยา*. สมุทรปราการ: โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา.

- เพ็ญพิไลลักษณ์ มณีภาค. (2551). รายงานผลการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านโรงเรียน
หนองพอกวิทยา. สมุทรปราการ: โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา.
- ไพโรจน์ โปธิศาสตร์. (2542). เครือข่ายผู้นำกับการยกระดับการเรียนรู้ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิต. วารสารพัฒนาชุมชน, 38 (10),35.
- ไพวรรณ อินทนิล. (2546). การส่งเสริมการอ่าน. ชลบุรี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพศาล วรรค้ำ. (2542). การวิจัยทางการศึกษา : Educational research. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 300 การบริหารและการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มีเดีย จุฬา. (2549). “รักการอ่าน...นำชีวิสู่ความสำเร็จ”, วิชาการ. 9(4), 14.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). “รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและ
ถูกต้องในการใช้”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5: 17-22.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2540). การประเมินโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ: คอมแพคปริ้น.
- ราตรี นันทสุคนธ์. (2553). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
จุดทอง.
- วรรณภา ขัตติรัตน์. (2550). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียนทรวงวิทยา
จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วุฒิพงษ์ คำเนตร. (2552). การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการสร้างความรู้นียมเพื่อส่งเสริมทักษะ
และนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (การค้นคว้าอิสระ).
- แววตา พฤกษา. (2550). การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศศิธร วงศ์ชาลี. (2542). การศึกษาความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทาง
ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซน์.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมหวัง พธิยานุวัฒน์. (2551). *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรรรัชต์ ห่อไพศาล. (2547). *สภาพความพร้อม และความต้องการในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ
การศึกษาทางไกลของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2545*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*.
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2552). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร
พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2554*.
กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยการอ่าน*.
BAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
- สิรินาฏ วงศ์สว่างศิริ (2559). *การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ปีที่,
18(1)*.
- สิริภรณ์ อรัญวารี. (2557). *การประเมินโครงการรักการอ่านของโรงเรียนชัยนาควิทยา สังกัด
องค์การบริหารส่วน จังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุกัญญา กุลนิตติ. (2549). *ห้องสมุดและสารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). *แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินในประมวลสาระชุดวิชาการประเมิน
และการจัดโครงการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวิมล ติरणันท์. (2548). *การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2551). การประเมินความต้องการจำเป็นในประมวลสาระชุดวิชาการประเมิน และการจัดโครงการประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวลักษณ์ ทรองจิตร. (2540). การพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิง วิเคราะห์วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษา มหาคบัณฑิต) มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทยานการเรียนรู้. (2561). สถิติการอ่านของคนไทย ปี2558. สืบค้นจาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/260/.
- Francis Clare B. Baltazar (2017). Dual-Instructional Model: Input to Developing and Evaluating Reading Modules in the Philippines. *JPAIR Multidisciplinary Research*. 9(1).
- Karataş, Hakan & Fer, Seval. (2009). Evaluation of English Curriculum at Yildiz Technical University Using CIPP Model. *Eğitim ve Bilim*. 34; 47-60.
- Nichols, Susan S., (2014). *An Evaluation of a Remedial Reading Program for Middle-Grade Students in a Southeastern State Public School*.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินโครงการเพื่อการวิจัย (ฉบับบุคลากรสถานศึกษา)
 เรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
 จังหวัดร้อยเอ็ด

.....
 คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน และนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ และให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ โดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ()

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ลักษณะของการสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบโดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อความที่ท่านต้องการเพียงช่องเดียว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. ท่านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อเพื่อผลการวิจัยที่สมบูรณ์ คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ จะไม่ส่งผลกระทบต่อ ใดๆ ทั้งสิ้นต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์
 นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1

ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 30 ปี

() 30 - 39

() 40 - 49

() 50 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

() ต่ำปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

() ผู้บริหารโรงเรียน

() ครูผู้สอน

() กรรมการบริหาร

4. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน

() ต่ำกว่า 1 ปี

() 1 - 5 ปี

() 6 ปีขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบโดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อความที่ท่านต้องการเพียงช่องเดียว ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของตัวเลข ความคิดเห็น ไว้ดังนี้

ระดับผลการประเมิน เห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านบริบท (Context) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรว่า หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการมีความเหมาะสมเพียงใด						
1.	โครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นโครงการที่สร้างนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้แก่นักเรียน					
2.	การจัดโครงการรักการอ่านเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนดีขึ้น					
3.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ					
4.	การจัดโครงการมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น					
5.	การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านมีการวางแผนงานที่ชัดเจน					
6.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน					
7.	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับการดำเนินงานโครงการ					
8.	เป้าหมายของโครงการที่ดำเนินการกับนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกคน					
9.	การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ					
ปัจจัยเบื้องต้น (Input) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรว่า บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณว่ามีความเพียงพอในการดำเนินโครงการมากน้อยเพียงใด						

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
10.	มีบุคลากรในโรงเรียนที่มีศักยภาพในการดำเนินงานโครงการ					
11.	จำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ					
12.	บุคลากรที่ร่วมโครงการ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ มีความรู้ด้านการอ่าน					
13.	การระดมทรัพยากรที่จำเป็นมาใช้ในโครงการ					
14.	จำนวนคณะกรรมการดำเนินงานในฝ่ายต่างๆ					
15.	ความร่วมมือของครูในโรงเรียนในการดำเนินงาน					
16.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการ					
17.	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ					
18.	หนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ ฯ					
19.	วัสดุทางด้านโสตทัศนวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
20.	การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดกิจกรรม					
21.	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม					
22.	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม					
23.	งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อหนังสือ					
24.	งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ					
ด้านกระบวนการทำงาน (Process) ท่านมีความคิดเห็นว่ากระบวนการในการดำเนินงาน การจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร และการติดตามประเมินผลว่า ได้มีการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด						
25.	การประชุมปรึกษาหารือนำปัญหาต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อหาทางแก้ไข					
26.	การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบงานชัดเจน					
27.	การจัดอบรมให้ความรู้ด้านการส่งเสริมการอ่านแก่คณะกรรมการดำเนินงาน					
28.	การประสานงานกับครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น					
29.	การพัฒนาวิธีการดำเนินงานของโครงการ ให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน					
30.	การจัดห้องสมุดให้มีระบบตามเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดของโรงเรียน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับผลการประเมิน				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
31.	มีการสอนวิธีใช้ห้องสมุด					
32.	การจัดกิจกรรมเล่นิทาน					
33.	การจัดกิจกรรมอ่านหนังสือให้ฟัง					
34.	การจัดกิจกรรมยอदनักอ่าน					
35.	การจัดกิจกรรมสัปดาห์ห้องสมุด					
36.	การประเมินความก้าวหน้าของโครงการจากสถิติการขอยืมหนังสือ ในห้องสมุด					
37.	นักเรียนรับรู้ถึงความสำคัญของการอ่านหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม					
ด้านผลผลิต (Product) ท่านประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วอยู่ในระดับใด						
38.	นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัด					
39.	นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม					
40.	นักเรียนมีทักษะด้านการอ่าน					
41.	นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่าน					
42.	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน					
43.	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน					
44.	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน					
45.	ครูมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ					
46.	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านได้หลากหลายมากขึ้น					
47.	นักเรียนเอาใจใส่ที่จะค้นหาความรู้และต่อยอดความรู้อย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
48.	การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียนมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น					
49.	การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อสารสนเทศทำได้ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ					
50.	นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น					
51.	นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น					
52.	นักเรียนมีความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้น					
53.	นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินโครงการเพื่อการวิจัย (ฉบับผู้ปกครอง)
เรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน และนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ และให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ โดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ()

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ลักษณะของการสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบโดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อความที่ท่านต้องการเพียงช่องเดียว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินโครงการได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่ต้องการ

3. ท่านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อเพื่อผลการวิจัยที่สมบูรณ์ คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ จะไม่ส่งผลกระทบต่อ ๑ ทั้งสิ้นต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ

นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 30 ปี

() 30 - 39

() 40 - 49

() 50 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

() ต่ำปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ความเกี่ยวข้องกับนักเรียน

() บิดา

() มารดา

(ระบุ)

5. อาชีพ

() ข้าราชการ

() พนักงานรัฐวิสาหกิจ

() บริษัท / ห้างร้าน

() ธุรกิจส่วนตัว

() อื่นๆ(โปรดระบุ).....

6. รายได้ของผู้ปกครอง(ต่อเดือน)

() ต่ำกว่า 5000 บาท

() 5,000 - 10,000 บาท

() 10,001 - 20,000 บาท

() มากกว่า 20,001

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีธรรมวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบโดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อความที่ท่านต้องการเพียงช่องเดียว ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของตัวเลข ความคิดเห็น ไว้ดังนี้

ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านบริบท						
1.	โครงการส่งเสริมรักการอ่านเป็นโครงการที่สร้างนิสัยรักการอ่านที่ยั่งยืนให้นักเรียน					
2.	การจัดโครงการรักการอ่านเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนดีขึ้น					
3.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และอ่านอย่างสม่ำเสมอ					
4.	การจัดโครงการมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น					
5.	การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านมีการวางแผนงานที่ชัดเจน					
6.	การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน					
7.	ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับการดำเนินงานโครงการ					
8.	เป้าหมายของโครงการที่ดำเนินการกับนักเรียนทุกระดับชั้นและทุกคน					
9.	การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ					
ด้านปัจจัยนำเข้า						
10.	มีบุคลากรในโรงเรียนที่มีศักยภาพในการดำเนินงานโครงการ					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
11.	จำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ					
12.	บุคลากรที่ร่วมโครงการ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ มีความรู้ด้านการอ่าน					
13.	การระดมทรัพยากรที่จำเป็นมาใช้ในโครงการ					
14.	จำนวนคณะกรรมการดำเนินงานในฝ่ายต่างๆ					
15.	ความร่วมมือของครูในโรงเรียนในการดำเนินงาน					
16.	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการ					
17.	วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ					
18.	หนังสือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโครงการ ฯ					
19.	วัสดุทางด้านโสตทัศนวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรม					
20.	การนำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการจัดกิจกรรม					
21.	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม					
22.	วัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้จัดทำสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรม					
23.	งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรรเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ					
ด้านผลผลิต (Product)						
25.	นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น					
26.	นักเรียนมีทักษะด้านการอ่านดีขึ้น					
27.	นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ต่างๆโดยการอ่าน					
28.	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน					
29.	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน					
30.	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
31.	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านได้หลากหลายมากขึ้น					
32.	นักเรียนเอาใจใส่ที่จะค้นหาความรู้และต่อยอดความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
33.	การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียนมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น					
34.	การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อสารสนเทศทำได้					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ					
35.	นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น					
36.	นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น					
37.	นักเรียนมีความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้น					
38.	นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น					
39.	นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม					
40.	นักเรียนได้รับคำชมจากผู้ปกครองเสมอ ว่าอ่านหนังสือเก่งขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินโครงการเพื่อการวิจัย (ฉบับนักเรียน)

เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่าน และนำไปปรับปรุงแก้ไข ให้การดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพ และให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ โดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ()

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมรักการอ่าน ลักษณะของการสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบโดยการเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อความที่ท่านต้องการเพียงช่องเดียว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบประเมินโครงการได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่ต้องการ

3. ท่านเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และขอให้ท่านตอบคำถามทุกข้อเพื่อผลการวิจัยที่สมบูรณ์ คำตอบและความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ จะไม่ส่งผลกระทบต่อใคร ๆ ทั้งสิ้นต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์

นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับการศึกษา

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านผลผลิต ของโครงการส่งเสริมรักการอ่านของนักเรียน
โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้เลือกตอบโดยการ
เขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นหลังข้อความที่ท่านต้องการเพียงช่องเดียว ผู้วิจัยได้กำหนด
ความหมายของตัวเลข ความคิดเห็น ไว้ดังนี้

ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ระดับผลการประเมินเห็นด้วยน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านผลผลิต						
1.	นักเรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น					
2.	นักเรียนมีทักษะด้านการอ่านดีขึ้น					
3.	นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ ต่างๆโดยการอ่าน					
4.	นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการอ่าน					
5.	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียน					
6.	นักเรียนสามารถนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน					
7.	นักเรียนรู้จักเลือกหนังสืออ่านได้หลากหลายมากขึ้น					
8.	นักเรียนเอาใจใส่ที่จะค้นหาความรู้และต่อยอดความรู้อย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
9.	การใช้ประโยชน์จากห้องสมุดของนักเรียนมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น					
10.	การค้นหาข้อมูลประกอบการเรียนรู้จากสื่อสารสนเทศทำได้ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ					
11.	นักเรียนมีความสนใจในการอ่านหนังสือมากขึ้น					
12.	นักเรียนมีเหตุผลในการแสดงความคิดเห็น					
13.	นักเรียนมีความสามารถในการเรียนเพิ่มขึ้น					
14.	นักเรียนรักภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยมากขึ้น					
15.	นักเรียนมีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม					
16.	นักเรียนได้รับคำชมจากผู้ปกครองเสมอ ว่าอ่านหนังสือเก่งขึ้น					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คุณภาพเครื่องมือ

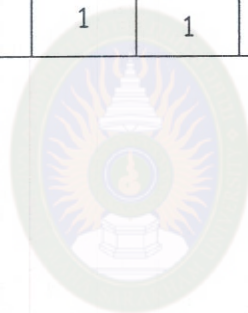
ตารางที่ 14

ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
4	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5	1	1	1	1	0	5	0.80	สอดคล้อง
6	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7	1	1	1	1	0	5	0.80	สอดคล้อง
8	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
9	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
10	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
11	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
12	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
13	1	1	1	0	1	5	0.80	สอดคล้อง
14	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
15	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
16	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
17	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
18	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
19	1	1	0	1	1	5	0.80	สอดคล้อง
20	1	1	1	0	1	5	0.80	สอดคล้อง
21	0	1	1	1	1	5	0.80	สอดคล้อง

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
22	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
23	0	1	1	1	1	5	0.80	สอดคล้อง
24	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
25	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
26	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
27	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
28	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
29	1	0	1	1	1	5	0.80	สอดคล้อง
30	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
31	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
32	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
33	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
34	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
35	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
36	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
37	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
38	1	1	1	0	1	5	0.80	สอดคล้อง
39	1	1	1	1	0	5	0.80	สอดคล้อง
40	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
41	1	0	1	1	1	5	0.80	สอดคล้อง
42	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
43	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
44	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
45	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
46	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
47	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
48	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
49	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
50	1	1	0	1	1	5	0.80	สอดคล้อง
51	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
52	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
53	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 15

ค่าการประเมิน IOC ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับนักเรียน

ข้อที่	IOC	ค่าอำนาจ จำแนก(r_{xy})	ค่าความ เชื่อมั่น
ข้อ1	1.00	0.41	.91
ข้อ2	1.00	0.68	
ข้อ3	1.00	0.77	
ข้อ4	1.00	0.62	
ข้อ5	0.80	0.74	
ข้อ6	1.00	0.58	
ข้อ7	0.80	0.45	
ข้อ8	1.00	0.73	
ข้อ9	1.00	0.49	
ข้อ10	1.00	0.67	
ข้อ11	1.00	0.58	
ข้อ12	1.00	0.74	
ข้อ13	0.80	0.75	
ข้อ14	1.00	0.57	
ข้อ15	1.00	0.44	
ข้อ16	1.00	0.49	

ตารางที่ 16

ค่าการประเมิน IOC ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ฉบับผู้ปกครอง

Item-Total Statistics

ข้อที่	IOC	ค่าอำนาจ จำแนก(r_{xy})	ค่าความ เชื่อมั่น
ข้อ1	1.00	0.41	
ข้อ2	1.00	0.68	
ข้อ3	1.00	0.77	
ข้อ4	1.00	0.62	
ข้อ5	0.80	0.74	
ข้อ6	1.00	0.58	
ข้อ7	0.80	0.45	0.86
ข้อ8	1.00	0.73	
ข้อ9	1.00	0.49	
ข้อ10	1.00	0.67	
ข้อ11	1.00	0.58	
ข้อ12	1.00	0.74	
ข้อ13	0.80	0.75	

ตารางที่ 17

ค่าความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามฉบับบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อที่	IOC	ค่าอำนาจ จำแนก(r_{xy})	ค่าความ เชื่อมั่น
ข้อที่1	1.00	0.36	0.98
ข้อที่2	1.00	0.52	
ข้อที่3	1.00	0.53	
ข้อที่4	1.00	0.59	
ข้อที่5	0.80	0.49	
ข้อที่6	1.00	0.60	
ข้อที่7	0.80	0.67	
ข้อที่8	1.00	0.58	
ข้อที่9	1.00	0.34	
ข้อที่10	1.00	0.32	
ข้อที่11	1.00	0.52	
ข้อที่12	1.00	0.64	
ข้อที่13	0.80	0.68	
ข้อที่14	1.00	0.72	
ข้อที่15	1.00	0.65	
ข้อที่16	1.00	0.59	
ข้อที่17	1.00	0.78	
ข้อที่18	1.00	0.73	
ข้อที่19	0.80	0.74	
ข้อที่20	0.80	0.70	
ข้อที่21	0.80	0.63	
ข้อที่22	1.00	0.66	
ข้อที่23	0.80	0.56	

ข้อที่	IOC	ค่าอำนาจ จำแนก(r_{xy})	ค่าความ เชื่อมั่น
ข้อที่24	1.00	0.63	
ข้อที่25	1.00	0.71	
ข้อที่26	1.00	0.60	
ข้อที่27	1.00	0.59	
ข้อที่28	1.00	0.78	
ข้อที่29	0.80	0.72	
ข้อที่30	1.00	0.63	
ข้อที่31	1.00	0.70	
ข้อที่32	1.00	0.73	
ข้อที่33	1.00	0.70	
ข้อที่34	1.00	0.70	
ข้อที่35	1.00	0.77	
ข้อที่36	1.00	0.81	
ข้อที่37	1.00	0.63	
ข้อที่38	0.80	0.76	
ข้อที่39	0.80	0.81	
ข้อที่40	1.00	0.89	
ข้อที่41	0.80	0.69	
ข้อที่42	1.00	0.54	
ข้อที่43	1.00	0.62	
ข้อที่44	1.00	0.66	
ข้อที่45	1.00	0.82	
ข้อที่46	1.00	0.71	
ข้อที่47	1.00	0.71	
ข้อที่48	1.00	0.72	

ข้อที่	IOC	ค่าอำนาจ จำแนก(r_{xy})	ค่าความ เชื่อมั่น
ข้อที่49	1.00	0.84	
ข้อที่50	0.80	0.81	
ข้อที่51	1.00	0.81	
ข้อที่52	1.00	0.83	
ข้อที่53	1.00	0.60	

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๓๗๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๕๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิ

ด้วย นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ ส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วย ความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขออนุญาตให้นักศึกษา ทำการ ทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินงานวิจัย โดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จะควบคุมดูแลนักศึกษาให้ทดลองใช้เครื่องมือและเก็บข้อมูลโดยมิให้ส่งผล กระทบต่อนักเรียน ครูผู้สอน และโรงเรียน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๖๖๖๖
www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๗๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๕๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นายรณชัย ศรีสุธัญญาวงศ์

ด้วย นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ
ส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี รักษาการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒
www.edummu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๒/ว ๑๗๕๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๕๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ดร.เทิดศักดิ์ โปธิสาขา

ด้วย นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ
ส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสถลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒
www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๗๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นายรัตน์ บุตรสุรินทร์

ด้วย นางจตุพร รัตน์ชัยฤทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ
ส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)
รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๖๒๒
www.edummu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๗๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๕๕๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสมพงษ์ มาลัยแก้ว

ด้วย นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การประเมินโครงการ ส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไป ด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๓๔-๖๖๒๒
www.edurmu.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๒/ว ๑๗๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
๔๔๐๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน นางวิงนา นามน้าวแสง

ด้วย นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การประเมินโครงการ
ส่งเสริมรักการอ่านในโรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ทำวิทยานิพนธ์

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
 ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
 ตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล และให้สัมภาษณ์ข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

รองคณบดี รักษาราชการแทนคณบดีคณะครุศาสตร์
ปฏิบัติราชการแทน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๒๒๒๒
www.edummu.ac.th

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางจตุพร รัตนชัยฤทธิ์
วัน เดือน ปี เกิด	28 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2507
ที่อยู่ปัจจุบัน	55 หมู่ 10 บ้านดอนกอก ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสลภูภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยครูสกลนครนคร
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY